

DPR

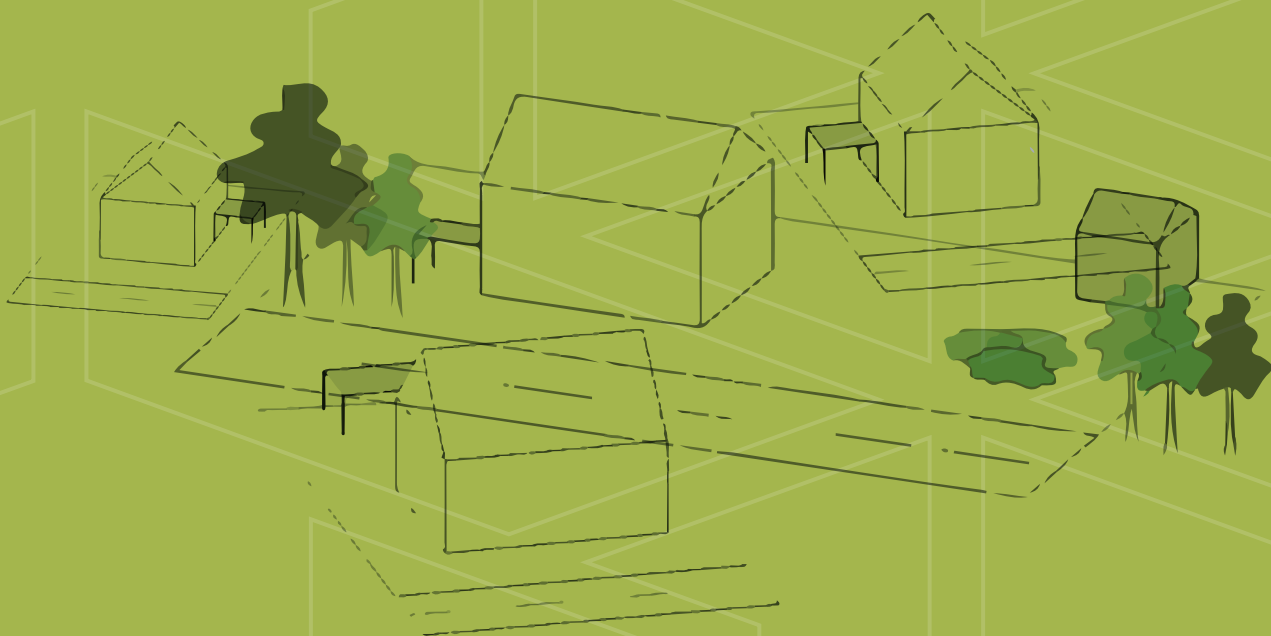
DRŽAVNI PROSTORSKI RED

ODLOK O UREJENOSTI NASELIJ IN KRAJINE

PRIPOROČILA

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NARAVNE VIRE IN PROSTOR

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NARAVNE VIRE IN PROSTOR

DIREKTORAT ZA PROSTOR IN GRADITEV

ODLOK O UREJENOSTI NASELIJ IN KRAJINE

PRIPOROČILA

DRŽAVNI PROSTORSKI RED
ODLOK O UREJENOSTI NASELIJ IN KRAJINE
PRIPOROČILA

Izdalo in založilo: Ministrstvo za naravne vire in prostor, Direktorat za prostor in graditev
Skupnost občin Slovenija

Uredila: Jernej Červek, Simona Peršak Cvar

Avtorji: doc. dr. Matej Nikšič
dr. Damjana Gantar
Nina Goršič
Luka Ivanič
dr. Sabina Mujkič
Sergeja Praper
Viljem Fabčič
Jernej Červek
Simona Peršak Cvar
Janez Koželj
Jasmina Vidmar
Ana Plavčak
Tanja Štajdohar

Avtorji shem, slik, preglednic, kart: Nastja Utroša, Nuša Jerič, Nina Goršič, dr. Damjana Gantar, doc. dr. Matej Nikšič,
Simon Koblar, Tanja Štajdohar, Jernej Červek

Oblikovanje, prelom, priprava za tisk: Iztok Ambrož

Lektoriranje: Sektor za prevajanje Generalnega sekretariata Vlade Republike Slovenije

Tisk: Medium d. o. o.

Naklada: 600 izvodov

Brezplačni izvod

Publikacijo sta financirala Ministrstvo za naravne vire in prostor Republike Slovenije, Direktorat za prostor in graditev in Skupnost občin Slovenije

Ljubljana, marec 2023

<https://www.mnvp.gov.si/>

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

711.2/.4:352(497.4)(094)

ODLOK o urejenosti naselij in krajine : priporočila / [avtorji Matej Nikšič ... [et al.] ; uredila Jernej Červek, Simona Peršak Cvar ; avtorji shem, slik, preglednic, kart Nastja Utroša ... et al.]. - Ljubljana : Ministrstvo za naravne vire in prostor, Direktorat za prostor in graditev ; [Maribor] : Skupnost občin Slovenije, 2023. - (Državni prostorski red)

ISBN 978-961-6276-55-9
COBISS.SI-ID 143760387

Predgovor

Podobe mest, naselij in krajine, ki se odražajo v tipologiji, strukturi, obliki, barvi, svetlobi, zračnosti, materialih, vonjavah, zvokih in hrupu, dajejo pomemben pečat prostoru, v katerem bivamo, delamo, potujemo in preživljamo svoj prosti čas. Kako ga bomo dojemali, kako se bomo v njem počutili, ali ga bomo vzeli za svojega, ali se bomo z njim identificirali, je odvisno predvsem od njegove urejenosti.

Ob tem največkrat pomislimo na urejenost ulic, sosesk, mest in naselij, urejenost zelenic, parkov, trgov in drugih javnih površin, ki so čiste, vzdrževane, osvetljene, varne, dostopne, udobne, prijetne in (tudi) lepe. To je prostor, ki omogoča kakovost bivanja, prostor, v katerem si želimo vsi živeti. Kakovost bivanja je močno povezana s kakovostjo in estetiko prostora, v katerem živimo, in je vrednota, ki se z razvojem družbe spreminja.

Mnoge od prostorskih ureditev jemljemo za samoumevne in se jih zavemo šele, ko se odpre razprava o novih posegih, ureditvah ali posodobitvah, ki posegajo v naš bližnji prostor in bivalno okolje. Podlage za urejenost prostora so v prostorskih aktih, ki glede na občutljivost in značilnosti določenega prostora ter objektov v njem podajajo usmeritve, pravila in prostorske izvedbene pogoje za urejenost prostora. Ni vseeno, kako oblikujemo javne prostore, kakšen material uporabimo za urbano opremo, kako uredimo počivališče, kako urejamo zelene površine in obrezujemo drevesa, kam in kako postavljamo obvestilne in oglaševalne panoje, kakšne bodo barve fasad, ali na katero stran ulice bomo dopuščali postavitev hladilnih naprav. Odlok o urejenosti naselij in krajine predstavlja nov instrument za doseganje urejenosti naselij in krajine, s katerim lahko prispevamo h krepitvi, ohranjanju in ustvarjanju prepoznavnih značilnosti prostora in identitete Slovenije.

Sodelovanje deležnikov pri načrtovanju in oblikovanju kakovostnega, trajnostnega in urejenega prostora je odločilno in vpliva tudi na končno podobo mest, naselij in krajine. Prav sistem urejanja prostora je okvir za participativno sodelovanje, izobraževanje in usklajevanje različnih zahtev ter potreb v prostoru. Včasih se tega premalo zavedamo.

Publikacija, ki jo držite v rokah, je rezultat dobrega medsebojnega sodelovanja ministrstva s Skupnostjo občin Slovenije, župani in županjami, prostorskimi načrtovalci, občinskimi urbanisti in drugimi. Ponuja celovit vpogled tako v proces priprave kot v ključne vsebine odloka o urejenosti naselij in krajine. Številni prikazani primeri kakovostnih rešitev načrtovanja in oblikovanja prostorskih ureditev in posegov v prostor naj pomagajo k izobraževanju vseh zainteresiranih v procesu in doseganju pozitivnih vplivov na identiteto prostora ter urejenost naselij in krajine..

Uroš Brežan

minister za naravne vire in prostor

Dobra podlaga za razmisleke o urejanju občinskih okolij

Županje in župani ter njihovi sodelavci in sodelavke so v letu 2019 na številnih strokovnih srečanjih Skupnosti občin Slovenije oblikovali pobudo za skupni razmislek in reševanje številnih izzivov v prostoru ter posegov in elementov, ki kazijo zunanjo podobo mest, krajine in njunih vedut. Povečevanje števila lokacij reklamnih panojev na območjih izjemnih krajinskih pogledov, divje obarvanih fasad, ki sosedsko tekmujejo v izvirnosti in izstopanju, pozabljenih in nevzdrževanih nepremičnin in še kaj je v zadnjih desetletjih zaznamovalo naš prostor. Država je s pripravo nove prostorske zakonodaje občinam zagotovila instrument vplivanja na urejenost podobe lokalnih okolij. To je v letu 2019 predstavljalo pomemben vzvod za odločitev Skupnosti občin Slovenije, da oblikuje mrežo občin, zainteresiranih za skupno pripravo odloka o urejenosti naselij in krajine. Pri tem smo v skupnosti izhajali iz razmisleka, da lahko občine skupaj in povezano lažje oblikujejo pravila zaželeno podobe mestnih, vaških in krajinskih prostorov.

K sodelovanju smo že na začetku delovanja povabili profesorja Janeza Koželja, podžupana in mestnega arhitekta Ljubljane med letoma 2006 in 2023, ki je s svojim strokovnim znanjem pomembno vplival na naše razumevanje urejenosti ubranega prostora ter sooblikoval smeri našega nadaljnjega dela. V delovanje mreže sta se dejavno vključila tudi Združenje mestnih občin Slovenije ter Ministrstvo za naravne vire in prostor. Tesno smo sodelovali tudi z Urbanističnim inštitutom Republike Slovenije ter Zbornico za arhitekturo in prostor Slovenije.

Delovanje mreže občin smo si zastavili predvsem izkustveno. Vodilo nas je načelo, da je lažje razumeti, če nekaj vidiš neposredno v prostoru, kot če o določeni problemski zadevi samo poslušáš. Tako smo pod strokovnim vodstvom profesorja Janeza Koželja opravili terenska ogleda podeželske krajine v občini Solčava ter ob sodelovanju podžupana in mestnega arhitekta Maribora področje oglaševanja, vzdrževanja objektov ter stanja mestnih dreves v občini Maribor.

Razglašena pandemija v začetku leta 2020 je delovanje mreže preoblikovala, ne pa zaustavila. Začasno smo delovanje predstavili na splet in izvedli večino od skupaj 25 delovnih srečanj v digitalnem okolju. Poleg tega smo izkoristili vsako priložnost, ki se je pokazala, da smo se srečali na terenu, si ogledali dobre ali slabe prakse ter skupaj razmišljali, kako pripraviti pravne okvire za občine, ki želijo vplivati na podobo njihovega okolja.

Skupnost občin Slovenije je partner v projektu Podpora izvajanju urbane politike in programa URBACT, ki ga izvaja skupaj z IPoP – Inštitutom za politike prostora. Zato smo oba projekta povezali in izvedli strokovni obisk avstrijske Koroške. Ogledali smo si izbrana mesta – Možberk, Zorbce, Gornji Dravograd, Šentjakob v Lesni dolini in Šmohor-Preseško jezero s poudarkom na različnih, a zglednih trajnostnih urbanih praksah kot tudi praksah izvajanja urbanih politik in programov v teh občinah ter Avstriji nasploh. Podoben strokovni obisk smo izpeljali tudi v sodelovanju z občino Kočevje, na katerem je bil poudarek ogleda na trajnostni rabi urbanega prostora in zelenih površin. V obmejnih mestih Gornja Radgona in Bad Radkersburg (pobrateni mesti) pa smo dali poudarek podnebnim spremembam ter razvoju mestnih jeder.

S tvornim sodelovanjem in skupnim razmislekom smo kmalu ugotovili, da so obstoječe rešitve v Zakonu o urejanju prostora glede priprav in izvajanja načrtovanega odloka o urejenosti krajine in naselij neustrezne. To je vodilo v usklajevanje in pripravo novih zakonodajnih rešitev z Ministrstvom za naravne

vire prostor. Le-te po novi prostorski zakonodaji (ZUreP-3, GZ-1) občinam omogočajo večji in učinkovitejši nabor instrumentov vplivanja na podobo in urejenost njihovih okolij. Za pripravo odloka o urejenosti naselij in krajine v občinah je ožja delovna skupina pripravila tudi smernice za pripravo odloka o podobi in urejenosti občin ter dva testna odloka.

Več kot triletno sodelovanje z Ministrstvom za naravne vire in prostor je s pripravo štirih in objavo treh testnih odlokov pripeljejo do zadanega cilja. Zdaj se lahko občine z zglednimi primeri lotijo razmislekov o urejanju svojih okolij ter normativnih ureditvah. Vznemirljiva in ustvarjalna, sodelovanja polna pot se je z izdelavo testnih primerov uspešno končala. V Skupnosti občin Slovenije se zavedamo, da se je s tem že odprla nova pot. Pri tej bomo z občinami, ki želijo biti del procesa urejanja in razkrivanja ubranih predelov Slovenije, naredili korake za oblikovanje in sprejemanje odlokov na občinskih in mestnih svetih ter njihovo uveljavljanje v praksi.

Jasmina Vidmar in Ana Plavčak

Iskreno se za delo, ideje in razmisleke zahvaljujemo mnogim. Naj na tem mestu posebej omenimo samo nekatere od njih, to so Janez Koželj, Luka Ivanič, Viljem Fabčič, Barbara Radovan, Simona Peršak Cvar, Jernej Červek, Tanja Štajdohar, Petra Ereš Malus, Melita Muren, Aleksandra Torbica. Brez njih bi bila naša pot strmejša in cilji težje dosegljivi.

Priporočilom na pot

Priznati si moramo, da podoba naših mest, krajev in odprte krajine po vseh slovenskih regijah vse bolj kazijo ruševine, podrtije, neskladne in iznakažene hiše, moteči kamnolomi, zapuščena zemljišča in odlagališča, vsiljivi oglaševalski objekti in kričeče barve fasad, divje zaraščeno zelenje in obglavljeni drevedri. Vidni nered v prostoru narašča zaradi pomanjkanja politične in ponekod tudi strokovne volje, nedodelane pravne podlage zakonskih instrumentov in neenotnega ukrepanja, če pomislimo samo na nemoč različnih prostorskih inšpekcij. Več kot očitno neobvladano razpadanje prostorskega in likovnega reda naše dežele naj bi odpravila nova prostorska zakonodaja. Štiri leta je minilo, odkar je v veljavi ZUreP-2 s težko izbranim 120. členom o Odloku o urejanju podobe naselij in krajine. Ta odlok naj bi bil tisti težko pričakovani instrument urbanistične prisile, s katerim bi lahko začele občine učinkovito urejati problematiko zanemarjanja stavb in rabe zemljišč ter vidnega onesnaževanja grajenega in odprtega prostora, in to z omejevanjem lastninske pravice na zasebnih zemljiščih. Do danes ni niti po ZUreP-2 niti po dopolnjenem ZUreP-3 še nobena občina sprejela odloka o urejeni podobi prostora, s katerim bi lahko na vidno najbolj izpostavljenih območjih, še posebej kulturne dediščine in kulturne krajine, odredile odstranjevanje ruševin in odlagališč, obnovo fasad, odstranjevanje reklam, dajale dovoljenja za sečnjo zasebnega zelenja in drugo. Veljavni odlok bi občinam zagotavljal pravno podlago, da bi lahko v primeru nespoštovanja odrejenih ukrepov te izvedla na svoje stroške in svoj vložek v sanacijo nepremičnine zavarovala z vpisom hipoteke.

Zaradi brezbrčnosti, brezvoljnosti, občutka nemoči in dvoma o uresničljivosti tako učinkovitih ukrepov smo v organizaciji Skupnosti občin Slovenije leta 2019 vzpostavili mrežo urbanističnih služb več občin, da bi skupaj z MNVP pripravili potrebne strokovne podlage, premislili vse postopke, še posebno tiste o odrejanju in izvajanju prisilnih ukrepov, in predlagali nekatera nujna zakonska dopolnila, da bi lahko odlok tudi dejansko deloval brez pravičanja na sodiščih. V ta namen smo organizirali pet delovnih srečanj v Solčavi, Mariboru, Ljubljani in Kočevju, na katerih smo pri obravnavanju problematike na terenu poskusili odgovoriti na vsa odprta vprašanja. V razpravah po predstavitev možnih rešitev smo izoblikovali vsestranska izhodišča, s katerimi smo pomagali MNVP, da so v sodelovanju s poznavalci tematike pripravili priporočila, po katerih bodo občine same ali povezane po skupnih regionalnih oziroma identitetnih značilnostih lažje pripravile in sprejele svoje odloke. Med temi naj omenim stališče, da morajo biti merila za ukrepanje javno objavljena v priročnikih vzorčnih ureditev in elementov, ki zagotavljajo skladen prostorski red, njegovo vzpostavljanje in varovanje. V njih bodo dobili tako investitorji kot projektanti pregleden in razumljiv nabor možnosti gradnje in oblikovanja, ki zagotavlja urejeno podobo naselja in krajine. Na njihovi osnovi bodo o ukrepih za sanacijo stavb in ureditev, ki kazijo podobo varovanih delov naselij in odprte krajine, tudi verodostojno odločale strokovne komisije za izvajanje urbanistične prisile.

Odlok o urejenosti naselij in krajine je velika, da ne rečem zadnja priložnost za uveljavitev dejavnega urbanizma, ki lahko edini dolgoročno prispeva k celoviti prenovi podobe slovenskih krajin in naselij, s čimer bi lahko urbanistična stroka opravila svoje poslanstvo. V prepričanju, da nam lahko povezanim v tako zahtevnem projektu tudi uspe, želim vodstvom in službam slovenskih občin uspešno delo.

Janez Koželj

Kazalo vsebine

Seznam kratic	11
Seznam shem	11
Seznam slik	11
Seznam preglednic	11
Izrazi, pomembni za razumevanje priročnika	12
1 Namen in zgradba priročnika	13
2 Celovit pristop k pripravi in izvajanju OUNK.....	14
2.1 Izhodišča	14
2.2 Osnovne faze priprave OUNK.....	14
2.3 Podrobnejša opredelitev posameznih korakov priprave OUNK	17
3 Zakonodajni okvir	25
3.1 Pravna ureditev OUNK	26
3.2 Vsebina OUNK	27
3.3 Postopek priprave in sprejetja OUNK.....	29
3.4 Koncept zgradbe OUNK	30
4 Nabor elementov	34
4.1 Objekti – stavbe in pomožni objekti	
4.2 Odprte grajene in zelene površine s pripadajočo urbano opremo.....	37
4.3 Objekti in premični elementi za obveščanje in oglaševanje (mobilno oglaševanje ob cesti, oglaševanje na drugih objektih ipd.)	40
4.4 Kmetijski in gozdarski objekti ter oprema, ki niso stavbe.....	41
4.5 Premični elementi	41
4.6 Drugi (gradbeni) posegi v prostor	42
4.7 Drugi negradbeni posegi v prostor.....	45
4.8 Začasni posegi in podobno	46
5 Testni primeri priprave OUNK	47
5.1 Občina Solčava	47
5.2 Občina Moravske Toplice	51
Priloge.....	56
PRILOGA 1: Vprašalniki za vključevanje deležnikov	57
PRILOGA 2: Presoja prostora z davoškim sistemom kakovosti kulture gradnje (Baukultur)	70
PRILOGA 3: Osnutek odloka o urejenosti naselij in krajine Občine Solčava za področje posegov za obveščanje in oglaševanje, ograj in pomožnih objektov	78

PRILOGA 4: Osnutek odloka o urejenosti naselij in krajine Občine Moravske Toplice za področje fasad in postajališč za avtodome	93
PRILOGA 5: Osnutek odloka o urejenosti naselij in krajine Občine Kočevje za področje zelenih površin.....	105
PRILOGA 6: Priporočila za pripravo grafičnih prilog	122
PRILOGA 7: Grafični prikazi v originalni velikosti	137

Seznam kratic

EUP	enota urejanja prostora
NVJ	načrt vključevanja javnosti
OPN	občinski prostorski načrt
OPPN	občinski podrobni prostorski načrt
OUNK	odlok o urejenosti naselij in krajine
PIA	prostorski izvedbeni akt
PIP	prostorski izvedbeni pogoji
RKD	Register kulturne dediščine
SP	strokovne podlage
UON	ureditveno območje naselja
ZUreP-3	Zakon o urejanju prostora ¹
ZUreP-2	Zakon o urejanju prostora
ZPNačrt	Zakon o prostorskem načrtovanju

Seznam shem

Shema 1: Grafični prikaz osnovnih korakov priprave OUNK	15
--	----

Seznam slik

Slika 1: Izsek iz barvne študije fasad za naselje Motvarjevci	53
Slika 2: Barvna študija fasad, primer vrednotenja – sumarni prikaz neprimernih fasadnih barv oziroma vzorcev.....	53

Seznam preglednic

Preglednica 1: Primer usmeritev za OUNK – pomožni objekti	50
Preglednica 2: Primeri usmeritev za OUNK za postajališča za avtodome.....	54

1 Uradni list RS, št. 199/21.

Izrazi, pomembni za razumevanje priročnika

Navedeni izrazi se uporabljajo izključno za razumevanje tega priročnika.

člen OUNK

osnovna strukturna enota OUNK, ki se naprej deli na odstavke, točke in alineje. Členi se lahko združujejo v večje strukturne enote (od večjega proti manjšemu: del, poglavje, oddelek, pododdelek, odsek). So naslovljeni (enako višje strukturne enote), kar pripomore k jasnosti in sistematiki besedila, čeprav naslovi ne predstavljajo normativnega dela akta.

grafični del OUNK

priporočeni sestavni del OUNK, ki nazorno z različnimi tabelaričnimi in/ali grafičnimi metodami (npr. tehnična risba, skica, fotografija) prikazuje določila OUNK oziroma dopolnjuje njegov tekstualni del v obliki prilog. Z enoznačno identifikacijsko številko je naveden v tekstualnem delu OUNK in v celoti objavljen v prostorskem informacijskem sistemu.

odklon v urejenosti prostora

stanje urejenosti oziroma podobe prostora, ki negativno odstopa od želenega

poseg v prostor

je gradnja objekta v skladu s predpisi, ki urejajo graditev (gradbeni poseg), in izvedba dejanj, s katerimi se ustvarjajo, spreminjajo ali vzdržujejo druge ustvarjene in naravne fizične strukture v prostoru ter spreminja njegova podoba ali raba (negradbeni poseg).

priloga OUNK

grafični del OUNK

strukturna enota OUNK

posamezna sestavna enota zgradbe OUNK: del, poglavje, oddelek, pododdelek, odsek, člen, odstavke, točka, alineja. Vse strukturne enote so jasno oštevilčene oziroma jih je mogoče števno določiti.

tekstualni del OUNK

obvezni sestavni del OUNK v obliki besedila, ki se sprejme kot občinski odlok in se objavi v uradnem glasilu. Upošteva pravila nomotehnike glede sestavnih delov in strukturnih enot predpisov.

zgradba OUNK

sestavni deli OUNK v značilnem vrstnem redu, kot so objavljeni v aktu, kjer so razen pravne podlage, naslova, identifikacijskih oznak in podpisa vse vsebine organizirane v strukturne enote

1 Namen in zgradba priročnika

Priročnik je namenjen občinam, prostorskim načrtovalcem, urbanistom, arhitektom, krajinskim arhitektom ter drugim deležnikom s področja urejanja prostora, ki se ukvarjajo z vprašanji urejenosti naselij in krajine. Namen priročnika je predstaviti vsebine in postopke priprave novega instrumenta za doseganje urejenosti naselij in krajine, ki ga predpisuje Zakon o urejanju prostora (v nadaljnjem besedilu: ZUreP-3), to je odloka o urejenosti naselij in krajine.

Vsebina priročnika je razdeljena v več delov. V drugem poglavju je predstavljen vrstni red korakov pri pripravi odloka o urejenosti naselij in krajine (v nadaljnjem besedilu: OUNK). Tretje poglavje oriše širši zakonodajni okvir in povzema bistvene zahteve, ki iz njega izhajajo. Četrto poglavje po vsebinskih in tematskih sklopih predstavlja teoretični nabor elementov, ki so lahko predmet obravnave OUNK, in opredeljuje vidike njihove obravnave. Peto poglavje na treh izbranih primerih prikaže konkretne vsebine oziroma potek priprave OUNK. Sestavni del priročnika so tudi priloge. Prikazujejo podporna orodja pri pripravi OUNK – vprašalnike za preverjanje stališč širše javnosti in nabor vprašanj za preverjanje stanja na področju kulture grajenega okolja po evalvacijskem sistemu za merjenje kakovosti kulture grajenega okolja – Baukultur. V povezavi s poglavjem 5 so v prilogah 3, 4 in 5 predstavljeni tudi testni primeri OUNK.

2 Celovit pristop k pripravi in izvajanju OUNK

2.1 Izhodišča

Čeprav so vsebine, ki se tičejo urejenosti naselij in krajine lahko zajete tudi v občinskem prostorskem načrtu (v nadaljnjem besedilu: OPN) in občinskem podrobnem prostorskem načrtu (v nadaljnjem besedilu: OPPN), pa sta ta dva akta pogosto namenjena predvsem pravni regulaciji prihodnje oziroma načrtovane gradnje. Ker pa so za doseganje ciljev urejenosti prostora, kot jih opredeljuje ZUreP-3, pomembni tudi t. i. negradbeni posegi v prostor in splošna podoba že izgrajenih in urejenih delov naselij in krajine, predvsem pa tudi funkcioniranje in vzdrževanje javnih površin in zelenega sistema, se občinam z uvedbo novega instrumenta – odloka o urejenosti naselij in krajine – daje možnost, da urejenost prostora regulirajo s posebno vrsto prostorskega akta, ki je namenjena tem vsebinam in se lažje prilagaja vsakokratnim izzivom urejanja prostora.

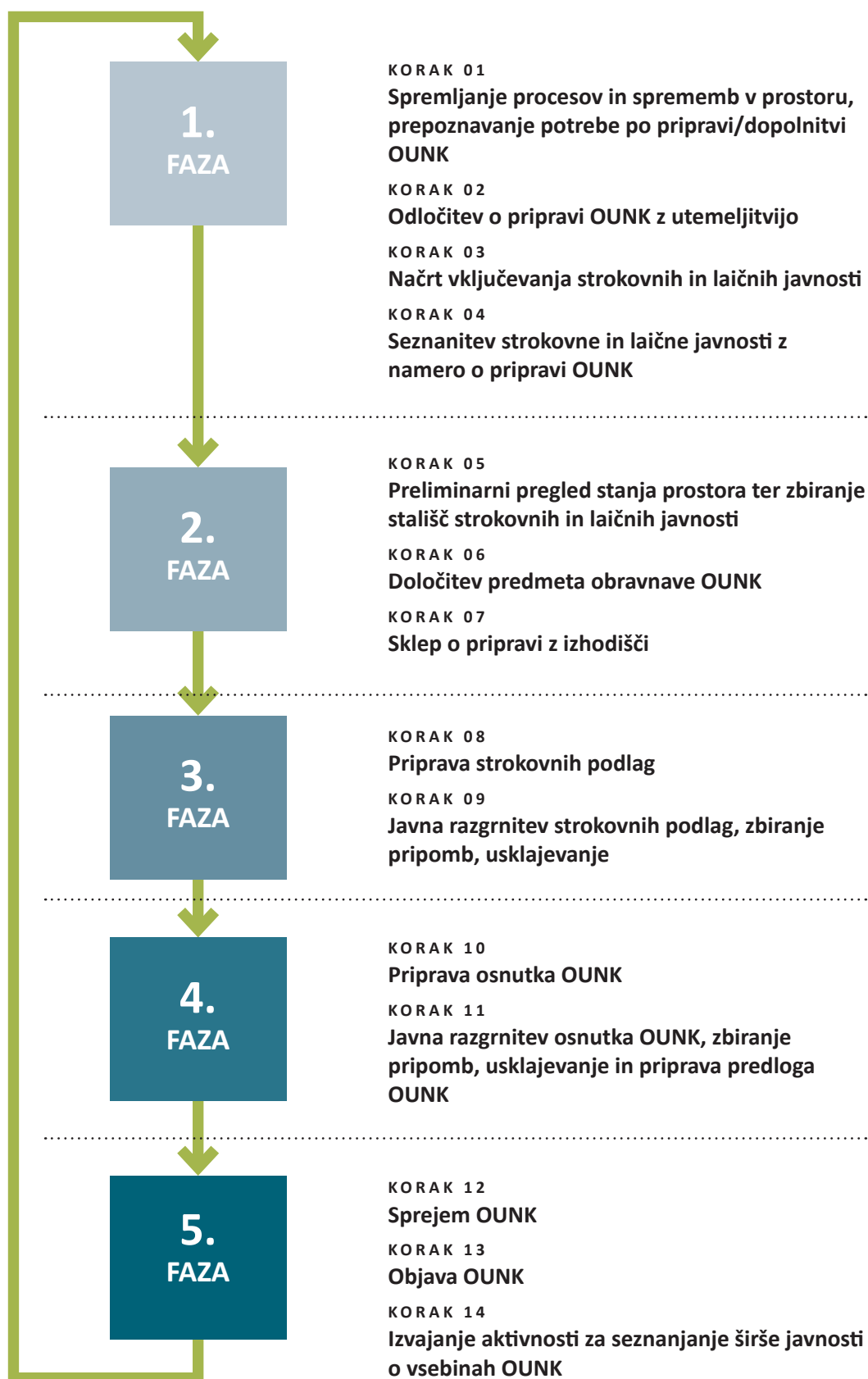
2.2 Osnovne faze priprave OUNK

Enotnega oziroma enoznačnega vsebinskega pristopa k pripravi OUNK ni mogoče opredeliti, saj je odvisen od izbranih tematik, prostorskega konteksta in zatečenega stanja konkretnega prostora, pa tudi deležnikov, ki se vključujejo v proces. V metodološkem smislu pa je mogoče opredeliti osnovne faze oziroma korake priprave OUNK, ki so predstavljeni v nadaljevanju.

Pri pripravi OUNK je treba preseči izključno osredotočenost na želene končne izide – posebno pozornost je treba nameniti zasnovi poteka oziroma vodenja procesa priprave in izvajanja določil OUNK na vključujoč način. Poleg prepoznavne problematik, ki naj jih OUNK obravnava, je treba v celotnem procesu vključevati odločilne deležnike, po objavi OUNK pa s podpornimi mehanizmi podpreti izvajanje njegovih določil (npr. z izobraževanji, spodbudami, pogajalskimi orodji, kaznovalno politiko ipd.). Enakovredna obravnava končnega želenega stanja prostora (urejene podobe prostora) in procesa, ki do njega vodi (delo z deležniki), je ključnega pomena za dolgoročno uspešnost OUNK v praksi.

V začetnem delu postopka se priporoča priprava načrta z obsegom, vsebino, obliko, roki in vključevanjem javnosti, ki ustreza zahtevnosti obravnavane problematike, omogoča usklajevanje razvojnih in varstvenih interesov ter zagotavlja transparentne strokovne rešitve. Glede na obravnavano tematiko se v načrt vključi vseh pet faz oziroma 14 korakov oziroma tiste faze in koraki, ki so potrebni za zagotavljanje kakovostne končne rešitve.

Shema 1: Grafični prikaz osnovnih korakov priprave OUNK

Celovit pristop k pripravi OUNK obsega več faz:**Faza 1: PREDPRIPRAVA (v nadaljevanju glej korake 1–4)**

Potrebo po pripravi (ali pri že obstoječem OUNK dopolnitvi oziroma pripravi dodatnega) OUNK je mogoče prepoznati na podlagi spremljanja procesov in sprememb v prostoru, ki vplivajo na njegovo urejenost oziroma podobo. V stalnem procesu se ugotavlja preobražanje podobe prostora in prepoznajo tisti (največkrat negativne) odkloni, ki bi jih bilo mogoče z OUNK urejati oziroma odpraviti. Ko odločitev o pripravi OUNK dozori, je že v predpripravljalni fazi treba razmisliti o načinih vključevanja javnosti v pripravo OUNK in jo seznaniti z namero o pripravi OUNK.

Faza 2: PREGLED STANJA (v nadaljevanju glej korake 5–7)

Opravi se osnovni pregled stanja (ne)urejenosti naselij in krajine, pri čemer se preverjajo tudi pogledi in stališča širše strokovne in laične javnosti. Vključevanje strokovne javnosti v tej (zgodnji) fazi je pomembno, da bodo vsebine OUNK strokovno utemeljene, zgodnje vključevanje širše javnosti pa lahko prispeva k večjemu končnemu ponotranjenju vsebin OUNK med uporabniki prostora in s tem večji verjetnosti ravnanja skladno z njegovimi določili. Cilj pregleda stanja je določiti predmet OUNK, to je vsebine in tematike, ki naj jih OUNK zajema, ter območja, ki naj jih obravnava. Faza se zaključi z uradnim sklepom o pripravi OUNK z izhodišči za pripravo.

Faza 3: IZDELAVA STROKOVNIH PODLAG (v nadaljevanju glej koraka 8 in 9)

Skladno s predhodno opredeljenimi izhodišči se pripravijo strokovne podlage. Te naj poleg vsebin, ki jih zajema OUNK, obravnavajo oziroma preverijo tudi druge pomembne vsebine, ki so z njimi v (ne) posredni povezavi z namenom problematiko (glede na temo in elemente) osvetliti z različnih zornih kotov oziroma na interdisciplinaren (skupni pristop različnih strok) in transdisciplinaren način (dodatno vključevanje različnih ravni deležnikov). Faza se zaključi z javno razgrnitvijo strokovnih podlag, zbiranjem pripomb in njihovim usklajevanjem.

Faza 4: PRIPRAVA OSNUTKA (v nadaljevanju glej koraka 10 in 11)

Na podlagi predhodno usklajenih strokovnih podlag se pripravi osnutek OUNK, ki se ponovno javno razgrne zaradi zbiranja pripomb k predlagani vsebini OUNK. Faza se zaključi, ko so pripombe usklajene.

Faza 5: SPREJETJE IN IZVAJANJE (v nadaljevanju glej korake 12 do 14)

OUNK se uradno sprejme in objavi (objava v uradnem glasilu občine), sledijo aktivnosti seznanjanja širše javnosti (prebivalci, investitorji ipd.), ki se na različne načine informira o vsebinah OUNK, npr. z objavami v tradicionalnih in spletnih medijih, na javnih mestih dostopnimi brošurami, tematskimi dogodki ipd.

2.3 Podrobnejša opredelitev posameznih korakov priprave OUNK

KORAK 01

Spremljanje procesov in sprememb v prostoru,
prepoznavanje potrebe po pripravi/dopolnitvi OUNK

Stalno spremljanje (monitoring) procesov in sprememb v prostoru, ki vplivajo na njegovo podobo oziroma urejenost, je eden od pogojev za pravočasno in informirano sprejetje odločitve o potrebi po pripravi (ali dopolnitvi) OUNK. Spreminjanje podobe prostora je stalnica prostorskega razvoja, monitoring pa se osredotoča na tiste vidike, ki pomembno vplivajo na splošno podobo in na odklone, ki podobo poslabšujejo ali prispevajo k občutku neurejenosti prostora oziroma naselij in krajine. Spremljanje stanja prostora je večnivojsko – izvajajo ga (občinske) strokovne službe, druge institucije in odločevalci na področju urejanja prostora, širša strokovna in laična javnost ipd., ki s svojimi vrednostnimi sistemi opozarjajo na odklone v prostoru.

KORAK 02

Odločitev o pripravi OUNK z utemeljitvijo

Na podlagi prepoznanih odklonov (po posameznih temah in elementih) v prostoru občina, ki je na področju urejanja prostora pristojna za pripravo prostorskih aktov na občinski ravni, sprejme odločitev o pripravi OUNK z utemeljitvijo (glej tudi poglavje 3).

KORAK 03

Načrt vključevanja strokovnih in laičnih javnosti

Načrt vključevanja strokovnih in laičnih javnosti (NVJ) se pripravi z namenom prepoznati in vključiti deležnike, ki so merodajni v procesu priprave in izvajanja OUNK. Prepozna različne deležnike – strokovnjake, predstavnike občinske uprave oziroma služb in vodstva, prebivalce, civilne skupine, investitorje, druge uporabnike prostora ipd. Oцени njihove interese in dejansko moč pri odločanju in izvajanju določil OUNK. Cilj NVJ je zagotoviti demokratičnost procesa priprave OUNK, kjer je možnost sodelovanja omogočena tudi šibkejšim deležnikom. Določijo se osnovna orodja za vključevanje deležnikov, predvidena dinamika vključevanja ipd.

NVJ ni statičen dokument in ga je v procesu priprave OUNK smiselno dopolnjevati ter v proces vključevati dodatne merodajne deležnike. Osnovno vodilo je participativen pristop k izdelavi OUNK, kjer se z odpiranjem široke javne razprave med različnimi deležniki prepoznajo tematike in elementi, ki jih je treba obravnavati (glej tudi poglavje 4), njihove kvalitativne in kvantitativne značilnosti (npr. kateri

elementi znotraj posamezne tematike so še posebej potrebni obravnave, kje so problemi in kje možnosti, kakšna je prostorska razsežnost prepoznanih problemov ipd.), osnovna merila vrednotenja, možne rešitve ipd.

NVJ lahko opredeli tudi mehanizme možnega arbitrarnega odločanja oziroma sprejemanja rešitev v primerih, ko participativni pristop ne pripelje do konsenzualnih rešitev.

KORAK 04

Seznanitev strokovne in laične javnosti z namero o pripravi OUNK

Uradna javna seznanitev strokovne in laične javnosti o nameri o pripravi OUNK se izvede na lokalno uveljavljen način informiranja javnosti, kjer se poleg uradnih najav uporabijo tudi drugi načini komuniciranja z javnostmi (npr. objave v lokalnih tiskanih in elektronskih medijih, na lokalnih radijskih postajah, javnih mestih ipd.). Namera o pripravi OUNK mora biti lokalni skupnosti jasno predstavljena z namenom, da so v proces povabljeni vsi zainteresirani deležniki.

Del strokovne javnosti so tudi predstavniki različnih organizacij (nosilci urejanja prostora), npr. s področja varstva okolja, ohranjanja narave, varovanja kulturne dediščine, varovanja kmetijskih zemljišč in drugih, ki pri vsebinah z dotičnega področja sodelujejo z usmeritvami, strokovnimi podlagami, predlogi in pripombami.

Po seznanitvi javnosti se glede na odzive po potrebi dopolni Načrt vključevanja javnosti (glej korak 3).

KORAK 05

Predhodni pregled stanja prostora ter zbiranje stališč strokovnih in laičnih javnosti

Izvede se splošni pregled prostora, da se določi, katera območja v občini bi bilo primerno oziroma treba urejati z OUNK, katere tematike je treba obravnavati in kateri elementi znotraj posameznih tematik so še posebno problematični (npr. splošna problematika vizualne prenasičenosti z oglaševanjem v javnem prostoru in poseben problem oglaševanja z jumbo plakati). V primeru širokega nabora tematik oziroma posameznih elementov se izvede njihovo predhodno razvrščanje glede na to, katere je treba obravnavati prednostno, enako velja za prostor obravnave (celotna občina ali le najbolj izstopajoča oziroma problematična območja, npr. mestne vpadnice, ožje mestno središče).

Že v predhodni pregled stanja prostora in zbiranje stališč je treba poleg občinskih struktur obvezno vključiti tudi širšo strokovno in laično javnost. Preverjanje stališč različnih deležnikov se v tej fazi lahko izvede npr. z uporabo anketnih vprašalnikov (glej primere v prilogi 1 in prilogi 2), organizacijo okroglih miz, delavnic, množičnega zajema informacij s pomočjo družbenih omrežij oziroma spletnih orodij in drugih oblik moderiranega procesa preverjanja stališč zainteresirane javnosti.

KORAK 06**Določitev predmeta obravnave OUNK**

Določijo se:

1. teme oziroma elementi obravnave (glej tudi poglavje 4) ter
2. prostorski obseg oziroma raven obravnave (npr. celotna občina/več občin, del občine, posamezno območje ipd. – glede na obravnavano temo oziroma element)

Vsak OUNK je unikaten in v celoti prilagojen značilnostim, potrebam in problematiki posameznega prostora. To pomeni, da se tako tematike, ki jih OUNK obravnava, kot tudi merilo obravnave (posamezen predel naselja, celotno naselje, predel ali celotno območje občine ipd.) določijo vsakič posebej oziroma arbitrarno glede na prepoznane problematike in potrebe. Priporočljivo je, da določitev meja območja, ki jih OUNK obravnava, sovпада z enotami urejanja prostora (EUP), če so te določene in če je to glede na obravnavano vsebino primerno².

V primeru velikega števila tematik, ki so težko obvladljive z enim OUNK, se izvede razvrščanje po pomembnosti tematik in prednostno obravnava najbolj pereče oziroma opredeli vrstni red obravnave.

Pri odločitvi, ali se OUNK pripravi za celotno območje občine ali za njen posamezni del, je v pomoč lahko razmislek, da v primeru, kadar OUNK ureja celotno območje, le-ta lahko vsebuje kombinacijo pravil, ki se nanašajo na celotno ozemlje občine (splošna pravila), in pravil, ki se nanašajo le na določen del območja občine (posebna, lokacijsko opredeljena pravila). Podobno velja tudi v obratnem primeru, ko se OUNK nanaša samo na posamezen del ozemlja občine in lahko poleg posebnih (za obravnavano območje posebnih) pravil podaja tudi splošna pravila, ki za obravnavano tematiko veljajo za celotno območje občine.

Na podlagi predhodnega koraka (glej korak 5) se ugotovi, katera območja so pomembnejša oziroma potrebna obravnave z OUNK. Izpostavljena so npr. središča naselij, še posebej zgodovinska jedra oziroma druga območja s še prepoznavnim (zgodovinskim) arhitekturnim značajem, območja, v katerih zgoščeno prebiva več ljudi ali privabljajo večje število uporabnikov, območja z večjimi razvojnimi pritiski ipd. OUNK se lahko pripravi tudi za posamezna tipološka enotna območja: npr. večja (urbana) naselja v občini, podeželska naselja (dolinska, hribovska), dele naselij, ki so bili celovito načrtovani in jih je treba tako tudi prenavljati, da se ohrani identiteta prostora (npr. stanovanjske soseske), značilne krajine, degradirana območja ipd. Posebej so izpostavljena turistična območja (urbana in krajinska). OUNK se lahko pripravi tudi samo za določeno/-e tematiko/-e oziroma element/-e v prostoru, pri katerih je nujno čim prej ukrepati (npr. oglaševanje, barve fasad, ograje, vzdrževanje in sečnja dreves, odpadki, nevdrževani objekti – glej tudi testna primera v poglavju 5 in prilogah 3, 4 in 5).

Po določitvi območja urejanja in naboru tematik oziroma elementov se določi raven podrobnosti obravnave – od tega je v nadaljevanju odvisen nabor potrebnih strokovnih podlag.

V tem koraku je potreben tudi jasen razmislek, katere vsebine obravnava občinski prostorski načrt (OPN oziroma OPPN-ji) in katere se (dolgoročno) iz njega izločajo in urejajo z OUNK. Načeloma je podobo prostora lažje usmerjati, če je v prostorskih načrtih opredeljena predvsem osnovna urbanistična regulacija, s katero se ukvarja urbanistično načrtovanje (zazidalni sistem, parcelacija, omrežje javnega prostora, regulacijski elementi, stavbna tipologija, volumenske značilnosti, urbanistični faktorji, osnovna

² S tem se omogoči neposredna zveza med OUNK in OPN oziroma OPPN. Kadar meje območja, ki jih ureja OUNK, ne sovpadajo z EUP, jih je treba drugače nedvoumno opredeliti (npr. z grafičnim prikazom v prilogi OUNK).

organizacija gradbenih parcel, umeščanje stavb v prostor ipd.), medtem ko so podrobnejša določila urbanističnega oblikovanja predstavljena v drugih dokumentih, ki podpirajo prostorski načrt – npr. v OUNK s smernicami, ki tekstualno in grafično opredelijo želeno končno oblikovno podobo in urejenost posameznega elementa, skupine elementov oziroma prostora kot celote. Namen izločitve vsebin iz OPN in njihova obravnava v OUNK je poleg stopnje podrobnosti obravnave, ki jo s podrobnimi grafičnimi prilogi obravnava OUNK (glej primere v prilogah 3, 4 in 5), tudi v njegovi postopkovni prožnosti – s krajšim postopkom priprave in sprejemanja omogoča večjo odzivnost na vsakokratne spremembe v prostoru in hitrejše odzivanje na problematike, ki se v prostoru pojavijo (enostavnejši postopek priprave in sprejetja OUNK v primerjavi z OPN).

KORAK 07

Sklep o pripravi z izhodišči

Izhodišča opredelijo vizijo urejenosti naselja oziroma krajine in utemeljijo potrebnost oziroma upravičenost priprave OUNK za njeno uresničevanje.

Izhodišča nadrobneje predstavijo, kaj se z OUNK želi doseči oziroma kaj je njegov osnovni namen, na primer:

- vzdrževanje obstoječega stanja (pravila vzdrževanja zatečenega stanja),
- urejanje javnih površin (grajenih in zelenih površin, sečnja dreves, tlakovanje),
- načrtovanje oziroma usmerjanje novih ureditev (pravila za nove posege v prostor),
- saniranje neželenega stanja (pravila za izboljšanje elementov oziroma območij, ki degradirajo prostor, z upoštevanjem načel trajnostnega razvoja, z namenom hitrejšega in uspešnejšega aktiviranja degradiranih območij),
- in podobno.

V večini primerov bo OUNK kombinacija naštetega in bo vseboval usmeritve za nove posege, sanacijo stanja in vzdrževanje ustreznega stanja.

V tej fazi se zasnuje tudi osnovna vsebina OUNK – katere tematike oziroma katere elemente znotraj posameznih tematik bo obravnaval. Te vsebine se tudi zasnujejo na konceptualni ravni, kar v naslednjem koraku omogoči pripravo bolj usmerjenih strokovnih podlag. Iz nabora elementov (glej poglavje 4) se izberejo tisti elementi, ki bodo v OUNK podrobneje obravnavani. Za posamezne elemente se določi tudi predviden nabor vidikov, ki bodo normirani oziroma bodo zanje podane usmeritve. V tem procesu je poleg strokovne presoje pomembno vključiti tudi mnenja drugih merodajnih deležnikov, npr. prebivalcev območja, krajevne skupnosti, lastnikov nepremičnin, varstvenikov, z delavnicami ali drugimi oblikami vključevanja. Cilj vključevanja širše javnosti je dobiti jasno informacijo o tem, kaj si deležniki želijo, pričakujejo, kakšne so njihove vrednostne sodbe in kakšna je njihova vizija. Z vključevanjem javnosti je večja verjetnost, da bo končne rešitve, ki jih bo predpisal OUNK, javnost ponotranjila oziroma razumela njegov namen in pomen, ga sprejela in tudi izvajala njegova določila. Vključevanje javnosti je tako tudi izobraževalnega in vzgojnega pomena – OUNK ne bo izpolnil svojega namena, če bo samo normativen (represiven), temveč mora biti predvsem usmerjevalen (instrukcijski).

Vključevanje varstvenikov (kulturna dediščina, naravovarstvo, vodovarstvo ipd.), za katere se ugotovi, da na območju, ki se bo urejalo z OUNK, skrbijo za kakšen javnopravni režim, je v tej fazi smiselno predvsem zato, da se pridobijo usmeritvene smernice, na podlagi katerih se odloči tudi o morebitni potrebi po njihovem vključevanju v poznejših fazah postopka priprave OUNK.

V tej fazi se lahko pridobijo usmeritvene smernice tudi od drugih merodajnih nosilcev urejanja prostora (upravljalci GJI, kmetijstvo in gozdarstvo v primeru urejanja širše krajine ipd.), če se to izkaže kot smotrno za doseganje končnega cilja.

KORAK 08

Priprava strokovnih podlag

Skladno z značilnostmi in stanjem obravnavanega območja se določi nabor potrebnih strokovnih podlag (SP) – pregledajo se obstoječe SP (ki so bile že pripravljene v procesu priprave UZ, KZ, OPN, OPPN, morebitnih prejšnjih OUNK), ki se po potrebi posodobijo oziroma dopolnijo, ter pripravijo potrebne nove SP.

SP morajo zagotoviti pregled dejanskega stanja v prostoru in prepoznati njegove prednosti, slabosti, priložnosti ter omejitve. Določijo, kaj v prostoru je treba varovati, ohranjati, sanirati, dograjevati oziroma dopolnjevati ipd. Vsebinsko so odvisne od tematik oziroma elementov, ki jih OUNK obravnava. Tako se na primer lahko nanašajo na tipologijo zazidave, morfološke značilnosti, značilne arhitekturne elemente, razmerja med zazidanim in nezazidanim prostorom, značilnosti zelenih površin ipd. Prepoznajo kakovostne arhitekturne in krajinske elemente, stopnjo njihove obsežnosti in ohranjenosti. Tovrstna analiza je med drugim pomembna za kasnejše odločanje, kolikšen poudarek bo na ohranjanju in koliko se bo dopustilo novih, sodobnih pristopov ali zasnov.

Popis stanja temelji na pregledu:

- podatkovnih virov,
- razpoložljivih strokovnih in drugih del,
- obstoječih predpisov in regulacije,
- zatečenega stanja z uporabo terenske analize,
- dobre/slabe domače in tuje prakse
- in podobno.

Delo poteka predvsem v strokovnih krogih, zagotovi se interdisciplinarni pristop, zbiranje podatkov pa lahko vsaj delno temelji tudi na množičnem prispevanju podatkov (angl. *crowdsourced data*) za ozaveščanje in popularizacijo skrbi za urejenost prostora.

Poleg pregleda stanja SP tudi vrednotijo zatečeno stanje – oblikuje se nabor meril (npr. lokacijski, tipološki, oblikovni, časovni) za oceno trenutnega stanja in z njimi vrednoti v popisu stanja pridobljene podatke.

SP lahko vsebujejo primere ustreznih prostorskih rešitev oziroma zasnov ureditev in gradenj. Ti primeri bodo lahko v nadaljevanju vključeni med priloge OUNK z namenom podajanja usmeritev za načrtovane posege v prostor.

KORAK 09**Javna razgrnitev strokovnih podlag – zbiranje
pripomb, usklajevanje**

Občina strokovne podlage javno razgrne in pozove k širši strokovni (interdisciplinarni pristop) in javni razpravi (strokovnjaki, občinska uprava in vodstvo, prebivalci, drugi uporabniki prostora). Če se v razpravi izkaže, da so prevladujoče vrednote med deležniki zelo različne (npr. ocena stroke je nasprotujoča prevladujočemu mnenju prebivalcev), se že v tej fazi oblikuje tudi strategija ozaveščanja o pomenu urejenega prostora (npr. na podlagi meril kakovostnega grajenega okolja – Baukultur – glej prilogo 2) z uporabo različnih komunikacijskih kanalov – npr. brošure, zloženke, kampanje na družbenih omrežjih ipd.

KORAK 10**Priprava osnutka OUNK**

Pripravi se osnutek OUNK, ki ima že obliko in vse vsebine končnega akta skladno s 132. členom ZUreP-3. Osnutek OUNK ima tekstualni del, priporočeni so grafični prikazi, ki so njegove priloge – (z različnimi grafičnimi metodami – npr. tehnična risba, skica, fotografija – se določila OUNK enostavno ponazorijo za različne ciljne publike). Podrobni grafični prikazi so ena od prednosti oziroma dodatnih možnosti, ki jih ponuja OUNK v primerjavi z drugimi sorodnimi prostorskimi akti.

Če se odlok nanaša na območja, ki vključujejo tudi območja ali objekte, varovane po predpisih o varovanju kulturne dediščine, mora občina ob pripravi odloka seveda upoštevati predpise s tega področja – pravila, določena v aktih o zavarovanju ali razglasitvi kulturne dediščine, pred sprejetjem odloka pa se bo pridobilo tudi mnenje strokovne institucije, zavoda za kulturno dediščino. Pri pripravi odloka se morajo upoštevati tudi usmeritve, določitve in strokovne podlage iz hierarhično višjih prostorskih aktov, ki lahko vplivajo na določila glede pravil urejanja na posameznem območju. Za postopke priprave OUNK se smiselno uporabljajo določbe v zvezi s postopkom priprave OPN, vendar ne v celoti. K odloku občina ne pridobiva mnenj nosilcev urejanja prostora, saj so ti sodelovali pri pripravi OPN, na katerem mora temeljiti tudi ta odlok. Za odlok se tudi ne izvede celovita presoja vplivov na okolje.

Z osnutkom OUNK se seznani občinski in mestni sveti ter občinski in mestni odbori. Ti organi bodo na koncu potrjevali oziroma sprejeli OUNK, zato je potrebna njihova seznanitev z vsebinami v tej fazi, ko so spremembe še mogoče.

KORAK 11**Javna razgrnitev osnutka OUNK, zbiranje pripomb, usklajevanje in priprava predloga OUNK**

V skladu s prvim odstavkom 133. člena ZUreP-3 se osnutek OUNK objavi v prostorskem informacijskem sistemu. O objavi se obvesti javnost. Osebe, ki se jih OUNK še posebej tiče, so lahko tudi posebej obveščene.

Javnost se pozove, da poda svoje pripombe (peti odstavek 122. člena ZUreP-3). Pozove se k javni razpravi in obravnavi. Izvede se javna obravnava.

Pripombe se obravnavajo in do njih se zavzame stališče. Stališče se objavi. V občutljivejših primerih se lahko odpre razprava o zavzetem stališču.

Vključevanje javnosti je izjemnega pomena: javnost mora OUNK ponotranjiti oziroma sprejeti za svojega. V nasprotnem primeru se bo namesto napisanega bralo predvsem tisto, kar ni napisano. Sprva je pričakovati majhno odzivnost pri pripravah prvih OUNK, zato je temu treba nameniti veliko pozornost in si prizadevati za čim večjo odzivnost širše javnosti.

Po zaključeni javni razgrnitvi osnutka OUNK se dokument uskladi na podlagi končnih stališč do pripomb.

Pripravi se predlog OUNK za sprejetje na občinskem svetu.

KORAK 12**Sprejetje OUNK**

OUNK se sprejme na občinskem svetu.

KORAK 13**Objava OUNK**

OUNK se po sprejetju objavi v uradnem glasilu občine. Po vzpostavitvi prostorskega informacijskega sistema se OUNK objavi skladno s 57. členom ZUreP-3.

K O R A K 14

Izvajanje in aktivnosti za seznanjanje širše javnosti o vsebinah OUNK

Uspešnost OUNK je odvisna od udejanjanja njegovih določil v praksi. Dolgoročno je lahko uspešna predvsem praksa, ki gradi na izobraževanju in zaupanju, kaznovalno politiko pa uporablja v skrajnih primerih. Pomembno je razširjanje določil OUNK v splošni javnosti primerni obliki, npr. s tiskanimi gradivi (zloženke, brošure), izobraževanju, uporabo množičnih socialnih medijev ipd. Tvrstne aktivnosti so pomembne za dvig zavedanja o pomenu urejenosti prostora, s čimer se bo lažje uveljavil tudi OUNK kot nov instrument usmerjanja urejenosti občinskega prostora.

Koraka 14 in 1 sta v praksi prepletena, njune aktivnosti se dopolnjujejo, s čimer se krepi splošna občutljivost za vprašanja urejenosti prostora.

3 Zakonodajni okvir

ZUreP-3 glede na ZUreP-2 ni drastično posegel v sistem občinskih PIA, ohranil pa je predmetni odlok, le da z nekoliko drugačnim poimenovanjem ter nekaterimi vsebinskimi in postopkovnimi spremembami. Sprememba poimenovanja naj bi ustrezneje izražala vsebino odloka, saj ta ni namenjen zgolj zagotavljanju urejene podobe kot izključno estetske oziroma oblikovne kategorije, temveč je urejenost treba razumeti širše, npr. v funkcionalnem smislu. Z OUNK se tako ne uresničuje zgolj cilj ohranjanja prepoznavnosti in kulturne identitete prostora, temveč je namenjen tudi zagotavljanju kakovostnih življenjskih razmer in zdravega življenjskega okolja, prostorsko usklajeni in medsebojno dopolnjujoči se večfunkcijski razmestitvi različnih dejavnosti v prostoru ter drugim ciljem urejanja prostora, kot jih določa 3. člen ZUreP-3.

Spremenil se je tudi nabor posegov v prostor, ki jim je OUNK namenjen, tako da je ta zdaj urejen bolj sistematično oziroma so skupine posegov v prostor po alinejah zdaj porazdeljene bolj logično, izrecno pa je zapisano tudi to, da se z OUNK določajo PIP kot del izvedbene regulacije prostora, kar prej ni bilo tako nedvoumno, saj je ZUreP-2 govoril zgolj o določanju pogojev, kar bi lahko bilo razumljeno, kot da ne gre za PIP. Povsem jasno mora namreč biti, da so tudi naravne fizične strukture v prostoru, kakršna so na primer drevesa v poselitvenih območjih, ravno tako poseg v prostor, ki se ureja s PIP, in jih je zato treba izvajati skladno z zahtevo iz 282. člena ZUreP-3.

Tako kot številni drugi instrumenti se tudi odloki o urejanju podobe naselij in krajine še niso niti dobro začeli pripravljati (sprejet pa ni bil še nobeden), ko je bil ZUreP-2 že nadomeščen z ZUreP-3. V nadaljevanju so opisane bistvene vsebine, ki jih je kot nov instrument prinesel že ZUreP-2, ZUreP-3 pa nekoliko dopolnil oziroma ponekod tudi spremenil.

ZUreP-2 je kljub celoviti nadomestitvi zakonskega okvira na področju urejanja prostora ohranil dotedanji sistem občinskih PIA, kakršnega je vzpostavil ZPNačrt. OPN je ostal osrednji in edini obvezni PIA, ki lahko uredi vso izvedbeno regulacijo prostora na celotnem območju občine z določitvijo podrobneje namenske rabe prostora in PIP, OPPN pa je še naprej namenjen načrtovanju konkretnih prostorskih ureditev na manjših, praviloma zaokroženih območjih, in se lahko sprejme zato, ker njegovo pripravo narekuje OPN, ali pa zato, ker nastane potreba oziroma je dana pobuda za podrobnejše urejanje določenega območja. OPPN je torej akt, katerega priprava in sprejetje sta obvezna samo, če tako določi OPN. Tema dvema vrstama občinskih PIA, enemu obveznemu in enemu opcijskemu, je bil dodan še en akt: odlok o urejanju podobe naselij in krajine. Čeprav gre za neobvezen, torej opcijski akt, katerega odločitev o sprejetju je v celoti prepuščena občini, je predstavljala njegova uzakonitev vseeno določeno spremembo v dotedanjem sistemu prostorskih aktov po ZPNačrt. Medtem ko so se lahko poleg OPN sprejemali drugi občinski PIA (torej OPPN) samo kot nadgradnja OPN v smislu njegove natančnosti in podrobnosti, ni pa bilo mišljeno, da bi se splošna izvedbena regulacija prostora urejala kje drugje kot v OPN, je ZUreP-2 omogočil, da se je ta lahko uredila tudi v odloku o urejanju podobe naselij in krajine. Poleg tega da so OPN vsebinsko obsežni in težko pregledni ter postopkovno zahtevni akti, in da je vztrajanje na tem, da se vsa izvedbena regulacija prostora določi v enem samem aktu, dokaj vprašljivo, se je pokazalo, da se v njih poudarek daje predvsem klasičnim gradbenim posegom, manj pozornosti pa so bili deležni gradbeni posegi, za katere dovoljevanje ni predpisano, ter drugi posegi v prostor, ki sploh niso gradnje, a so z vidika pojavnosti in funkcij (praviloma že zgrajenega prostora) ravno tako pomembni. Zakonodajalec je zato določil oziroma omogočil, da se tovrstni posegi uredijo v posebnem PIA, ki je bil – predmetu urejanja primerno – manj pravno reguliran. Z ZUreP-3 so bile še odpravljene

pomanjkljivosti glede postopka priprave OUNK in spremenil se je nabor posegov v prostor, ki jim je OUNK namenjen.

V nadaljevanju je podan pregled elementov pravne regulacije OUNK in koncept njegove zgradbe.

3.1 Pravna ureditev OUNK

3.1.1 Pravna narava in hierarhična skladnost

OUNK je občinski PIA in je splošni pravni akt – predpis (drugi odstavek 50. člena ZUreP-3). Kot PIA ne sme biti v nasprotju s prostorskimi strateškimi akti (prvi odstavek 52. člena ZUreP-3), izrecno pa mora biti skladen z OPN, razen če ZUreP-3 določa drugače (peti odstavek istega člena). Tudi za OUNK velja možnost, da država s podrobnejšimi pravili urejanja prostora iz državnega prostorskega reda, sprejetimi z vladnimi uredbami, bodisi nadomesti oziroma nadvlada njegove določbe (drugi odstavek 15. člena ZUreP-3), ali pa da se mora s temi pravili v enem letu po njihovem sprejetju obvezno uskladiti (tretji odstavek istega člena).

3.1.2 Udeleženci

Pripravlavec OUNK je občina. Ni pričakovati, da bo OUNK imel pobudnike ali naročnike v smislu drugega in tretjega odstavka 44. člena ZUreP-3, saj gre za akt, ki izrazito sledi javnemu interesu glede urejenosti oziroma podobe prostora in ni namenjen ustvarjanju pravnih podlag za uresničevanje zasebnih investicijskih pobud glede konkretnih prostorskih ureditev. Za izdelovalca OUNK veljajo vsa pravila 45. člena ZUreP-3. Glede nosilcev urejanja prostora se nabor nalog iz tretjega (za državne nosilce) in šestega (za lokalne nosilce) odstavka 41. člena ZUreP-3 (predložitev zahtev in potreb, zagotavljanje podatkov in strokovnih podlag) smiselno nanaša tudi na njihovo vlogo pri pripravi OUNK.

3.1.3 Oblika, spremljajoče gradivo

Tako kot drugi prostorski akti ima OUNK grafični in tekstualni del, pričakovati pa je, da bo v večji meri uporabljeno pravilo iz prvega odstavka 54. člena ZUreP-3, po katerem ima lahko tudi samo tekstualni del. Glede načina izdelave, hrambe in vpogleda v celoti veljajo določbe tretjega odstavka 54. člena, glede spremljajočih gradiv pa določbe prvega in tretjega odstavka 55. člena ZUreP-3.

3.1.4 Elektronsko poslovanje pri pripravi

Pravila 56. člena ZUreP-3 se uporabljajo tudi za OUNK, pri čemer pa je nekoliko vprašljiva merodajnost četrtega odstavka, saj je namenjen evidentiranosti vseh prostorskih aktov kot prvem pogoju za pripravo PIA z uporabo storitev elektronskega poslovanja, kar glede na vsebino in namen OUNK ni smiselno.

3.1.5 Objava in hramba OUNK, varstvo podatkov

Določbe 57. do 59. člena ZUreP-3 se v celoti nanašajo tudi na OUNK. To pomeni, da se ta objavi v uradnem glasilu tako, da se v njem objavi tekstualni besedilni del, grafični del pa z navedbo identifikacijske številke, pod katero je v celoti objavljen v prostorskem informacijskem sistemu.

3.1.6 Nadomestno ukrepanje države

Glede na namen in vsebino OUNK ni pričakovati nadomestnega ukrepanja države, saj ne gre za načrtovanje vsebin, ki so obvezne in glede katerih bi lahko prišlo do posledic, ki jih kot pogoj za to ukrepanje določa 60. člen ZUreP-3.

3.1.7 Sodno varstvo in nadzor zakonitosti

OUNK ni predmet sodnega varstva po 60. členu ZUreP-3, saj ga ta v 61. členu ne navaja med PIA, o zakonitosti katerih odloča upravno sodišče po tem členu. ZUreP-3 v ničemer ne ureja postopka nadzora zakonitosti splošnih aktov pred ustavnim sodiščem, so pa tudi za OUNK v celoti merodajne določbe 88.a člena Zakona o lokalni samoupravi³ in 64. člena Zakona o državni upravi⁴.

3.1.8 Strokovne podlage

Za OUNK veljajo določbe 63. in 64. člena ZUreP-3, ki napotujejo na izdelavo in uporabo strokovnih podlag pri prostorskem načrtovanju, vendar pa v skladu s 65. do 68. členom za njegovo pripravo nobene strokovne podlage (urbanistična zasnova, krajinska zasnova ali elaborat ekonomike) niso določene kot obvezne. Vsekakor pa so elementi urbanistične in krajinske zasnove po 66. in 67. členu, ki bodo – ker bodo pripravljeni za hierarhično višje akte – uporabni tudi pri pripravi OUNK.

3.1.9 Sorodni predpisi

Ker lahko sorodni predpis poseže v oziroma vpliva tudi na izvedbeno regulacijo prostora, določeno z OUNK, se zahteva po minimalnem oziroma kompatibilnem poseganju vanjo iz prvega odstavka 62. člena ZUreP-3 nanaša tudi na OUNK, enako pa velja za zahtevo iz drugega odstavka istega člena, po kateri mora pripravljavec sorodnega predpisa občini omogočiti, da v 30 dneh poda mnenje glede vpliva sorodnega predpisa na OUNK.

3.1.10 Tehnična posodobitev

Določbe 141. člena ZUreP-3 izrecno izključujejo izvedbo tehnične posodobitve zgolj za sklep o lokacijski preveritvi, vendar pa je vprašljivo, ali bo tehnična posodobitev za OUNK vedno smiselna. Ta bo namreč lahko zgolj tekstualne narave ali pa bo vsebovala grafične prikaze in ponazoritve, ki bodo shematski, ne pa pripravljeni na podlagi katastra nepremičnin, zato jih s tem ne bo treba usklajevati. Če pa bi se občina odločila, da grafični del OUNK pripravi na podlagi katastra nepremičnin ali pa da bodo njegova območja urejanja neposredno vezana na EUP iz OPN, pa ima tehnična posodobitev smisel in je zahtevana.

3.1.11 Uporaba začasnih ukrepov za zavarovanje prostorskega načrtovanja

Določbe prvega odstavka 143. člena ZUreP-3 izključujejo možnost uporabe začasnih ukrepov za namen priprave in izvedbe OUNK, kar je popolnoma razumljivo glede na vsebino in namen tega akta.

3.2 Vsebina OUNK

3.2.1 Jdrne vsebine

ZUreP-3 določa vsebino OUNK v prvem, drugem in tretjem odstavku 132. člena. Določbe se glasijo:

(1) Z odlokom o urejenosti naselij in krajine občina določi prostorske izvedbene pogoje glede namembnosti, lege, velikosti in oblikovanja posegov v prostor, da se ti izvajajo in vzdržujejo tako, da se ustvarjajo, ohranjajo in krepijo kakovostne prepoznavne značilnosti prostora in njegova identiteta.

³ Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 79/09, 51/10, 40/12 – ZUJF, 14/15 – ZUUJFO, 11/18 – ZSPDLS-1, 30/18, 61/20 – ZIUZEOP-A in 80/20 – ZIUOOPE.

⁴ Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14, 51/16, 36/21, 82/21 in 189/21

(2) *Prostorski izvedbeni pogoji iz prejšnjega odstavka se določijo zlasti za:*

- *zunanjí videz objektov (zunanjí ovoj stavb in zunanje stavbno pohíštvo, videz pomožnih objektov ipd.);*
- *urejanje grajenih in zelenih površin s pripadajočo urbano opremo (tlakovanje, sečnja dreves ipd.);*
- *objekte in premične elemente za obveščanje in oglaševanje (mobilno oglaševanje ob cesti, oglaševanje na drugih objektih ipd.);*
- *kmetijske in gozdarske objekte in opremo, ki niso stavbe (gnojnična jama, grajena obora, napajalno korito, krmišče, koritasti silos, preža, opazovališče ipd.);*
- *premične elemente (zabojniki, delovni stroji, bivalni priklopnik, stojnice ipd.);*
- *druge gradbene posege v prostor (oporni zidovi, brežine, napeljave in naprave, osvetljevanje, oblikovanje zunanjih prostorov storitvenih dejavnosti ipd.);*
- *druge negradbene posege v prostor (utrjevanje in nasipavanje terena, poljske poti, terase ipd.);*
- *začasne posege in podobno.*

(3) *Z odlokom o urejenosti naselij in krajine se lahko določijo tudi pravila splošne in posebne rabe javnih površin iz 259. člena tega zakona.*

Glavnina vsebine OUNK bo torej namenjena določanju štirih vrst PIP (namembnost, lega, velikost in oblikovanje) za posege v prostor, ki so (primeroma, ne taksativno!) navedeni v drugem odstavku. V zvezi s slednjimi bo verjetno največ težav povzročal nabor negradbenih posegov v prostor, saj ti za razliko od gradbenih posegov niso podrobno in zaključeno opredeljeni. Gradbene posege, torej objekte in vzdrževalna dela v zvezi z njimi, namreč na zaključen način opredeljuje uredba, ki ureja razvrščanje objektov. Občina jih v OUNK zato niti ne more opredeliti drugače. Negradbene posege bo po drugi strani treba v OUNK šele opredeliti, pri čemer bo občina morala izhajati iz definicije posega v prostor iz 32. točke prvega odstavka 3. člena ZUreP-3, pa tudi iz definicije zelenih površin iz njegove 61. točke ter iz določb drugega odstavka 132. člena ZUreP-3, ki primeroma navaja nekatere negradbene posege v prostor. Sčasoma se je nadejati tudi izoblikovanja celovitega nabora negradbenih posegov v strokovni literaturi, ki bi nato lahko postali tudi del državnih pravil (tako kot za gradbene posege), morda pa bo o utemeljenosti in pravilnosti odločitev občin glede tega, kaj je negradbeni poseg v prostor, odločalo tudi ustavno sodišče v morebitnih presojah zakonitosti OUNK.

Glede nabora PIP in posegov v prostor, ki bodo predmet urejanja z OUNK, daje opsijska narava tega akta tudi možnost, da se občina odloči za regulacijo zgolj nekaterih posegov v prostor in zanje določi le nekatere PIP. Odločitev za tak odlok torej ne pomeni, da bi občina morala v njem regulirati vse PIP za vse posege v prostor, ki jih našteva zakon v 132. členu.

3.2.2 Dodane vsebine

3.2.2.1 Splošna in posebna raba javnih površin

V tretjem odstavku 132. člena daje ZUreP-3 tudi možnost, da občina z OUNK uredi pravila splošne in posebne rabe javnih površin iz 259. člena ZUreP-3. Ta torej predvideva poseben odlok za urejanje te materije, a omogoča, da se ta uredi tudi v OUNK. Čeprav določba tega odstavka odkazuje na celoten 259. člen ZUreP-3, pa so vsebine, ki so tam določene za odlok o splošni in posebni rabi javnih površin, le deloma prostorske. Tako so le prve štiri alineje iz četrtega odstavka 259. člena take, da je zanje mogoče določiti dejanske PIP, medtem ko ostale niso povezane z izvedbeno regulacijo prostora. Ne glede na to pa je možnost urejanja celotne problematike splošne in posebne rabe javnih površin v OUNK zakonsko izrecno podana, zato ni zadržka, da se ne bi v njem, če se občina tako odloči, uredile vse vsebine iz 259. člena zakona⁵.

⁵ Pri tem je vsekakor treba kot del Državnega prostorskega reda upoštevati tudi priročnik *Javne odprte grajene površine*, ki podajajo priporočila za opremo in vzdrževanje (https://www.gov.si/assets/ministrstva/MOP/Dokumenti/Prostorski-red/Javne_odprte_grajene_povrsine.pdf).

3.2.2.2 Obveznost prigrasitve

Nadalje spada med vsebine odloka, ki niso PIP za v njem naslovljene posege v prostor, tudi morebitna odločitev občine za določitev obveznosti pridobivanja soglasja k prigrasitvi po 284. členu ZUreP-3. Skladno z drugim odstavkom tega člena lahko občina določi, za katere posege v prostor in na katerih območjih bo zahtevala prigrasitev. Ta odlok je seveda lahko OUNK oziroma je to celo priporočljivo. Občina lahko s tem v zvezi določi tudi tiste vsebine, ki jih zakon v zvezi s prigrasitvijo ne določa, npr. predpiše lahko vlogo oziroma določi obrazec zanjo. Občina pa z odlokom ne more spreminjati postopkovnih določb zakona, npr. daljšati rokov ipd.

3.2.2.3 Taksa za izdajo pogojev

Ker mora občina morebitno takso za izdajo pogojev za izvedbo posega v prostor določiti z odlokom, je smiselno, da to stori ravno z OUNK, res pa je, da bo potem določitev takse podvržena tudi javni razpravi in javni obravnavi.

3.2.2.4 Prekrškovne določbe

Inšpekcijski ukrepi za posege v prostor, ki jih bo načeloma urejal OUNK, so določeni v GZ-1 (za gradbene posege) in v ZUreP-3 (za negradbene posege). Prekrškovne določbe za gradbene posege so ravno tako določene v GZ-1 in jih občina zaradi določb četrtega odstavka 3. člena Zakona o prekrških⁶ posledično ne sme določati sama. Za negradbene posege pa ZUreP-3 ne določa prekrškov, zato je občina prosta, da jih – če se tako odloči – določi sama, razen prekrškov, ki jih v zvezi z oglaševanjem zunaj poselitvenih območij določa ZUreP-3 v 287. členu.

3.3 Postopek priprave in sprejetja OUNK

V skladu s 133. členom ZUreP-3 se OUNK pripravi po postopku, ki je v občini predpisan za sprejetje drugih občinskih odlokov, pri čemer občina objavi njegov osnutek v prostorskem informacijskem sistemu in ga javno obravnava ob smiselni uporabi 122. člena ZUreP-3 (ta člen v petem odstavku ureja javno razgrnitev in javno obravnavo OPN). Pomembna je še določba tretjega odstavka 133. člena, po kateri za OUNK ni treba izvesti postopka celovite presoje, in pa določbe druge alineje tretjega odstavka in druge alineje šestega odstavka 41. člena, ki določata, da državni in lokalni nosilci urejanja prostora izdajo mnenja k OPN, OPPN in sklepu o lokacijski preveritvi, ne pa torej k OUNK.

Postopek dejansko zahteva le ustrezno sodelovanje javnosti in pa objavo v prostorskem informacijskem sistemu, kar pomeni, da je postopek priprave OUNK bistveno bolj enostaven od postopka priprave drugih občinskih PIA in s tem tudi od postopka, ki ga je ZUreP-2 določal za pripravo odloka o urejanju podobe naselij in krajine. Razlog gre iskati predvsem v tem, da se z OUNK za razliko od drugih občinskih PIA ne načrtujejo prostorske ureditve in se ne določa namenska raba prostora, temveč se urejajo zgolj PIP za posege v prostor, ki so izrazito lokalnega pomena in praviloma niso predmet državnega interesa in nadzora. Kljub temu je možno in verjetno, da bodo občine tudi pri teh vsebinah naletele na območja in področja, ki so urejena z državnimi režimi, zato je takrat vsekakor smiselno posvetovanje in pritegnitev nosilcev urejanja prostora. Njihova vloga namreč ni samo v dajanju mnenj, ampak tudi podatkov, podlag, usmeritev in predložitvi potreb, v teh svojstvih pa v ničemer niso izključeni iz priprave OUNK.

⁶ Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US, 32/16, 15/17 – odl. US, 73/19 – odl. US, 175/20 – ZIUOPDVE in 5/21 – odl. US.

3.4 Koncept zgradbe OUNK

3.4.1 Izhodišča

Pri koncipiranju zgradbe in vsebine OUNK so izhodišča naslednja: Za razliko od OPN in OPPN vsebina, oblika in način njegove priprave niso podrobneje urejeni s podzakonskim predpisom, čeprav obstaja zanj izvršilna klavzula v četrtem odstavku 50. člena ZUreP-3.

Zgradba OUNK mora zato v tej fazi skoraj v celoti temeljiti na določbah prvega odstavka 132. člena ZUreP-32, ki določajo nabor vsebin, ki naj jih ureja odlok, te vsebine pa so PIP. Ti se bodo določali za posege v prostor, ki so lahko predmet tega odloka, na območjih, za katera se ta odlok lahko sprejme.

Merila za določitev območij urejanja tega odloka določa ZUreP-3 v petem odstavku 132. člena. Vprašanje je, ali mora posamezni odlok ta območja konkretizirati in jih opredeliti z EUP, ali pa je pri tem lahko bolj prost in območja določi drugače (npr. z bolj opisnimi ali geografskimi pojmi in oznakami). Členitev na EUP, kot jih ureja 36. člen ZUreP-3, je eno temeljnih pravil državnega prostorskega reda. Ne gre za vsebinsko, temveč metodološko pravilo. Da gre za temeljni pristop in način določanja izvedbene regulacije prostora, torej tudi PIP, izhaja analogno tudi iz prvega odstavka 4. člena Pravilnika o vsebini, obliki in načinu priprave OPN ter pogojih za določitev območij sanacij razpršene gradnje in območij za razvoj in širitev naselij⁷ in tretjega odstavka 2. člena ter drugega odstavka 4. člena Pravilnika o vsebini, obliki in načinu priprave OPPN⁸. Smiselno je (tudi iz razloga, opisanega v točki 3.4.2.6.), da tudi OUNK temelji na tej členitvi prostora, vendar pa to utegne povzročiti, da bo OUNK manj priljuden in razumljiv, saj bo uporabnik za t. i. urbanistično identifikacijo svoje nepremičnine oziroma nepremičnine, za katere prostorsko izvedbeno regulacijo se zanima, moral iskati prek EUP, ki je pojem, ki je laični javnosti tuj, prav tako pa je možno, da bi se občina pri tem sklicevala neposredno na OPN in bi uporabniki za identifikacijo območja posamezne EUP morali vpogledovati v OPN. Drug razlog je tudi ta, da bodo prostorske enote, s katerimi bo operiral OUNK, morda morale biti zaradi predmeta njegovega urejanja in določanja PIP dejansko drugačne od tistih, ki jih je za svoj namen določil OPN.

Ker gre, kot pojasnjeno v točkah 3.1.1 in 3.1.5, pri OUNK za predpis, ki se sprejme kot občinski odlok in katerega tekstualni del se objavi v uradnem glasilu, je treba upoštevati pravila nomotehnike⁹ glede sestavnih delov in strukturnih enot predpisov.

3.4.2 Zgradba odloka

Sestavni deli odloka so v nadaljevanju kratko predstavljeni po točkah v vrstnem redu, kakršne naj bi bile v objavljenem aktu.

Razen pravne podlage, naslova, identifikacijskih oznak in podpisa morajo biti vse vsebine organizirane v strukturne enote. Člen je osnovna enota, ki se naprej deli na odstavke, točke oziroma alineje, člani pa se lahko združujejo v večje enote (od večjega proti manjšim: del, poglavje, oddelek, pododdelek, odsek). Vsi strukturni deli naj bodo jasno oštevilčeni, člani in višje strukturne enote pa naj bodo naslovljeni, kar pripomore k jasnosti in sistematiki besedila, čeprav naslovi ne predstavljajo normativnega dela akta. Manjše tabelarične vsebine ali grafični prikazi, ki so priročni in priljubljene za prostorsko regulacijo, naj bodo del samih členov oziroma manjših strukturnih enot in naj se prikazujejo znotraj njih, večje pa je zaradi preglednosti besedila smiselno dati v priloge. V tem primeru je treba v določbah jasno navesti, kaj je določeno v prilogi, priloge oštevilčiti in jasno določiti, da je priloga sestavni del predpisa.

⁷ Uradni list RS, št. 99/07 in 61/17 – ZUreP-2.

⁸ Uradni list RS, št. 99/07 in 61/17 – ZUreP-2.

⁹ Glej: Nomotehnične smernice, Služba Vlade RS za zakonodajo, 2018. Spletni naslov: https://www.gov.si/assets/vladne-sluzbe/SVZ/f50d0f6d15/Nomotehnicne_smernice-2018.pdf

3.4.2.1 Pravna podlaga

Pravna podlaga za sprejetje OUNK je drugi odstavek 133. člena ZUreP-3. Občine v pravni podlagi pogosto navajajo številne člene, med drugim tudi tiste, ki določajo vsebino akta, ki se izdaja, ali pa člene iz sistemskih predpisov o lokalni samoupravi, ki dajejo formalno podlago za delovanje občinskih organov ipd. V pravno podlago spada samo določba, ki daje materialno podlago za izdajo takega akta.

3.4.2.2 Naslov

Pri naslovu je treba upoštevati možnost, da se OUNK sprejme za celotno občino ali pa le za njen del (naselje ali drugo območje). Nadalje je možno, da se odlok sprejme tudi samo za določeno vsebinsko problematiko iz prvega odstavka 132. člena ZUreP-3, npr. za oglaševanje, zato je pri naslovu treba upoštevati tudi to, čeprav se nato ta (ožji) namen odloka navede tudi v uvodnih določbah in ne v samem naslovu akta¹⁰. Priporočamo, da se naslov odloka glasi: Odlok o urejenosti naselij in krajine Občine XX za področje XX.

3.4.2.3 Uvodne določbe

V uvodne določbe spadajo splošne določbe, vsekakor navedba oziroma opredelitev namena in vsebine odloka, zbirni člen z uporabljenimi izrazi pojmov ali pa npr. člen, ki pojasnjuje način uporabe akta, kadar gre za bolj tehnično vsebino. Glede uporabljenih izrazov je treba biti pozoren, da se zakonsko opredeljeni izrazi ali pa npr. izrazi, ki bi jih določala podrobnejša pravila državnega prostorskega reda, ne opredeljujejo drugače. Pri namenu odloka je treba poleg osnovnega namena, torej določitve PIP za posege v prostor, nevesti tudi določitev takse, obveznosti priglasitve in/ali določitve splošne in posebne rabe javnih površin, če se občina odloči, da s tem odlokom predpiše tudi katero od teh vsebin. V uvodni del spada tudi določba o hrambi OUNK in objavi njegovega grafičnega dela. Tudi če ta ne obstaja, se tukaj vseeno navede številka, pod katero je ta akt objavljen v prostorskem informacijskem sistemu (glej točko 3.1.4).

3.4.2.4 Osrednje določbe

Osrednji del odloka bo namenjen regulaciji podobe naselij in krajine prek določanja PIP. Sistem določanja oziroma predpisovanja PIP je v osnovi matričen. Nosilca vsebinske regulacije sta EUP oziroma območje urejanja in vrsta posega, ki se regulira. Poenostavljeno povedano se za vsako EUP oziroma območje urejanja določi, ali je posamezen poseg dopusten, in če je, pod kakšnimi pogoji¹¹. Da ne prihaja do ponavljanja določb in obremenjevanja besedila, se enaka regulacija istovrstnih posegov v prostor lahko združuje v t. i. splošnih PIP, posebnosti pa se urejajo v PIP za posamezne EUP oziroma posamezna območja urejanja.

Določanje EUP: Kot zapisano v izhodiščih, je načeloma priporočljivo, da se PIP na podlagi 38. člena ZUreP-3 tudi v OUNK določajo po EUP. Glede na to, da mora biti OUNK hierarhično skladen z OPN in glede na dejstvo, da se tudi OPPN praviloma pripravlja za območje, ki sovпада z EUP, kot jo določa OPN (glej drugi odstavek 4. člena Pravilnika o vsebini, obliki in načinu priprave OPPN), je do neke mere razumljivo pričakovati, da bo tudi OUNK sledil zgradbi EUP iz OPN. Tako kot pri območjih OPPN pa je tudi tukaj smiselno dopustiti odstopanja od tega pravila in tvorjenje manjših ali drugačnih (pod)enot, vendar je priporočljivo, da se te vseeno skladajo z enotami iz OPN. To je še posebnega pomena v razmerju do prehodnih določb (glej točko 3.4.2.6).

10 Tukaj je vseeno treba biti previden, da ne bi zaradi poimenovanja odlokov prihajalo do zmede. Odloki o oglaševanju, ki jih npr. poznajo nekatere občine, urejajo še druge vidike oglaševanja (izvajalci oglaševanja, mobilno oglaševanje ipd.) in ne zgolj vprašanje prostorskega umeščanja oglaševalskih objektov. Glej npr. Odlok o oglaševanju MOL; spletni naslov: <https://www.ljubljana.si/assets/Uploads/2odlok-o-oglasovanju-neuradno-precisceno-besedilo.pdf>

11 Pri tem se šteje, da če PIA posega izrecno ne dopušča, ta ni dopusten. PIA tako ureja tisto, kar se v prostoru sme, in ne tistega, česar se ne. Poseg v prostor torej ni samo nosilec informacije oziroma regulacije, kot je to območje EUP, ampak njegovo navajanje v PIA praviloma pomeni, da je tak poseg dopusten, seveda pa so potem zanj določeni (omejevalni) pogoji.

Določanje posegov v prostor: Kot že zapisano, sta nabor objektov, za katere gradbeno dovoljenje ni potrebno, in nabor vzdrževanj objektov določena z uredbo, ki ureja razvrščanje objektov, zato OUNK teh posegov ne bo opredeljeval, ampak bo zanje samo določal PIP. Drugače je pri negradbenih posegih, saj ti pravno niso regulirani na način, kot to velja za gradbene posege. Do uskladitve na državni ravni imajo torej občine pri opredeljevanju tega, kaj določen negradbeni poseg sploh je, večjo svobodo (glej še točko 3.1).

Konkretni PIP so seveda v celoti rezultat prostorskega načrtovanja v smislu usklajevanja razvojnih potreb in varstvenih zahtev glede na pravne in dejanske danosti prostora. Glede na vsebine OUNK, kot jih prepisuje ZUreP-3, bo treba pri vsebinskem koncipiranju PIP izhajati iz (in za namen vsebinske zakonitosti upoštevati!) zlasti naslednja temeljna pravila urejanja prostora iz državnega prostorskega reda: prepoznavnost naselij in krajine (22. člen), notranji razvoj naselij (27. člen) in zagotavljanje zadostnih javnih površin v naseljih (30. člen). Zaradi morebitne nadaljnje razdelave teh temeljnih pravil s podrobnejšimi pravili urejanja prostora lahko pride tudi do vpliva oziroma posega državnih uredb v OUNK, kot prikazano v točki 3.1.1.

3.4.2.5 Prekrškovne določbe

Pri snovanju prekrškovnih določb bo treba izhajati iz pravil, ki jih za to določa Zakon o prekrških¹², in paziti na to, da se ne določajo prekrški, ki so že določeni z zakonom ali uredbo (glej točko 3.2.2.4).

3.4.2.6 Prehodne določbe

V prehodnih določbah bo treba zlasti urediti usklajenost z drugimi predpisi občine. Če se bo občina odločila, da v OUNK prenese dotedanja določila OPN ali OPPN glede posegov, ki so lahko regulirani z OUNK, bo treba določiti prenehanje veljavnosti teh aktov v delih, ki zdaj urejajo te vsebine. Tukaj še posebej pride do izraza usklajenost med EUP po OPN in EUP po OUNK, saj je derogacija bistveno lažja in preglednejša, če se nanaša na tovrstne entitete. Splošna derogacijska klavzula v smislu: »Z dnem uveljavitve tega odloka prenehajo veljati določila OPN v delu, ki ureja posege v prostor, ki so zdaj urejeni s tem odlokom.« bi bila precej neustrezna in bi ustvarjala zmedo pri uporabnikih. Morda se ne bodo razveljavljali samo občinski PIA, ampak tudi drugi odloki, ki urejajo materijo, za katero jim zdaj (boljšo) podlago nudi OUNK, recimo odloki (ali njihovi deli) o splošni in posebni rabi javnih površin.

Posebno pozornost bo treba nameniti tudi morebitni zahtevi po uskladitvi že izvedenih posegov v prostor, ki ne bodo več skladni s tem odlokom. Kadar bodo ti posegi izvedeni na podlagi posamičnih aktov, gre za pridobljene pravice, v katere ni mogoče posegati (npr. gradbena dovoljenja, lokacijska dovoljenja, odločbe o dovolitvi priglasih del po nekdanji republiški zakonodaji). Drugače je pri posegih, ki so bili izvedeni brez posamičnih aktov, pri čemer gre lahko za posege, ki so bili skladni z dotedanjo regulacijo prostora ali pa ki so jo kršili. V obeh primerih je smiselno za uskladitev predpisati dovolj dolg rok za uskladitev z OUNK, za zakonito izvedene posege brez posamičnih aktov pa bi se lahko občina tudi odločila, da ne zahteva nobene uskladitve. Odločitev je odvisna od konkretne analize stanja tovrstnih posegov v posamezni občini.

3.4.2.7 Končna določba

Končna določba določa rok začetka veljavnosti OUNK in morebitna pravila glede začetka uporabe celotnega odloka ali njegovih posameznih določb.

¹² Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odl. US, 92/14 – odl. US, 32/16, 15/17 – odl. US, 73/19 – odl. US, 175/20 – ZIUOPDVE in 5/21 – odl. US.

3.4.2.8 Identifikacijska oznaka in podpis

Gre za standardni sestavni del predpisov, znanih tudi iz drugih splošnih aktov občine, zato tukaj ni nobenih posebnosti. Te identifikacijske številke ne gre zamenjevati s številko, pod katero je konkretni OUNK objavljen v prostorskem informacijskem sistemu (glej točko 3.4.2.3).

4 Nabor elementov

V nadaljevanju je v podpoglavjih primeroma predstavljen nabor vsebin, ki jih OUNK lahko obravnava. Znotraj posamezne vsebine so predstavljene posamezne teme, ki so nadalje v tabelarični obliki opredeljene s posameznimi elementi in vidiki njihove obravnave. Gre za nabor vsebin, tem oziroma elementov, za katere se pričakuje, da bodo v praksi najpogosteje predmet obravnave OUNK. Konkreten nabor je seveda odvisen od vsakokratnega primera (prostora in problematik v občinah), ki ga OUNK obravnava (glej tudi poglavje 5 in priloge 3, 4 in 5).

4.1 Objekti – stavbe in pomožni objekti

Zunanji ovoj stavbe

Fasade

- likovna členitev (npr. podzidek, zatrep ipd.)
- barve¹³ (npr. po barvni lestvici, odtenku, intenziteti, odsevnosti, razmestitvi barvanih površin na fasadi ipd.)
- materiali¹⁴ (npr. tipi, kakovost, vizualne značilnosti, razporeditev na fasadi, vzdrževanje ipd.)
- dopustni/nedopustni fasadni elementi (npr. kiparska plastika in ornamenti, obdelava okenskih okvirov in portalov, izveski, izložbena okna ipd.) in njihove vizualne značilnosti fasade, ki se regulirajo (npr. samo ulična, vrtna ipd.)

Balkon, loža, terasa

- (op.: OUNK ne sme dovoliti nadkritja, zasteklitve oziroma podobnih gradbenih posegov, ki bi pomenili povečanje BTP – izračunano v skladu z dokumenti, ki določajo izračun površin in prostornin stavb)
- likovna/arhitekturna členitev
- barve (npr. po barvni lestvici, odtenku, intenziteti, odsevnosti, razmestitvi barvanih površin ipd.)
- materiali (npr. tipi, kakovost, vizualne značilnosti, razporeditev, vzdrževanje ipd.)
- dopustni/nedopustni dodajani elementi (npr. naprave za sušenje perila, balkonsko pohištvo ipd.) in njihove vizualne značilnosti
- detajlno oblikovanje (npr. zapiranje balkonske plošče ipd.)
- balkoni/lože/terase, ki se regulirajo (npr. vsi z navedbo morebitnih izjem, samo usmerjeni na javni prostor, samo tisti, ki zaključujejo dolge ali pomembne poglede ipd.)

¹³ Velja za vse usmeritve, vezane na barve: Določilo ne sme dopuščati različnih razlag, kot npr. naravni odtenki, svetli odtenki, zemeljski toni ipd. – za doseganje želenega učinka naj se navede zaključen nabor možnosti.

¹⁴ Velja za vse usmeritve, vezane na materiale: Določilo ne sme dopuščati različnih razlag, kot npr. naravni materiali, proti dežju odporni materiali ipd. – za doseganje želenega učinka naj se navede zaključen nabor možnosti.

Streha

- likovna členitev strešne površine (npr. prepoved vzorcev ali napisov z raznobarvnimi strešniki, razporejanje in velikostna razmerja odprtih ipd.)
- barve (npr. po barvni lestvici, odtenku, intenziteti, odsevnosti, razmestitvi barvanih površin ipd.)
- materiali (npr. tipi, kakovost, vizualne značilnosti, razporeditev, vzdrževanje ipd.)
- oblikovanje in zunanji videz strešnih odprtih (npr. materiali strešnih oken, oblikovanje frčad ipd.)
- dopustni/nedopustni dodajani strešni elementi (npr. strešni okras, inštalacije ipd.) in njihove vizualne značilnosti
- vizualna podoba streh, ki se regulirajo (npr. vse z navedbo morebitnih izjem, samo strehe, vidne iz javnega prostora, samo tiste, ki zaključujejo dolge ali pomembne poglede, ipd.)

Stavbno pohištvo in naprave

(npr. okna, vrata, dimniki, senčila, žlebovi, varnostne rolete, antene, klimatske naprave kot del stavbe ipd.)¹⁵

- barve (npr. po barvni lestvici, odtenku, intenziteti, odsevnosti, razmestitvi barvanih površin ipd.)
- materiali (npr. tipi, kakovost, vizualne značilnosti ipd.)
- dimenzije in proporci
- umeščanje na zunanji ovoj stavbe (npr. kam glede na likovno kompozicijo celote ali dela, vidnost za poglede iz javnega prostora ipd.)

Pomožni objekti za lastne potrebe v stiku s stavbo oziroma na gradbeni parceli¹⁶

Garaža

- volumenska in kompozicijska razmerja v odnosu do glavne stavbe in morebitnih drugih pomožnih objektov
- umeščanje v prostor na gradbeni parceli, predvsem v odnosu do glavne stavbe in javnega prostora
- barve (npr. po barvni lestvici, odtenku, intenziteti, odsevnosti ipd.)
- materiali (npr. tipi, kakovost, vizualne značilnosti ipd.)
- stavbno pohištvo
- vizualne značilnosti strehe
- odpiranje/zapiranje pogledov
- vizualna podoba delov garaže, ki se regulirajo (npr. vseh z navedbo morebitnih izjem, samo delov, vidnih iz javnega prostora ipd.)

¹⁵ Zagotavljati skladnost z določili GZ/GZ-1.

¹⁶ Določeni pomožni objekti v stiku s stavbo so del dovoljevanja z gradbenim dovoljenjem, zato se določila v OUNK lahko nanašajo le na njihove vizualne značilnosti.

Nadstrešnica	<ul style="list-style-type: none"> volumenska in kompozicijska razmerja v odnosu do glavne stavbe in morebitnih drugih pomožnih objektov umeščanje v prostor na gradbeni parceli, predvsem v odnosu do glavne stavbe in javnega prostora barve (npr. po barvni lestvici, odtenku, intenziteti, odsevnosti ipd.) materiali (npr. tipi, kakovost, vizualne značilnosti ipd.) vizualne značilnosti strehe vizualna podoba delov nadstrešnice, ki se regulirajo (npr. vseh z navedbo morebitnih izjem, samo delov, vidnih iz javnega prostora ipd.)
Pergola	<ul style="list-style-type: none"> volumenska in kompozicijska razmerja v odnosu do glavne stavbe in morebitnih drugih pomožnih objektov umeščanje v prostor na gradbeni parceli, predvsem v odnosu do glavne stavbe in javnega prostora barve (npr. po barvni lestvici, odtenku, intenziteti, odsevnosti ipd.) materiali (npr. tipi, kakovost, vizualne značilnosti ipd.) odpiranje/zapiranje pogledov načela ozelenjevanja
Zunanje stopnišče	<ul style="list-style-type: none"> načela umeščanja na ovoj stavbe, volumenska in kompozicijska razmerja v odnosu do glavne stavbe načela umeščanja glede na poglede iz javnega prostora barve (npr. po barvni lestvici, odtenku, intenziteti, odsevnosti, glede na skladnost s fasadnimi barvami ipd.) materiali (npr. tipi, kakovost, vizualne značilnosti, glede na skladnost s fasadnimi materiali ipd.)
Lopa, drvarnica, pokrito skladišče, steklenjak/rastlinjak/zimski vrt, uta/senčnica, letna kuhinja	<ul style="list-style-type: none"> volumenska in kompozicijska razmerja v odnosu do glavne stavbe in morebitnih drugih pomožnih objektov ali drugih referenčnih objektov umeščanje v prostor na gradbeni parceli, predvsem v odnosu do glavne stavbe in javnega prostora barve (npr. po barvni lestvici, odtenku, intenziteti, odsevnosti ipd.) materiali (npr. tipi, kakovost, vizualne značilnosti ipd.) odpiranje/zapiranje pogledov načela ozelenjevanja
Greznica, mala komunalna čistilna naprava, rezervoar za nafto/plin, kapnica	<ul style="list-style-type: none"> načela zmanjšanja potencialno negativnih vizualnih vplivov, predvsem za poglede iz javnega prostora
Oporni zid	<ul style="list-style-type: none"> dimenzijska in kompozicijska razmerja v odnosu do okoliških elementov grajenega in naravnega okolja umeščanje v prostor na gradbeni parceli barve (npr. po barvni lestvici, odtenku, intenziteti, odsevnosti ipd.) materiali (npr. tipi, kakovost, vizualne značilnosti ipd.) odpiranje/zapiranje pogledov načela morebitnega (ne)ozelenjevanja

Pomožni objekti infrastrukturne opremljenosti prostora

Pomožni objekti za cestne objekte, železniške objekte, žičniške objekte, letališke objekte, pomožni objekti za športne objekte, turistične objekte, pomožni objekti za komunalne objekte (energetika, komunikacije ...), obrambni pomožni objekti

- osnovna načela umeščanja v prostor glede na topografske, krajinske značilnosti, naravno in kulturno krajino, značilnosti poselitve, poglede v prostoru
- oblikovanje
- barve (npr. po barvni lestvici, odtenku, intenziteti, odsevnosti ipd.)
- materiali (npr. tipi, kakovost, vizualne značilnosti ipd.)

4.2 Odprte grajene in zelene površine s pripadajočo urbano opremo

Talne površine

Tlakovanje

- oblikovne značilnosti tlakovanih površin (npr. vzorci ipd.)
- likovna členitev tlakovane površine (npr. načela osnovne kompozicijske delitve, osnovna določitev območij posameznih vzorcev ipd.)
- barve (npr. po barvni lestvici, odtenku, intenziteti, odsevnosti ipd.)
- materiali (npr. tipi, kakovost, obdelava, vizualne značilnosti, vzdrževanje ipd.)
- oblikovanje in zunanji videz posebnih elementov tlaka (npr. kanali in rešetke za odtekanje vode, pripomočki za vodenje slepih in slabovidnih ipd.)

Zelenice

- načela vzdrževanja zelenic
- stopnje opremljenosti zelenic

Zasaditev vegetacije

Javno nedostopne površine

- zasaditev vegetacije (glede na grajeno tkivo, elemente zelenega sistema ipd.)
- velikost, vrste rastlin ob javnih površinah
- zasaditev grmovnic in dreves, s katerimi se zakrijejo moteči deli stavb, objektov ipd.
- zasaditev grmovnic in dreves, s katerimi se ustvarja zeleni rob javnega prostora

Javne površine

- zasaditev vegetacije (glede na grajeno tkivo, zeleni sistem ipd.)
- velikost, vrste rastlin na javni površini
- zasaditev grmovnic in dreves, s katerimi se dosega osnovna prostorska členitev in hierarhizacija javnega prostora
- zasaditev grmovnic in dreves, s katerimi se ustvarja zeleni rob javnega prostora
- zasaditev grmovnic in dreves, s katerimi se zakrijejo moteči deli stavb, objektov oziroma sanirajo moteči pogledi ipd.
- zasaditev grmovnic in dreves za doseganje okoljskih standardov (senčenje, hlajenje, zadrževanje padavinskih vod, naravni habitat ipd.)

Zaščita, vzdrževanje in sečnja dreves

- opredelitev tipov dreves, ki se ščitijo oziroma OUNK ureja njihovo vzdrževanje (npr. po položaju v prostoru, velikosti krošenj, obsegom debla na višini 1 meter, merjeno od koreninskega spleta ipd.)
- opredelitev izjem, kjer OUNK ne velja (npr. za gozdove, kjer veljajo predpisi s področja gozdarstva; drevesa v drevesnicah in vrtnarijah, namenjena prodaji; sadno drevje na zasebnih površinah; drevesa, ki jih odstranijo v okviru posegov vodnega gospodarstva, namenjenih npr. varstvu pred poplavami; drevesa na vrtičkarskih območjih ipd.)
- okoliščine, pogoji in načini obrezovanja (npr. nega, vizualna primernost ipd.)
- okoliščine (npr. ogrožanje varnosti, zdravja, grajenih elementov, infrastrukture, javnega interesa), pogoji (npr. obvezna pridobitev soglasja za sečnjo dreves) in načini sečnje ali presaditve ter merila za nadomestne zasaditve

Urbana oprema**Koši za odpadke**

- načela umeščanja v prostor (npr. prepoved na vizualno izpostavljenih lokacijah ipd.)
- barve (npr. po barvni lestvici, odtenku, intenziteti, odsevnosti ipd.)
- materiali spremljajoče opreme (npr. tipi, kakovost, vizualne značilnosti ipd.)
- oblikovanje
- dimenzije

Zabojniki za odpadke in spremljajoča oprema

- načela umeščanja v prostor (npr. prepoved umeščanja ob pogosto uporabljenih, pomembnih poteh, na vizualno izpostavljenih lokacijah ipd.)
- regulacija največjega dovoljenega števila zabojnikov na posamezni lokaciji
- splošna načela zapiranja pogledov na zabojnike
- spremljajoča oprema za zapiranje pogledov na zabojnike – npr. ograje, pergole – barve (npr. po barvni lestvici, odtenku, intenziteti, odsevnosti ipd.), materiali (npr. tipi, kakovost, vizualne značilnosti, razporeditev, vzdrževanje ipd.), oblikovanje, dimenzije ipd.

Fasadni izveski, markize, senčniki	<ul style="list-style-type: none"> • material • barva • oblikovanje • dimenzije • načela umeščanja v prostor • načela vizualnega usklajevanja z drugimi elementi prostora
Čakalnica za potnike, nadkrita stojala za kolesa	<ul style="list-style-type: none"> • material • barva • oblikovanje • dimenzije • načela umeščanja v prostor • načela vizualnega usklajevanja z drugimi elementi prostora • načela ozelenjevanja
Stojala za kolesa brez nadkritja	<ul style="list-style-type: none"> • material • barva • oblikovanje • dimenzije • načela umeščanja v prostor • načela vizualnega usklajevanja z drugimi elementi prostora
Vodnjak, pitnik	<ul style="list-style-type: none"> • načela umeščanja v prostor
Oprema otroškega igrišča	<ul style="list-style-type: none"> • material • barva • oblikovanje • dimenzije • načela umeščanja v prostor • načela vizualnega usklajevanja z drugimi elementi prostora • načela ozelenjevanja
Spomenik, spominsko obeležje, skulptura, umetniško delo	<ul style="list-style-type: none"> • načela umeščanja v prostor • želeni učinki, ki naj jih poseg v prostor doseže • nočna slika (osvetljenost)
Fitnes na prostem	<ul style="list-style-type: none"> • material • barva • oblikovanje • dimenzije • načela umeščanja v prostor • načela vizualnega usklajevanja z drugimi elementi prostora • načela ozelenjevanja

4.3 Objekti in premični elementi za obveščanje in oglaševanje (mobilno oglaševanje ob cesti, oglaševanje na drugih objektih ipd.)

Objekti za obveščanje

(objekti, ki obveščajo o dogodkih, dejavnostih, lokacijah ipd., ki so v javnem interesu)

Objekti za plakatiranje (npr. za nameščanje mestnega plakata)

- material
- barva
- oblikovanje
- dimenzije
- načela umeščanja v prostor
- načela vizualnega usklajevanja z drugimi elementi prostora

Usmerjevalne, obvestilne in informacijske table in sistemi

- material
- barva
- oblikovanje
- dimenzije
- načela umeščanja v prostor
- načela vizualnega usklajevanja z drugimi elementi prostora

Objekti za oglaševanje

Velike oglasne površine (npr. veliki (jumbo) plakati, giga (bigboard) panoji)

- material
- barva
- oblikovanje
- dimenzije
- načela umeščanja v prostor (npr. prepoved ali pogoji umeščanja na stavbe, kmetijske objekte, v krajini ipd.)
- načela vizualnega usklajevanja z drugimi elementi prostora

Oglaševalske table na drogovih

- material
- barva
- oblikovanje
- dimenzije
- načela umeščanja v prostor
- načela vizualnega usklajevanja z drugimi elementi prostora

Višinsko izpostavljeni objekti za oglaševanje (npr. visoki oglaševalski stebri ipd.)

- material
- barva
- oblikovanje
- dimenzije
- načela umeščanja v prostor (npr. pogoji oziroma prepovedi glede na vizualne koridorje pomembnih pogledov, vedutne poglede, silhueto naselja)
- načela vizualnega usklajevanja z drugimi elementi prostora

Posebne oblike oglaševanja

(npr. časovno omejene na gradbiščnih odrih oziroma zavesah; npr. svetlobno podprto oglaševanje *citylight*; npr. dinamično oglaševanje na digitalnih površinah, roto površinah ipd.)

- material
- barva
- oblikovanje
- dimenzije
- načela umeščanja v prostor (npr. pogoji oziroma prepovedi glede na vizualne koridorje pomembnih pogledov, vedutne poglede, ulično podobo)
- svetlobne značilnosti
- načela vizualnega usklajevanja z drugimi elementi prostora

4.4 Kmetijski in gozdarski objekti ter oprema, ki niso stavbe

Vodni zadrževalnik za potrebe namakanja kmetijskih zemljišč, enostavni/nezahtevni pomožni objekt, čebelnjak, staja, pomožna kmetijsko-gozdarska oprema, obora, preža, opazovalnica, napajalno korito, krmišče, koritasti silos, gnojnična jama ipd.

- material
- barva
- oblikovanje
- dimenzije
- načela umeščanja v prostor (npr. pogoji oziroma prepovedi glede na vizualne koridorje pomembnih pogledov, vedutne poglede, ulično, naselbinsko oziroma krajinsko podobo)
- načela vizualnega usklajevanja z drugimi elementi prostora

4.5 Premični elementi

Skladiščni

Zabojniki za skladiščenje blaga

- material ovoja zabojnika
- barva ovoja zabojnika
- oblikovanje
- dimenzije
- načela umeščanja v prostor (npr. pogoji oziroma prepovedi glede na vizualne koridorje pomembnih pogledov, vedutne poglede, ulično, naselbinsko oziroma krajinsko podobo)

Delovni

Delovni stroji

- načela umeščanja v prostor (npr. pogoji oziroma prepovedi glede na vizualne koridorje pomembnih pogledov, vedutne poglede, vpliv na ulično, naselbinsko oziroma krajinsko podobo)
- ukrepi za preprečevanje negativnih vizualnih učinkov (npr. zelene cezure za preprečevanje pogledov ipd.)

Bivalni

Bivalni priklopnik, avtodom

- načela umeščanja v prostor (npr. pogoji oziroma prepovedi glede na vizualne koridorje pomembnih pogledov, vedutne poglede, vpliv na ulično, naselbinsko oziroma krajinsko podobo)
- ukrepi za preprečevanje negativnih vizualnih učinkov (npr. zelene cezure za preprečevanje pogledov ipd.)
- standard opremljenosti in vizualne značilnosti opreme

Poslovni

Stojnice

- material
- barva
- oblikovanje
- dimenzije
- načela umeščanja v prostor (npr. pogoji oziroma prepovedi glede na vizualne koridorje pomembnih pogledov, vedutne poglede, ulično, naselbinsko oziroma krajinsko podobo)

4.6 Drugi (gradbeni) posegi v prostor

Razmejevanje

Ograja

- dimenzijska in kompozicijska razmerja v odnosu do okoliških elementov grajenega in naravnega okolja
- načela umeščanja v prostor, predvsem v odnosu do glavne stavbe in javnega prostora, glede na prehodnost prostora, vizualne koridorje pomembnih pogledov, vedutne poglede, ulično, naselbinsko oziroma krajinsko podobo
- dimenzije in proporci
- barve (npr. po barvni lestvici, odtenku, intenziteti, odsevnosti ipd.)
- materiali (npr. tipi, kakovost, vizualne značilnosti ipd.)
- odpiranje/zapiranje pogledov
- načela morebitnega (ne)ozelenjevanja

Urejanje terena

Oporni zid, urejanje brežin

- material
- barva
- oblikovanje
- dimenzije
- načela umeščanja v prostor (npr. pogoji oziroma prepovedi glede na vizualne koridorje pomembnih pogledov, vedutne poglede, ulično, naselbinsko oziroma krajinsko podobo)

Infrastruktura opremljenost

Napeljave

- material
- barva
- načela umeščanja v prostor (npr. pogoji trasiranja oziroma prepovedi glede na vizualne koridorje pomembnih pogledov, vedutne poglede, ulično, naselbinsko oziroma krajinsko podobo)

Naprave

- material
- barva
- oblikovanje
- dimenzije
- načela umeščanja v prostor (npr. pogoji oziroma prepovedi glede na arhitekturno kompozicijo, vizualne koridorje pomembnih pogledov, vedutne poglede, ulično, naselbinsko oziroma krajinsko podobo)

Oskrba z energijo

Toplotne črpalke

Sončni kolektorji / sprejemniki, naprave za izkoriščanje sončne energije

Druge naprave za samooskrbo z energijo (npr. vetrnice za samooskrbo)

- načela umeščanja v prostor (npr. pogoji oziroma prepovedi glede na arhitekturno kompozicijo, vizualne koridorje pomembnih pogledov, vedutne poglede, ulično, naselbinsko oziroma krajinsko podobo, okoljske vplive ipd.)
- ukrepi za zmanjšanje negativnih vizualnih vplivov (npr. zastiranje z zelenjem, drugimi elementi)

Zagotavljanje toplotnega ugodja

Klimatske naprave kot samostojni elementi¹⁷

- načela umeščanja v prostor (npr. pogoji oziroma prepovedi glede na arhitekturno kompozicijo, vizualne koridorje pomembnih pogledov, vedutne poglede, ulično, naselbinsko oziroma krajinsko podobo, okoljske vplive ipd.)
- ukrepi za zmanjšanje negativnih vizualnih vplivov (npr. zastiranje z zelenjem, drugimi elementi)

Osvetljevanje, nočna slika

Prostorski poudarki

- stavbe in drugi elementi grajenega okolja, ki se osvetljujejo
- načela osvetljevanja

Osvetljevanje za potrebe informiranja in oglaševanja

- nabor dovoljenih elementov
- načela osvetljevanja

Oblikovanje zunanjih prostorov storitvenih dejavnosti

Vrt gostinskega lokala

- dovoljeni elementi za opremo gostinske površine
- umeščanje v prostor na gradbeni parceli ali v javnem prostoru (glede na ulično sliko, okoliško zazidavo, funkcionalnost javnega prostora, uporabniško izkušnjo ipd.)
- oblikovne značilnosti in vizualna podoba elementov (barve, materiali, oblikovanje, dimenzija)

Trgovina na prostem

- dovoljeni elementi za opremo površine za trgovanje
- umeščanje v prostor na gradbeni parceli ali v javnem prostoru (glede na ulično sliko, okoliško zazidavo, funkcionalnost javnega prostora, uporabniško izkušnjo ipd.)
- oblikovne značilnosti in vizualna podoba elementov (barve, materiali, oblikovanje, dimenzija)

Postavitev blaga pred poslovnimi prostori

- dovoljeni elementi opreme za postavitev blaga
- umeščanje v prostor na gradbeni parceli ali v javnem prostoru (glede na ulično sliko, okoliško zazidavo, funkcionalnost javnega prostora, uporabniško izkušnjo ipd.)
- oblikovne značilnosti in vizualna podoba elementov (barve, materiali, oblikovanje, dimenzija)

Skladiščenje ali odlaganje surovin

- načela umeščanja v prostor
- ukrepi za zmanjšanje možnih negativnih vizualnih učinkov

¹⁷ Za klimatske naprave, ki so del stavbe (npr. enote, pritrjene na fasade) glej razdelek Stavbno pohištvo in naprave.

Odstranitev objekta (rušitev)

- pogoji za odstranitev
- smernice ureditve prostora po odstranitvi

Gradbišče

- pogoji za nameščanje elementov za zavarovanje gradbišča (npr. barva, material, oblika, vizualna podoba gradbiščnih ograj, prepoved oglaševanja, obveza prikazovanja arhitekturne podobe z gradbenim odrom zakrite fasade ipd.)

Odlagališča odpadkov

- usmeritve začasnega urejanja za zmanjšanje negativnih (vizualnih) vplivov (npr. zastiranje z urbano opremo, zelenjem ipd.)
- pogoji in mehanizmi za sanacijo v javnem interesu

Območja zaraščanja

- pogoji urejanja in vzdrževanja zemljišča

4.7 Drugi negradbeni posegi v prostor

Utrjevanje terena

- material, nivoji ipd.

Nasipavanje terena

- material, višine, nakloni, zaključni sloj ipd.

Urejanje terasastega območja

- pravila prilagajanja reliefu, dimenzije teras, material, druge značilnosti elementov za premagovanje višinskih razlik ipd.

Poljske, gozdne ipd. poti

- dimenzije, material, pravila prilagajanja reliefu ipd.
-

4.8 Začasni posegi in podobno

Pokriti prostor z napihljivo konstrukcijo, montažni šotor, oder z nadstreškom ali brez njega, prireditveni prostor, cirkus, začasna tribuna, drugi objekti (oblikovani unikatno ali dani na trg kot proizvod)

- postavitve v prostor
 - material
 - dimenzije
 - časovne omejitve in odstranjevanje
-

5 Testni primeri priprave OUNK

V nadaljevanju so predstavljeni osnovni delovni koraki, ki so pripeljali do testnih primerov Osnutka OUNK za občine Solčava, Moravske Toplice in Kočevje (celotno vsebino za občini Solčava in Moravske Toplice glej v faznem poročilu III naloge Strokovna podlaga za izdelavo predpisov o urejenosti naselij in krajine, UIRS, 2021). Osnutka OUNK sta v tekstualni in grafični obliki predstavljena v prilogah 3, 4 in 5. Primera za občini Solčava in Moravske Toplice sta bila pripravljena v omejenem času, zato je bila priprava poenostavljena in ne obsega vseh priporočenih korakov priprave OUNK, kot so predstavljeni v poglavju 2 tega priročnika.

5.1 Občina Solčava

5.1.1 Izhodišča

V primeru Občine Solčava so bili vsebine, teme oziroma elementi, ki bi jih OUNK obravnaval, določeni na skupnem sestanku izvajalca naloge s predstavniki občine in Ministrstva za naravne vire in prostor. Izpostavljene so bile naslednje tematike:

1. objekti za oglaševanje in objekti za obveščanje,
2. pomožni objekti za lastne potrebe (drvarnice, pesjaki, ute, nadstreški) in
3. razmejevanje (ograje).

V sklopu usklajevalnega sestanka je bil opravljen tudi terenski ogled stanja s predstavniki občinske uprave ter dodatni strokovni terenski ogledi, namenjeni podrobnejši proučitvi stanja.

5.1.2 Uvodna analiza

Za Občino Solčava so bili na podlagi terenskega ogleda ter pregleda virov (Strategija trajnostnega razvoja Občine Solčava 2030) opredeljeni prostorski okvir in elementi prepoznavnosti, med katerimi so najpomembnejše krajinske značilnosti in arhitekturna tipologija. Z uporabo davoškega sistema kakovosti kulture gradnje (Davos Baukultur Quality System, spletni vir) so bile opredeljene in ocenjene tudi glavne značilnosti obravnavanega območja:

- upravljanje: občinska uprava se zaveda pomena urejenosti naselij in krajine;
- funkcionalnost: območje je odmaknjeno in z nižjo funkcionalno opremljenostjo, ki pa načeloma zadovoljuje lokalne potrebe;
- okolje: še prisotne tradicije sonaravnega upravljanja z okoljem; okoljski pritiski vezani na povečano turistično dejavnost v poletnih mesecih;
- ekonomija: turistične možnosti, a odsotnost dejavnosti z dodano vrednostjo (npr. temelječih na znanju); ekonomsko potratna (a tradicionalna) poselitvena struktura (»razpršene« samotne kmetije, zaselki);
- raznolikost: majhna lokalna skupnost, povezovanje lokalnega prebivalstva in obiskovalcev prek turistične dejavnosti;
- kontekst: odlok o OPN ga opredeljuje kot pomembno razvojno izhodišče, ponekod pomanjkljiv nadzor izvajanja;
- duh kraja: (pred)alpska krajina, ohranjanje lokalnih tradicij;
- lepota: visoka estetska izkušnja, že srednjeročno potrebna krepitev nadzora.

5.1.3 Pregled določil OPN

Za tri izbrane tematike so bila pregledana določila navedena v predlogu OPN Občine Solčava (Predlog, junij, 2021). Ugotovljeno je bilo, katere opredelitve (vsebine) za vsako od treh tematik OPN vsebuje in katere so morebitne manjkajoče vsebine.

5.1.4 Pregled drugih odločilnih virov

Za tri izbrane tematike so bili pregledani drugi, nadrejeni dokumenti, predvsem področna zakonodaja in pravilniki:

1. *elementi oglaševanja in obveščanja, Zakon o cestah, Zakon o kmetijskih zemljiščih, Predlog ZureP-3, Pravilnik o prometni signalizaciji in prometni opremi na cestah (Uradni list RS, št. 99/15, 46/17, 59/18, 63/19 in 150/21), Elaborat za postavitev turistične in druge obvestilne signalizacije na območju državne ceste proti Pavličevemu sedlu in ob Panoramski cesti v Občini Solčava; Pravilnik o označevanju zavarovanih območij naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 117/02, 53/05 in 145/21); Pravilnik o označevanju in opremljanju planinskih poti (Uradni list RS, št. 80/08);*
2. *pomožni objekti za lastne potrebe (drvarnice, pesjaki, ute, nadstreški), Zakon o cestah, Zakon o kmetijskih zemljiščih, dodatna določila za območja varstva kulturne dediščine in ohranjanja narave;*
3. *ograje.*

5.1.5 Analiza in vrednotenje stanja v prostoru – terenski fotografski zajem podatkov

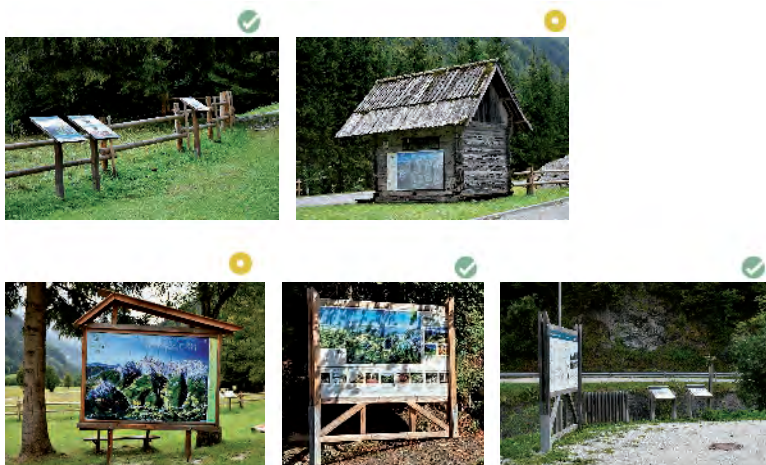
Za Občino Solčava je bila izvedena terenska analiza s fotografiranjem. Zbrano fotogradivo je bilo v drugem koraku vrednoteno na podlagi meril, ki jih je določila interdisciplinarna strokovna skupina:

- oblikovni (dimenzija, konstrukcija, materiali, barve),
- časovni (trajni/začasni),
- lokacijski (prostostoječi objekt/ob stavbi; ob cesti/rang; javno/zasebno; zavarovano območje; odmik od ceste; vedutni koridorji),
- značilen za območje/tipski.

Na podlagi fotoanalize so bili obravnavani tipi (1) oglaševalskih elementov, (2) pomožnih objektov in (3) ograj glede na njihov namen in značilnosti. Fotoanaliza in vrednotenje sta bila podlaga za uvrstitev izbranih objektov v eno od treh osnovnih skupin:

- primerno
- pogojno primerno
- neprimerno .

Vrednoteni objekti so bili predstavljeni na skupni delavnici s predstavniki občine in naročnika ter na podlagi razprave nadalje podrobno obravnavani (glej III. fazno poročilo naloge Strokovna podlaga za izdelavo predpisov o urejenosti naselij in krajine, UIRS, 2021).

Primeri vrednotenja:**1. elementi obveščanja****2. pomožni objekti****3. ograje****5.1.6 Posvet z deležniki**

Z namenom obravnavati metodološka in vsebinska vprašanja priprave usmeritev za izdelavo OUNK je bil izveden posvet z izbranimi deležniki oziroma predstavniki občine, Ministrstva za naravne vire in prostor, Zavoda za varstvo kulturne dediščine (OE Celje), Skupnosti občin Slovenije in strokovnjaki s področja načrtovanja prostora, arhitekture in prava. Izvajalec naloge je problematiko, povezano s pomožnimi objekti, predstavil z različnimi primeri. V predstavitvi so bile kot najbolj problematične in ključne za opredelitev v OUNK izpostavljene vsebine (A) umeščanja pomožnih objektov (drvarnic) v obvodnem pasu ob Savinji; (B) umeščanja večjega števila pomožnih objektov ob stanovanjske objekte – posebno v območju Krajinskega parka Logarska dolina in (C) nadstreški za parkiranje avtomobilov, ki postajajo vse bolj aktualni tudi v občini Solčava. Na podlagi razprave so bile oblikovane usmeritve za pripravo OUNK.

5.1.7 Usmeritve za pripravo OUNK

Usmeritve za pripravo OUNK so bile pripravljene na podlagi predhodne analize in informacij, ki so jih podali sodelujoči na delavnici, v obliki slikovne predstavitve problematike (prostorska umeščenost in oblikovanje) ter predlogov vsebin, ki naj bi jih OUNK zajemal. Predlogi usmeritev so bili dodatno preverjeni s pristojno službo občine.

Preglednica 1: Primer usmeritev za OUNK – pomožni objekti

Usmeritve za odlok		
	Vrsta (glede na namen / vsebino):	Nadstrešek za avto (ta trend v Solčavi še ni močno problematičen, pa bo v prihodnje zagotovo)
	Oblikovne značilnosti: dimenzija, konstrukcija, materiali, barve, kritina...	
	Umeščanje v prostor: prostostoječi / del stavbe, ob cesti / rang, javno/zasebno, zavarovano območje, odmik od ceste, zapira pogled na vedute, oblikovno in funkcionalno usklajene z osnovnim obstoječim objektom...	<ul style="list-style-type: none"> Nadstrešek je moteč z vidika spreminjanja ulične podobe v naselju. Predpisati pravila možnih umestitev nadstreškov za različne velikosti parcel in različne prostorske situacije.
	Drugo:	
	Pomembno za odlok:	<ul style="list-style-type: none"> Predpisati pravila za posamezne situacije za vsak primer se pripravi skica in opis
		

Za vsako od treh tematik so bili pripravljeni:

- skupna določila za celotno občino,
- posebna določila za posege (na primer za posebne vrste posegov),
- grafični prikazi, ki ilustrirajo predhodno podane usmeritve z namenom priprave grafičnega dela OUNK (prilog OUNK).

5.1.8 Osnutek odloka o urejenosti naselij in krajine na podlagi testnega primera v Občini Solčava

Po uskladitvi usmeritev za pripravo OUNK je bil pripravljen Osnutek odloka o urejenosti naselij in krajine Občine Solčava za področje ograj, oglasnih posegov in pomožnih objektov. OUNK je sestavljen iz tekstualnega in grafičnega dela – glej prilogo 3.

5.2 Občina Moravske Toplice

5.2.1 Izhodišča

V primeru Občine Moravske Toplice so bile vsebine, teme oziroma elementi, ki bi jih OUNK obravnaval, določeni na skupnem sestanku izvajalca naloge s predstavniki občine in Ministrstva za naravne vire in prostor. Izpostavljene so bile naslednje tematike:

1. barve fasad in
2. postajališča za avtodome.

Sestanku je sledil skupen terenski ogled stanja s predstavniki občinske uprave in dodatni strokovni terenski ogledi, namenjeni podrobnejši proučitvi stanja.

5.2.2 Uvodna analiza

V izhodišču so bile glavne značilnosti obravnavanega območja ocenjene z uporabo davoškega sistema kakovosti kulture gradnje po vseh osmih merilih, ki jih sistem določa (Davos Baukultur Quality System, spletni vir). Glavne ugotovitve za območje Občine Moravske Toplice so:

- upravljanje: občinska uprava se zaveda pomena urejenosti naselij in krajine;
- funkcionalnost: območje občine ima povišane možnosti za razvoj turističnih dejavnosti; zaradi sodobnega življenjskega sloga in enostavne motorizirane mobilnosti oziroma dostopnosti »suburbanizacijski« pritiski;
- okolje: nevarnost zmanjšanja biotske raznovrstnosti (intenzivno kmetijstvo, golf ipd.);
- ekonomija: turistične možnosti, a odsotnost dejavnosti z dodano vrednostjo (npr. temelječih na znanju);
- raznolikost: zastopane različne socio-ekonomske skupine uporabnikov prostora;
- kontekst: odlok o OPN ga opredeljuje kot pomembno razvojno izhodišče, pomanjkljiv nadzor izvajanja;
- duh kraja: identiteta Prekmurja, a vidni procesi sodobnega erodiranja (npr. stanovanjska gradnja, ki ne upošteva značilnosti lokalne arhitekture);
- lepota: srednje visoka estetska izkušnja, vidni procesi sodobnega erodiranja.

5.2.3 Pregled določil OPN

Analiza veljavnega Odloka o občinskem prostorskem načrtu Občine Moravske Toplice je bila opravljena za obe obravnavani področji. Analiza je pokazala, da:

- je regulacija fasad odvisna od posamezne EUP oziroma stavbne tipologije, NRP ali drugih prostorskih determinant (npr. območje varovanja kulturne dediščine, druga posebna območja), nanaša pa se na barve fasad, barve stavbnega pohištva, fasadne materiale, kompozicijo in likovne značilnosti, odnos do dediščine, dodatke na fasadah in dovoljevanje,
- področje postajališč avtodomov ni izrecno obravnavano oziroma da OPN ne daje posebnih usmeritev za urejanje tovrstnih območij.

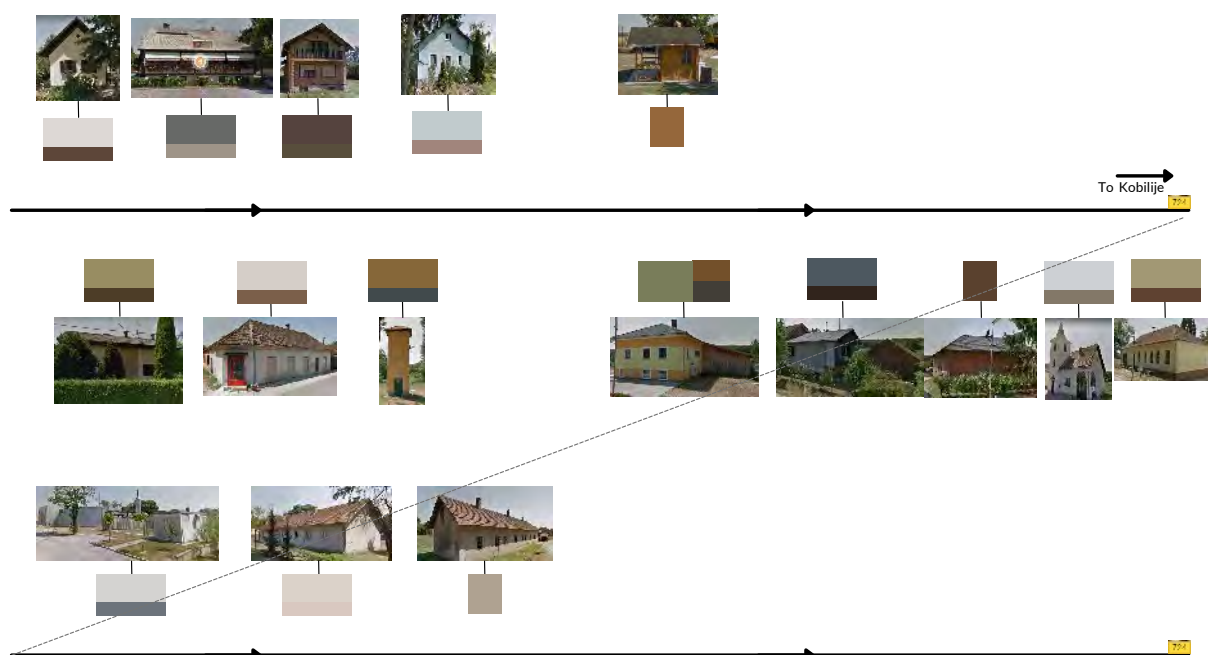
5.2.4 Pregled drugih odločilnih virov

Pregled Registra kulturne dediščine (RKD, spletni dostop) je pokazal, da so na območju občine različne enote kulturne dediščine, npr. naselja in deli naselij, profane stavbe, sakralne stavbe in arheološka najdišča. Prepoznane enote so pomemben gradnik lokalne prostorske identitete. Podrobnejši pregled izbranih enot je pokazal, da v tradicionalni arhitekturi prevladujejo svetle fasadne barve. Na območju je tudi urbanistična dediščina oziroma naselja z vsaj delno ohranjenimi naselbinskimi jedri, ki niso zavedena v Registru kulturne dediščine.

V zvezi z urejanjem parkirišč za avtodome je bila v tej fazi pregledana zadevna domača in tuja praksa. Kot ustrezna domača praksa je bila prepoznana Mreža postajališč za avtodome po Sloveniji, ki svojim članom podaja osnovne smernice za zasnovo in urejanje postajališč (npr. velikost, dostopnost, infrastrukturna opremljenost, osvetljenost, informiranje, zagotavljanje dodatnih storitev ipd.). Pregled tuje prakse pa je pokazal, da po Evropi obstaja več tipov postajališč za avtodome, katerih urejenost se razlikuje predvsem po tem, kako dolgo se na njih uporabniki lahko zadržujejo.

5.2.5 Analiza in vrednotenje stanja v prostoru

Za popis obstoječega stanja je bila izvedena barvna študija fasad za vseh 28 naselij v občini. Kot osnovno orodje je bila uporabljena fotoanaliza stavb ob glavnih povezavah posameznega naselja. Namen analize je bil prepoznati prevladujoč kolorit posameznega naselja, posebna pozornost je bila namenjena popisu večjih odklonov oziroma odstopanj, ki negativno vplivajo na urejenost naselij in njihovo podobo (vrednotenje).

Slika1: Izsek iz barvne študije fasad za naselje Motvarjevci

Slika 2: Barvna študija fasad, primer vrednotenja – sumarni prikaz neprimernih fasadnih barv in vzorcev

Ker se problematika postajališč avtomobov pojavlja sezonsko, je bilo namesto terenskega ogleda za to tematiko opravljeno dodatno posvetovanje s predstavniki občinske uprave, ki so poudarili glavne težave in možne rešitve.

5.2.6 Posvet z deležniki

Na posvetu z izbranimi deležniki oziroma predstavniki občine, Ministrstva za naravne vire in prostor, Zavoda za varstvo kulturne dediščine (OE Maribor), Skupnosti občin Slovenije in strokovnjaki s področja načrtovanja prostora, arhitekture in prava je izvajalec naloge problematiko barv fasad orisal prek v fazi analize in vrednotenja prepoznanih problemov in možnosti ter predstavil možne pristope k regulaciji v OUNK. V razpravi je bilo poudarjeno, da je veliko vsebin, ki se nanašajo na barve fasad, vsaj na načelni ravni že opredeljenih v OPN, vendar analiza stanja kaže, da niso pravilno razložene (problem »opisne«, nejasne in nenatančne regulacije) ali sploh niso upoštevane (kar posledično kaže tudi na težavo pomanjkljivega nadzora). Dodatna težava je tudi, da se predelitve v OPN večinoma nanašajo na novogradnje, medtem ko morebitna sprememba barv pri prenovi ni sistemsko usmerjana (pri novogradnji se izbira barve lahko preveri v postopku pridobivanja dovoljenja za gradnjo, pri prenovi te možnosti ni). Možni pristopi k regulaciji so bili na posvetu preverjeni prekrasličnih scenarijev. Razprava je pokazala prednost za hibridni scenarij, ki bi med drugim vključeval elemente regulacije glede na stavbne tipologije, pri

čemer je prednostno treba regulirati bivanju namenjeno arhitekturo, izražena je bila tudi podpora t. i. »omejenemu participativnemu pristopu«, kjer na podlagi možnosti, ki jih predhodno predlaga stroka, dokončno izbiro fasadne barve določi lastnik nepremičnine.

5.2.7 Usmeritve za pripravo OUNK

Usmeritve za pripravo OUNK so bile pripravljene na podlagi predhodne analize in informacij oziroma strokovne izmenjave mnenj na posvetu z deležniki. Gradiva so bila pripravljena v obliki predlogov vsebin, ki naj bi jih OUNK zajemal, in njihovega grafičnega prikaza (kjer je bilo to smiselno). Usmeritve so bile podlaga za dodatno razpravo z občinskimi službami.

Preglednica 2: Primeri usmeritev za OUNK za postajališča za avtodome (izsek, za celoten pregled glej III. fazno poročilo naloge Strokovna podlaga za izdelavo predpisov o urejenosti naselij in krajin, UIRS, 2021):

Zasnova prostora in ureditev talne površine	Omogočiti je treba manevriranje oziroma obračanje vozil; kjer je mogoče, se zagotovi krožna pot.	
Zbiranje odpadkov	Postajališče mora imeti posode za smeti za ločeno odlaganje odpadkov. Posode za smeti morajo biti zaprtega tipa (s pokrovom) in umeščene v ovoj iz materiala, iz katerega je izvedena vsa oprema postajališča (avtohtoni, tradicionalno lokalno dostopni materiali).	
Prostor za druženje	Prostor za druženje se obvezno naravno senči z visokoraslo drevnino, senčenje se v čim večjem obsegu zagotavlja tudi drugim površinam postajališča.	

5.2.8 Osnutek odloka o urejenosti naselij in krajine na podlagi testnega primera v Občini Moravske Toplice

Po uskladitvi usmeritev za pripravo OUNK je bil pripravljen Osnutek odloka o urejenosti naselij in krajine Občine Moravske Toplice za področje fasad in postajališč za avtodome. OUNK je sestavljen iz tekstualnega in grafičnega dela – glej prilogo 4.

Viri, literatura

- Avtokampi – spletna stran: <https://www.avtokampi.si/novice/novo-mesto-postajalisce-za-avtodome?action=no-rd>
- Davos Baukultur Quality System: <https://davosdeclaration2018.ch/quality-system/>
- Deu, Ž. (2001) Stavbarstvo slovenskega podeželja: značilno oblikovanje stanovanjskih hiš. Ljubljana: Kmečki glas.
- Dimitrovska-Andrews, K. (2011) Orodja za usmerjanje in nadzor urbanih oblik. Ljubljana: Urbanistični inštitut Republike Slovenije.
- Fister, P., in sod. (1993) Arhitekturne krajine in regije Slovenije: Arhitekturna identiteta.
- Gantar, D., Goršič, N., Nikšič, M., & Zaviršek Hudnik, D. (2020) Naše hiše: priročnik za lastnike, načrtovalce in izvajalce novogradenj in prenov stanovanjskih stavb v občini Idrija. Ljubljana: Urbanistični inštitut Republike Slovenije.
- Gomboc, U. (2013) Preobrazba stare panonske hiše v kolesarsko postajališče.
- Hough, M. (1990) Out of place: restoring identity to the regional landscape. New Haven; London: Yale University press.
- Juvanec, B. (2010) Arhitektura Slovenije: Vernakularna arhitektura: 2 Severovzhod.
- Lefaivre, L., Tzonis, A. (2003) Critical regionalism. Architecture and Identity in a Globalized World. Munich, London, Berlin, New York: Prestel.
- Marušič, J., Ogrin, D., Jančič, M. (1998) Metodološke osnove – regionalna razdelitev krajinskih tipov v Sloveniji. Ljubljana: Ministrstvo za okolje in prostor RS, Urad RS za prostorsko planiranje.
- Mreža postajališč za avtodome po Sloveniji – MPA, spletni vir: <https://camperstop.si/o-nas> (dostop v septembru 2021).
- Norberg-Schulz, C. (1984) Genius loci: Pasesaggio, Ambiente, Architettura; Milano: Electa Editrice
- Register kulturne dediščine – RKD: <https://gisportal.gov.si/portal/apps/webappviewer/index.html?id=df5b0c8a300145f-da417eda6b0c2b52b>
- UIRS (2021) Strokovna podlaga za izdelavo predpisov o urejenosti naselij in krajine, UIRS, 2021, Faza III.
- Zakon o urejanju prostora (ZUreP-3): <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO8249>
- Žižič, B. (ur.) (2017) Arhitektura za ljudi. Arhitekturna politika Slovenije. Ljubljana: Ministrstvo za kulturo RS.

Priloge

PRILOGA 1	
Vprašalniki za vključevanje deležnikov	57
PRILOGA 2	
Presoja prostora z davoškim sistemom kakovosti kulture gradnje (Baukultur)	70
PRILOGA 3	
Osnutek odloka o urejenosti naselij in krajine Občine Solčava za področje ograj, oglasnih posegov in pomožnih objektov	78
PRILOGA 4	
Osnutek odloka o urejenosti naselij in krajine Občine Moravske Toplice za področje fasad in postajališč za avtodome	93
PRILOGA 5	
Osnutek odloka o urejenosti naselij in krajine Občine Kočevje za področje zelenih površin	105
PRILOGA 6	
Priporočila za pripravo grafičnih prilog	122
PRILOGA 7	
Grafični prikazi v originalni velikosti	137

PRILOGA 1

Vprašalniki za vključevanje deležnikov

Predstavljeni so primeri vprašalnikov za zgodnje vključevanje treh glavnih ciljnih skupin (občani, občinska uprava, strokovnjaki) v proces priprave OUNK (glej tudi poglavje 2). Prikazani vprašalniki služijo le kot podlaga za pripravo konkretnih vprašalnikov, ki se ob pripravi OUNK lahko prilagodijo vsakokratnim potrebam. Nabor vprašanj delno temelji na shemah ocenjevanja prostorskih kakovosti Bauhaus, delno pa na vsebinah, ki so se kot odločilne izkazale v procesu priprave v tem priročniku prikazanih testnih primerov.

Vprašalnik »Občani«

Metodološko pojasnilo: Ko se vprašalnik priredi za potrebe konkretne občine oziroma prostora, naj se najprej preizkusi pri nekaj občanah, na podlagi pridobljenih izkušenj pa se po potrebi ustrezno prilagodi tudi terminologija, da bodo vprašanja dovolj razumljiva laični javnosti.

Spol:

Starost:

Stroka/poklic:

Delo, ki ga opravljate:

Kraj bivanja:

Kraj dela:

Najlepši kraj/prostor v Sloveniji je zame _____, ker _____

Najlepši kraj/prostor na svetu (če ni v Sloveniji) je zame _____, ker _____

1. Vpišite sedem besed ali besednih zvez, ki najbolje opišejo vizualno podobo prostora v vaši občini:

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

2. V zgornjem seznamu s kljukico (v) označite tiste, za katere menite, da izrazito pozitivno prispevajo k vizualni podobi prostora v vaši občini (poljubno število).

3. V seznamu pod točko 1. s križcem (x) označite tiste, za katere menite, da izrazito negativno prispevajo k vizualni podobi prostora v vaši občini.

4. Opredelite tri najlepše poglede/podobe/ambiente v vaši občini, ki imajo močan estetski učinek na vas kot opazovalca:

1 _____

5. Opredelite tri najbolj problematične poglede/podobe/ambiente v vaši občini, za katere si želite, da bi se takoj izboljšali, ker imajo zelo moteč oziroma negativen estetski učinek na vas kot opazovalca:

6. Spodaj je naštetih nekaj gradnikov vizualne podobe prostora. S križcem označite vse tiste, za katere menite, da so v vaši občini potrebni izboljšav:

- fasade
- balkoni/lože/terase
- strehe
- stavbno pohištvo
- naprave na stavbah (npr. klimatska naprava, antena)
- zaprti pomožni objekti (npr. garaže, drvarnice, steklenjaki)
- odprti pomožni objekti (npr. nadstrešnica, pergola)
- prizidki/nadzidki
- tehnični objekti in naprave
- zemeljska dela in ureditve (npr. nasipi, oporni zidovi)
- talne ureditve (npr. tlaki, odtoki)
- zelene površine in zelenje
- javni prostor in ulična oprema
- vrtovi gostinskih lokalov
- urejenost okolice
- prostori in elementi za oglaševanje
- informacijski sistem

- ograjevanje _____
- začasne ureditve (npr. stojnice) _____
- infrastrukturni elementi (npr. elektrovod) _____
- stanovanjski objekti _____
- trgovski in servisni objekti _____
- družbeni objekti _____
- proizvodno-industrijski objekti _____
- kmetijski objekti _____
- nočna slika/osvetljevanje _____
- gradbišča _____
- nevzdrževani objekti/ruševine _____
- drugo <vpišite> _____

7. V zgornjem seznamu podrobneje opredelite, katere vidike posameznega gradnika vizualne podobe prostora bi bilo treba izboljšati oziroma kaj konkretno je treba izboljšati. Dopišite na črto ob posameznem gradniku.

8. Kaj je treba spremeniti za (še) bolj urejeno podobo prostora v vaši občini?

9. Ali ste bili kdaj povabljeni k podajanju svojega mnenja na temo urejenosti oziroma podobe naselij in krajine v vaši občini? Če da, v kakšni obliki in kakšna je bila vaša izkušnja?

10. Kako pomembno na lestvici od 1 do 10 se vam zdi ohranjati dediščino, lokalne prostorske značilnosti, tradicije, posebnosti pri oblikovanju podobe naselij in krajine v vaši občini (1 najmanj pomembno, 10 najbolj pomembno)?

11. Kako močno pripadnost na lestvici od 1 do 10 svoji občini občutite (1 najnižja pripadnost, 10 najvišja pripadnost)?

12. Kaj ste sami pripravljeni storiti za bolj urejeno podobo vaše občine?

13. V spodnji razpredelnici v razponu od 1 (»sračje gnezdo«¹⁸) do 10 (»kot iz škatlice«¹⁹) opredelite, kam se po vaši presoji umeščajo pojmi v vsakem razdelku (za vsakega od njih izberite eno od vrednosti od 1 do 10):

	»sračje gnezdo«							»kot iz škatlice«		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
splošna podoba slovenskih naselij:										
splošna podoba slovenske krajine:										
splošna podoba naselij v vaši občini:										
splošna podoba krajine v vaši občini:										

14. Kateri od spodnjih stavkov najbolje opiše kraj, v katerem živite – izberite eno možnost:

- Kraj je lep.
- Kraj je lep, lahko pa bi bil še lepši.
- Kraj ni lep, lahko pa bi bilo še hujše.
- Kraj ni lep.

15. Kateri od spodnjih stavkov najbolje opiše podobo kraja, v katerem živite – izberite eno možnost:

- Kraj je urejen.
- Kraj je urejen, lahko pa bi bil še bolj urejen.
- Kraj ni urejen, lahko pa bi bilo še hujše.
- Kraj ni urejen.

Hvala za sodelovanje!

Če želite biti obveščeni o rezultatih raziskave, vpišite svoj e-naslov (hranil se bo skladno s pravili varovanja osebnih podatkov in uporabil izključno za namene obveščanja):

¹⁸ neurejeno, nepospravljeno, razmetano

¹⁹ zelo urejeno, lepo

Vprašalnik »Občinska uprava«

Spol:

Starost:

Stroka/poklic:

Delo, ki ga opravljate:

Kraj bivanja:

Kraj dela:

Najlepši kraj/prostor v Sloveniji je zame _____, ker _____

Najlepši kraj/prostor na svetu (če ni v Sloveniji) je zame _____, ker _____

/opomba: izraz »vaša občina« se v vprašalniku nanaša na občino vaše zaposlitve/

1. Ali poznate instrument Odlok o urejenosti naselij in krajine, ki ga uvaja Zakon o urejanju prostora (ZUreP-3)?
2. Če ste na prejšnje vprašanje odgovorili pritrdilno – kje, poznavajoč stanje v vaši občini, vidite: 1. njegove možnosti in 2. ovire za njegovo uporabo?
3. Kakšni podporni mehanizmi so po vašem mnenju potrebni, da se instrument Odlok o urejenosti naselij in krajine začne uporabljati v praksi?
4. Ali ste kdaj organizirali širšo javno razpravo na temo urejenosti oziroma podobe naselij in krajine v vaši občini? Če da, v kakšni obliki in kakšna je bila vaša izkušnja?
5. Kakšne smernice za kulturo gradnje in njeno kakovost v obliki pravnih predpisov, standardov, normativov in politik, finančnih in/ali postopkovnih spodbud ima izdelane vaša občina?
6. Ali ocenjujete, da zasebni lastniki v vaši občini primerno skrbijo za podobo svojih objektov oziroma prostorov in jih primerno vzdržujejo? Prosimo, utemeljite.
7. Ali ocenjujete, da država kot lastnik objektov in prostorskih ureditev na območju vaše občine primerno skrbi za njihovo podobo oziroma jih primerno vzdržuje? Prosimo, utemeljite.
8. Ali opazate večja razhajanja med določbami v Odloku o občinskem prostorskem načrtu (ali podrejenih aktov, npr. OPPN), ki se nanašajo na podobo in urejenost prostora, in dejanskim stanjem v prostoru? Če da, prosimo, navedite glavne vzroke za ta razkorak in napišite, kje prihaja do največjih razhajanj.
9. Ali menite, da podoba prostora vpliva na njegovo privlačnost kot življenjskega, delovnega, prostora in/ali turističnega prostora? Če da, na kakšen način?
10. Ali ob sprejemanju regulacije glede podobe prostora izvedete študije oziroma analize konteksta prostora? Če da, na kakšne načine?
11. Ali ob sprejemanju regulacije glede podobe prostora v proces vključujete širšo strokovno in laično javnost? Če da, na kakšne načine?

12. Katere tematike in za kakšne prostorske enote/območja bi moral Odlok o urejanju podobe naselij in krajine obravnavati v vaši občini?

13. Vpišite sedem besed ali besednih zvez, ki najbolje opišejo vizualno podobo prostora v vaši občini:

14. V zgornjem seznamu s kljukico (v) označite tiste, za katere menite, da izrazito pozitivno prispevajo k vizualni podobi prostora v vaši občini (poljubno število).

15. V seznamu pod točko 13. s križcem (x) označite tiste, za katere menite, da izrazito negativno prispevajo k vizualni podobi prostora v vaši občini.

16. Opredelite tri najlepše poglede/podobe/ambiente v vaši občini, ki imajo močan estetski učinek na vas kot opazovalca:

1

2

3

17. Opredelite tri najbolj problematične poglede/podobe/ambiente v vaši občini, za katere si želite, da bi se takoj izboljšali, ker imajo zelo moteč oziroma negativen estetski učinek na vas kot opazovalca:

1

2

3

18. Spodaj je naštetih nekaj gradnikov vizualne podobe prostora. S križcem označite vse tiste, za katere menite, da so v vaši občini potrebni izboljšav:

- fasade

- balkoni/lože/terase

- strehe

- stavbno pohištvo

- naprave na stavbah (npr. klimatska naprava, antena)

- zaprti pomožni objekti (npr. garaže, drvarnice, steklenjaki)

- odprti pomožni objekti (npr. nadstrešnica, pergola)

- prizidki/nadzidki _____
- tehnični objekti in naprave _____
- zemeljska dela in ureditve (npr. nasipi, oporni zidovi) _____
- talne ureditve (npr. tlaki, odtoki) _____
- zelene površine in zelenje _____
- javni prostor in ulična oprema _____
- vrtovi gostinskih lokalov _____
- urejenost okolice _____
- prostori in elementi za oglaševanje _____
- informacijski sistem _____
- ograjevanje _____
- začasne ureditve (npr. stojnice) _____
- infrastrukturni elementi (npr. elektrovod) _____
- stanovanjski objekti _____
- trgovski in servisni objekti _____
- družbeni objekti _____
- proizvodno-industrijski objekti _____
- kmetijski objekti _____
- nočna slika/osvetljevanje _____
- gradbišča _____
- nevzdrževani objekti/ruševine _____
- drugo <vpišite> _____

19. V zgornjem seznamu podrobneje opredelite, katere vidike posameznega gradnika vizualne podobe prostora bi bilo treba izboljšati oziroma kaj konkretno je treba izboljšati. Dopišite na črto ob posameznem gradniku.

20. Kaj je treba storiti za (še) bolj urejeno podobo prostora v vaši občini?

21. Kako pomembno na lestvici od 1 do 10 se vam zdi ohranjati dediščino, lokalne prostorske značilnosti, tradicije, posebnosti pri oblikovanju podobe naselij in krajine v vaši občini (1 najmanj pomembno, 10 najbolj pomembno)?
22. Kako močno pripadnost občini na lestvici od 1 do 10 menite, da občuti povprečen občan (1 najnižja pripadnost, 10 najvišja pripadnost)?
23. V spodnji razpredelnici v razponu od 1 (»sračje gnezdo«²⁰) do 10 (»kot iz škatlice«²¹) opredelite, kam se po vaši presoji umeščajo pojmi v vsakem razdelku (za vsakega od njih izberite eno od vrednosti od 1 do 10):

	»sračje gnezdo«							»kot iz škatlice«		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
splošna podoba slovenskih naselij:										
splošna podoba slovenske krajine:										
splošna podoba naselij v vaši občini:										
splošna podoba krajine v vaši občini:										

24. Kateri od spodnjih stavkov najboljše opiše <največji kraj v vaši občini – vstaviti ime kraja> – izberite eno možnost:
- Kraj je lep.
 - Kraj je lep, lahko pa bi bil še lepši.
 - Kraj ni lep, lahko pa bi bilo še hujše.
 - Kraj ni lep.
25. Kateri od spodnjih stavkov najboljše opiše <največji kraj v vaši občini – vstaviti ime kraja> – izberite eno možnost:
- Kraj je urejen.
 - Kraj je urejen, lahko pa bi bil še bolj urejen.
 - Kraj ni urejen, lahko pa bi bilo še hujše.
 - Kraj ni urejen.

Hvala za sodelovanje! Če želite biti obveščeni o rezultatih raziskave, vpišite svoj e-naslov (hranil se bo skladno s pravili varovanja osebnih podatkov in uporabil izključno za namene obveščanja):

²⁰ neurejeno, nepospravljeno, razmetano

²¹ zelo urejeno, lepo

Vprašalnik »Strokovnjaki«

Spol:

Starost:

Stroka/poklic:

Delo, ki ga opravljate:

Kraj bivanja:

Kraj dela:

Najlepši kraj/prostor v Sloveniji je zame _____, ker _____

Najlepši kraj/prostor na svetu (če ni v Sloveniji) je zame _____, ker _____

1. Kakšne oblike širše javne razprave za doseganje visoke stopnje kulture gradnje srečujete pri svojem delu?
2. Kdo so 1. glavni generatorji in 2. glavni akterji tovrstnih razprav?
3. Ali so pri vašem delu na voljo smernice za doseganje visoke stopnje kulture gradnje oziroma njeno kakovost? Če da, navedite primere. Če jih pogrešate, opredelite, katere oziroma kakšne.
4. Ali je na voljo dovolj pravnih predpisov, standardov, normativov in politik, finančnih ali postopkovnih spodbud za doseganje visoke stopnje kulture gradnje in spremljanje njene kakovosti? Če da, navedite primere. Če jih pogrešate, opredelite, katere oziroma kakšne.
5. Katere od naštetih meril za kakovostno kulturo gradnje *Baukultur*²² je v Sloveniji v prihodnje po vašem mnenju najpomembneje upoštevati, da se izboljša splošna urejenost oziroma podoba naših naselij in krajine – izberite tri, tako da jih oštevilčite od 1 (najpomembnejše) do 3:

	Upravljanje Kakovostna kultura gradnje sledi načelom dobrega upravljanja.
	Funkcionalnost Kakovostna kultura gradnje služi svojemu namenu.
	Okolje Kakovostna kultura gradnje varuje okolje.
	Ekonomija Kakovostna kultura gradnje povečuje gospodarsko vrednost.
	Raznolikost Kakovostna kultura gradnje povezuje ljudi.

22 https://www.bundespublikationen.admin.ch/cshop_mimes_bbl/14/1402EC7524F81EDBAE90A53BF89D3117.pdf

	Kontekst Rezultat kakovostne kulture gradnje je prostorska skladnost.
	Duh kraja Kakovostna kultura gradnje krepi občutek za prostor.
	Lepota Kraj s kakovostno kulturo gradnje je lep.

6. Kakšne smernice za kulturo gradnje in njeno kakovost v obliki pravnih predpisov, standardov, normativov in politik, finančnih in/ali postopkovnih spodbud v Sloveniji že obstajajo in kakšne je še treba razviti?
7. S katerimi drugimi strokami sodelujete, ko pri svojem delu obravnavate vprašanja urejenosti podobe naselij in krajine?
8. Katere so po vašem mnenju glavne prednosti slovenskega sistema načrtovanja in urejanja prostora z vidika doseganja kakovostne podobe naselij in krajine?
9. Katere so po vašem mnenju glavne pomanjkljivosti slovenskega sistema načrtovanja in urejanja prostora z vidika doseganja kakovostne podobe naselij in krajine?
10. Kadar pri svojem strokovnem delu opazate razhajanja med določili v Odloku o občinskem prostorskem načrtu (ali podrejenih aktov, npr. OPPN), ki se nanašajo na podobo in urejenost prostora, in dejanskim stanjem v prostoru – kje prihaja do največjih razhajanj in kje vidite glavne vzroke za ta razkorak?
11. Ali poznate instrument Odlok o urejenosti naselij in krajine, ki ga uvaja Zakon o urejanju prostora (ZUreP-3)?
12. Če ste na prejšnje vprašanje odgovorili pritrdilno – kje, poznavajoč stanje v vaši občini, vidite 1. njegove možnosti in 2. ovire za njegovo uporabo?
13. Če ste na 10. vprašanje odgovorili pritrdilno – Kakšni podporni mehanizmi so po vašem mnenju potrebni, da se instrument Odlok o urejenosti naselij in krajine začne uporabljati v praksi?
14. Ali menite, da v Sloveniji poteka širša javno razpravo na temo urejenosti oziroma podobe naselij in krajine? Če da, v kakšni obliki in kakšne so vaše strokovne izkušnje?
15. Ali ocenjujete, da zasebni lastniki v prostoru, s katerim se strokovno ukvarjate, primerno skrbijo za podobo svojih objektov oziroma prostorov in jih primerno vzdržujejo? Prosimo, utemeljite.
16. Ali ocenjujete, da občina ali država kot lastnik objektov in prostorskih ureditev v prostoru, s katerim se strokovno ukvarjate, primerno skrbijo za podobo svojih objektov in jih primerno vzdržujejo? Prosimo, utemeljite.
17. Ali opazate večja razhajanja med določbami v Odlokih o občinskem prostorskem načrtu (ali podrejenih aktov, npr. OPPN), ki se nanašajo na podobo in urejenost prostora, in dejanskim stanjem v prostoru? Če da, prosimo, navedite glavne vzroke za ta razkorak in napišite, kje prihaja do največjih razhajanj.

18. Ali menite, da podoba prostora vpliva na njegovo privlačnost kot življenjskega, delovnega, prostora-časnega in/ali turističnega prostora? Če da, na kakšen način?
19. Temelječ na poznavanju iz vaše strokovne prakse – Ali so ob sprejemanju regulacije glede podobe prostora izvedene študije oziroma analize konteksta prostora? Če da, na kakšne načine?
20. Temelječ na poznavanju iz vaše strokovne prakse – Ali se ob sprejemanju regulacije glede podobe prostora v proces vključuje širša strokovna in laična javnost? Če da, na kakšne načine?
21. Vpišite deset besed ali besednih zvez, ki v splošnem najboljše opišejo vizualno podobo slovenskega prostora:

22. V zgornjem seznamu s kljukico (v) označite tiste, za katere menite, da izrazito pozitivno prispevajo k vizualni podobi slovenskega prostora.
23. V seznamu pod točko 21. s križcem (x) označite tiste, za katere menite, da izrazito negativno prispevajo k vizualni podobi slovenskega prostora.
24. Spodaj je naštetih nekaj gradnikov vizualne podobe prostora. S križcem označite vse tiste, za katere menite, da so v slovenskem prostoru po vaši strokovni presoji na splošno potrebni izboljšav:

- fasade

- balkoni/lože/terase

- strehe

- stavbno pohištvo

- naprave na stavbah (npr. klimatska naprava, antena)

- zaprti pomožni objekti (npr. garaže, drvarnice, steklenjaki)

- odprti pomožni objekti (npr. nadstrešnica, pergola)

- prizidki/nadzidki

- tehnični objekti in naprave

- zemeljska dela in ureditve (npr. nasipi, oporni zidovi)

- talne ureditve (npr. tlaki, odtoki) _____
- zelene površine in zelenje _____
- javni prostor in ulična oprema _____
- vrtovi gostinskih lokalov _____
- urejenost okolice _____
- prostori in elementi za oglaševanje _____
- informacijski sistem _____
- ograjevanje _____
- začasne ureditve (npr. stojnice) _____
- infrastrukturni elementi (npr. elektrovod) _____
- stanovanjski objekti _____
- trgovski in servisni objekti _____
- družbeni objekti _____
- proizvodno-industrijski objekti _____
- kmetijski objekti _____
- nočna slika/osvetljevanje _____
- gradbišča _____
- nevzdrževani objekti/ruševine _____
- drugo <vpišite> _____

25. V zgornjem seznamu podrobneje opredelite, katere vidike posameznega gradnika vizualne podobe prostora bi bilo treba izboljšati oziroma kaj konkretno je treba izboljšati. Dopišite na črto ob posameznem gradniku.

26. Kaj je treba v Sloveniji sistemsko spremeniti za (še) bolj urejeno podobo prostora?

27. Kako pomembno na lestvici od 1 do 10 se vam zdi ohranjati dediščino, lokalne prostorske značilnosti, tradicije, posebnosti pri oblikovanju podobe naselij in (1 najmanj pomembno, 10 najbolj pomembno)?

28. V spodnji razpredelnici v razponu od 1 (»sračje gnezdo«²³) do 10 (»kot iz škatlice«²⁴) opredelite, kam se po vaši presoji umeščajo pojmi v vsakem razdelku (za vsakega od njih izberite eno od vrednosti od 1 do 10):

	»sračje gnezdo«							»kot iz škatlice«		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
splošna podoba slovenskih naselij:										
splošna podoba slovenske krajine:										
podoba velikih slovenskih naselij										
podoba srednje velikih slovenskih naselij										
podoba majhnih slovenskih naselij										

Hvala za sodelovanje!

Če želite biti obveščeni o rezultatih raziskave, vpišite svoj e-naslov (hranil se bo skladno s pravili varovanja osebnih podatkov in uporabil izključno za namene obveščanja):

²³ neurejeno, nepospravljeno, razmetano

²⁴ zelo urejeno, lepo

PRILOGA 2

Presoja prostora z davoškim sistemom kakovosti kulture gradnje (Baukultur)

UPRAVLJANJE

Kakovostna kultura gradnje sledi načelom dobrega upravljanja.

Ključna vprašanja

Ali so vsi deležniki seznanjeni s konceptom kulture gradnje in skrbijo za kakovost kraja?

Ali obstajajo smernice za kulturo gradnje in njeno kakovost v obliki pravnih predpisov, standardov, normativov in politik, finančnih ali postopkovnih spodbud?

Ali je na voljo širša javna razprava o kakovosti kraja, na primer v obliki natečajev za projektiranje, recenzij ali drugih oblik?

Ali je proces odločanja o kraju participatoren, dostopen vsem zainteresiranim ljudem in pregleden v vseh fazah procesa?

Ali imajo vsi udeleženi strokovnjaki in drugi deležniki ustrezne izkušnje, znanje, veščine in kompetence, potrebne za izvajanje svojih nalog?

Ali strokovnjaki delajo v transdisciplinarnih skupinah?

FUNKCIONALNOST**Kakovostna kultura gradnje služi svojemu namenu.**

Ključna vprašanja

Ali kraj trenutno ustreza svojemu namenu?

Je kraj dolgoročno funkcionalen, ima možnost prilagajanja spreminjajočim se pogojem, potrebam in načinom uporabe, hkrati pa ohranja svojo morebitno stavbno dediščino?

Je kraj zdrav in udoben za svoje uporabnike v smislu zasnove, materialov, svetlobe, zraka, hrupa in drugih vidikov?

Je kraj varen za svoje uporabnike v smislu zasnove, materialov, svetlobe in drugih vidikov?

Je kraj enostavno dostopen za vse uporabnike?

Je kraj prometno manj obremenjen in ali je dostopen peš ali s kolesom?

OKOLJE**Kakovostna kultura gradnje varuje okolje.**

Ključna vprašanja:

Ali kraj izkazuje odgovorno rabo zemljišč (npr. v smislu odprtih prostorov, zelenih prostorov, ustrezne gostote in zasedenosti)?

Ali kraj spodbuja biotsko raznovrstnost (gensko raznovrstnost, raznovrstnost vrst in ekosistemov)?

Je kraj vzdrževan in trajnostno razvit in ali ohranja in vključuje stavbno dediščino?

Ali so za kraj značilne enostavne in s tem trpežne metode gradnje, oprema z dolgo življenjsko dobo ter ustrezne potrebe po vzdrževanju, s čimer se uveljavlja tako imenovano načelo 5R: *refuse, reduce, repair, reuse, recycle* (odkloni, zmanjšaj, popravi, ponovno uporabi, recikliraj)?

Je kraj brez onesnaževal (kot so hrup, svetloba, izdelki), ki so škodljivi za okolje in zdravje ljudi?

Ali zadostnost kot tudi temeljite in izčrpne znanstvene analize in orodja (kot je presoja vplivov na okolje) vplivajo na odločanje na področju energetske učinkovitosti, ogljičnega odtisa (npr. siva energija) z namenom zmanjševanja vplivov na okolje?

Ali kraj spodbuja trajnostno mobilnost?

EKONOMIJA**Kakovostna kultura gradnje povečuje gospodarsko vrednost.**

Ključna vprašanja:

Ali kraj krepi svojo dolgoročno privlačnost kot življenjski, delovni, prostočasni in/ali turistični prostor tako, da je v bližini raznolikih virov, infrastrukture in/ali javnih storitev?

Ali imajo gradbeni materiali in metode dolgo življenjsko dobo, s čimer se zmanjšajo stroški vzdrževanja, in ali je vrednost kraja zato stabilna oziroma se povečuje?

Ali je kraj ekonomsko vzdržen na dolgi rok?

Ali so se javni in zasebni viri kar najboljše izkoristili na dolgi rok namesto za kratkoročni dobiček, ob upoštevanju stroškov celotne življenjske dobe?

Ali gospodarnost zasnove, gradnje in obratovanja prispeva k cenovni dostopnosti kraja?

Ali lastniški in/ali investicijski modeli kraja prispevajo k živahnim in raznovrstnim soseskam?

RAZNOLIKOST**Kakovostna kultura gradnje povezuje ljudi.**

Ključna vprašanja:

Ali kraj zagotavlja človekove pravice, kot so enakost, svoboda, varnost in prihodki za preživetje?

Ali kraj prispeva k živahnosti in mešani rabi (npr. bivanje, delo, prosti čas ipd.) v odnosu do svojih značilnosti?

Ali kraj spodbuja in omogoča raznolike privlačne in udobne zasebne in javne kraje za povezovanje ljudi?

Ali kraj spodbuja mešanico uporabnikov (npr. po spolu, starosti, zmožnostih, poreklu ipd.) in raznolike skupnosti v odnosu do svojih funkcij?

Ali kraj izkazuje skupno odgovornost za zasebne, predvsem pa javne prostore (npr. s participatornimi procesi, sosedskimi združenji ipd.)?

Ali kraj preprečuje segregacijo, gentrifikacijo in getoizacijo posebnih skupin na določenih območjih?

Ali je kraj socialno odporen?

KONTEKST**Rezultat kakovostne kulture gradnje je prostorska skladnost.**

Ključna vprašanja:

Ali je bila pred načrtovanjem posega (testni OUNK) opravljena študija in izčrpna analiza konteksta kraja?

Ali je prostor v dialogu z okoliško odprto krajino, urbano strukturo, barvo in materialnostjo in ali ta dialog odseva tako majhne kot tudi velike značilnosti?

Ali so stavbna dediščina ter regionalne posebnosti (npr. enotnost stavbne dediščine, obstoječe in sodobne stvaritve ter kakovosti krajine) prepoznane in varovane, sprejete in vključene v vse posege?

Ali je sodobna stvaritev v spoštljivem dialogu z značilnostmi konteksta kraja in ali ohranja in krepi kakovost kraja?

Ali kontekst kraja vsebuje zelene površine, ki so enostavno dostopne, in ali ohranja in krepi kakovost kraja?

DUH KRAJA

Kakovostna kultura gradnje krepi občutek za prostor.

Ključna vprašanja:

Ali kraj odlikujejo lokalni značaj, prepoznavnost, avtentičnost in identiteta, ki spodbuja ljudi, da se navežejo na kraj?

Ali kraj spodbuja identiteto kraja, navezanost na kraj in s tem prispeva k občutku pripadnosti?

Ali kraj izkazuje naravne in krajinske značilnosti, ki krepijo navezanost na naravo in krajino?

Ali se lokalne in regionalne vrednote ter zgodovina skupnosti in posameznikov spoštujejo prek materialnosti, zasnove, gradnje in upravljanja kraja in ali se posredujejo prihodnjim generacijam?

Ali je uporaba skladna z zmogljivostjo kraja in ali se pri tem ohranjata ali izboljšujeta kakovost kraja ter integriteta človeškega življenja?

Ali kraj prispeva k prostorski in družbeni koheziji tako, da ustvarja ali izboljšuje priložnosti za socialno interakcijo ter krepi skupno vizijo identitet in državlanskega ponosa?

LEPOTA**Kraj s kakovostno kulturo gradnje je lep.**

Ključna vprašanja:

Ali ima kraj estetski, prostorski in atmosferski učinek na opazovalca?

Ali se ljudje v kraju počutijo sproščene?

Ali ljudje kraj dojemajo kot lep?

Ali se kraju pripisujejo posebne estetske vrednote, ki upoštevajo tako njegove formalne značilnosti kot tudi njegovo vključenost v njegov zapleteni kontekst?

Ali lepota kraja prispeva k dobremu počutju in življenjskemu zadovoljstvu ljudi?

PRILOGA 3

Osnutek odloka o urejenosti naselij in krajine Občine Solčava za področje posegov za obveščanje in oglaševanje, ograj in pomožnih objektov

A) Osnutek tekstualnega dela OUNK

Na podlagi drugega odstavka 133. člena Zakona o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 199/21) in __ člena Statuta Občine Solčava (__) je Občinski svet Občine Solčava na __. seji dne __ sprejel

ODLOK

o urejenosti naselij in krajine Občine Solčava za področje posegov za obveščanje in oglaševanje, ograj in pomožnih objektov

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(vsebina odloka in območje urejanja)

(1) Ta odlok določa prostorske izvedbene pogoje za umeščanje in oblikovanje naslednjih posegov v prostor (v nadaljnjem besedilu: posegov):

- posegov za obveščanje,
- posegov za oglaševanje,
- ograj in
- pomožnih objektov za lastne potrebe.

(2) S tem odlokom se določa tudi obveznost prigrisatve izvedbe posegov iz prejšnjega odstavka.²⁵

(3) Ta odlok se uporablja na celotnem območju Občine Solčava.²⁶

2. člen

(izključitev uporabe odloka)

Ta odlok se ne uporablja za:

- označevanje kulturne dediščine v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo kulturne dediščine;
- označevanje naravnih vrednot v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave;
- obveščanje in oglaševanje ob državnih cestah v skladu s predpisi, ki urejajo ceste;
- prometno signalizacijo na javnih cestah v skladu s predpisi, ki urejajo ceste;
- označevanje in opremljanje planinskih poti v skladu s predpisi, ki urejajo planinske poti;
- plakatiranje v skladu s predpisi, ki urejajo volilno in referendumsko kampanjo;
- umeščanje ograj v skladu s predpisi, ki urejajo divjad in lovstvo.

²⁵ Ker je dovoljevanje posegov v prostor s strani občine opcijsko, so vse določbe, ki se nanašajo na to, take narave in se iz odloka umaknejo, če se občina za dovoljevanje ne odloči, kar pa ni priporočljivo.

²⁶ Zakon glede ureditvenega območja določa nekatera merila. Če se občina odloči, da bi uporabljala odlok na celotnem območju, je to treba utemeljiti. Zlahka se na primer odloči, da v območju obrtne cone ne bo regulirala postavljanja ograj, saj ji to ni pomembno (glej tudi 8. člen) ipd.

II. POSEGI ZA OBVEŠČANJE

3. člen (opredelitev posega za obveščanje)

(1) Poseg za obveščanje je samostojni poseg ali sestavni del drugega posega, ki je v javnem interesu namenjen obveščanju o kulturni dediščini, naravnih vrednotah, turističnih znamenitostih, turistični infrastrukturi, nastanitvenih obratih, javnih prireditvah, objektih v javni rabi ali drugih družbeno pomembnih vsebinah, in je izveden kot:

- samostoječa ali stenska tabla ali pano,
- svetlobna vitrina,
- plakatni steber,
- platno, transparent, zastava,
- prekritje gradbenih odrov,
- poslikava ali prekritje (slepe) fasade,
- izvesek na drogu javne razsvetljave in podobno.

4. člen (izvajanje posegov za obveščanje)

(2) Posege za obveščanje izvaja Občina Solčava, in sicer na nepremičninah, na katerih ima lastninsko ali drugo stvarno ali obligacijsko pravico. Občina Solčava lahko za izvajanje posegov za obveščanje pooblasti drugo osebo.

(3) Posegi za obveščanje, ki niso izvedeni na nepremičninah iz prejšnjega odstavka ali ki jih izvedejo osebe, ki niso občina ali pooblaščenca oseba iz prejšnjega odstavka, se štejejo za posege za oglaševanje po 5. členu tega odloka.

(4) Območja in lokacije za postavitev, dopustne vrste posegov za obveščanje ter podrobnejši pogoji za njihovo oblikovanje so določeni v prilogi S1.1, ki je sestavni del tega odloka.²⁷

II. POSEGI ZA OGLAŠEVANJE

5. člen (opredelitev posega za oglaševanje)

(1) Poseg za oglaševanje je samostojni poseg ali sestavni del drugega posega, izveden na način iz prvega odstavka 3. člena tega odloka, namenjen oglaševanju blaga, blagovnih znamk, storitev, dogodkov in drugih vsebin kot gospodarske dejavnosti.

(2) Kot poseg za oglaševanje se štejejo posegi iz prejšnjega odstavka tudi takrat, kadar se izvajajo za lastne potrebe, to je na nepremičninah, kjer se nudi oglaševano blago oziroma se

²⁷ V usmeritvah se podrobnejše vsebine glede obveščanja in oglaševanja napovedujejo šele z dokončanjem projekta celostne grafične podobe Občine Solčava. Brez teh ni mogoče podati podrobnejših pogojev, ki bodo dejansko predstavljali osrednji del odloka, vendar pa to ni edini razlog za odkazovanje na prilogo – tudi ob določitvi njihovega dejanskega nabora je le-tega najbolje zapisati v prilogo.

opravljajo oglaševane storitve, ali kjer ima poslovni subjekt, ki oglaševano blago ali storitve proizvaja ali opravlja, sedež ali poslovne prostore.

(3) Kot poseg za oglaševanje se štejejo tudi tisti posegi iz prvega odstavka tega člena, ki so nameščeni na premična sredstva, kot so vozila, prikolice vozil in delovni stroji, kadar so ta dlje časa stacionarna in je očitno, da ta niso namenjena uporabi samo v prometu ali opravljanju druge dejavnosti, temveč predvsem oglaševanju.²⁸

6. člen **(prepovedi glede posegov za oglaševanje)**

(1) Če ni s tem odlokom določeno drugače, posegi za oglaševanje niso dopustni na naslednjih območjih, objektih in delih objektov:

- zemljiščih, ki so po namenski rabi prostora kmetijska, gozdna, vodna in druga zemljišča;²⁹
- območju občinskih cest zunaj naselja³⁰;
- zelenih površinah v naselju³¹;
- kozolcih, skednjih, hlevih in pomožnih objektih po tem odloku;
- strehah stavb;
- objektih, ki so zavarovani kot kulturna dediščina,
- spomenikih.

(2) Če ni s tem odlokom določeno drugače, niso dopustne naslednje vrste posegov za oglaševanje: *(naštejejo se tiste vrste posegov za oglaševanje iz nabora po prvem odstavku 3. člena odloka, ki jih občina na splošno ne želi dopustiti, torej tudi tam, kjer bo za razliko od prvega odstavka oglaševanje sicer dopustno).*

7. člen **(prostorski izvedbeni pogoji glede umeščanja in oblikovanja posegov za oglaševanje)**

(1) Posegi za oglaševanje se umestijo in oblikujejo tako, da:

- ne zakrivajo pogledov na kulturno in naravno dediščino, zelene površine in krajino;
- s kopičenjem, dimenzijami, barvami in osvetlitvijo ne preglasijo okoliške grajene in naravne strukture;
- ne ogrožajo varnosti udeležencev v prometu in ne onemogočajo gibanja pešcem in uporabnikom invalidskih vozičkov;
- so usklajeni z drugimi elementi uličnega prostora in urbane opreme.

(2) Posegi za oglaševanje za lastne potrebe so dopustni na stavbah, v katerih so sedeži in proizvodni ali storitveni prostori oseb drugega odstavka 5. člena tega odloka, ter na gradbenih

²⁸ Ta pogoj bo težko dokazovati, a je omemba premičnih oglasov potrebna, o njih govori tudi ZUreP-3 v 132. členu.

²⁹ Dejansko je določba te alineje zelo podobna 35. členu ZUreP-3, a je še strožja, saj ZUreP-3 v tisti določbi ne prepoveduje oglaševanja na vodnih, kmetijskih in gozdnih površinah znotraj poselitvenih območij, ker pa ta še niso določena, 35. člena ZUreP-3 v tem delu še ni mogoče uporabljati. Pravilo glede prepovedi oglaševanja zato tukaj razširjamo na vse tovrstne navedene namenske rabe, tudi znotraj naselij. Lahko pa se občina odloči drugače in na takih zemljiščih v naselju posege za oglaševanje dopusti. Pri tem se do določitve ureditvenega območja naselja (UON) kot naselje šteje definicija iz 24. točke prvega odstavka 3. člena ZUreP-3, ki pa ni tako nedvoumna, kot bo to takrat, ko bo UON označeno z mejo v OPN. Lahko torej pride do težav pri razlaganju tega, kaj vse je naselje.

³⁰ Tudi tukaj je do določitve UON v OPN z naseljem mišljeno naselje, kot ga v 24. točki prvega odstavka 3. člena definira ZUreP-3. Lahko pa se izrecno zapiše, da gre za območje zunaj meja naselja, kot je označeno s predpisano prometno signalizacijo v skladu s predpisi, ki urejajo ceste.

³¹ Dodatek »v naselju« je potreben zaradi dejstva, da ZUreP-3 zelene površine veže na poselitvena območja, teh pa občine še nimajo določenih (305. člen ZUreP-3). Naselje je do določitve UON tisto, kot ga v 24. točki prvega odstavka 3. člena definira ZUreP-3.

parcelah teh stavb. Če stavba nima določene gradbene parcele, so posegi za oglaševanje za lastne potrebe dovoljeni na zemljišču, na katerem stoji stavba.

(3) Območja in lokacije za postavitve, dopustne vrste posegov za oglaševanje ter podrobnejši pogoji za njihovo oblikovanje so določeni v prilogi S1.2, ki je sestavni del tega odloka.³²

III. OGRAJE

8. člen (ograje)

Ograje so:

1. medsosedska ograja je ograja, namenjena razmejitvi sosednjih parcel v območju strnjenih naselij in omejevanju dostopa tretjih oseb na parcelo stanovanjskega objekta, dvorišča ipd., zaradi zagotavljanja zasebnosti in varnosti;
2. varovalna ograja je ograja, namenjena fizičnemu varovanju industrijskih in poslovnih objektov ter drugih objektov in pripadajočih površin, na katerih se opravlja dejavnost, športnorekreativnih objektov in površin, igrišč, cest in drugih objektov gospodarske javne infrastrukture ter območij varstva naravnih in kulturnih vrednot, vključno z ograjami, namenjenimi varovanju pred emisijami;
3. kmetijska ograja je ograja, namenjena zaščiti kmetijskih pridelkov na območju kmetijskih zemljišč in paši živine;
4. vrtna ograja je ograja, namenjena zaščiti pridelkov na vrtovih v naseljih in ob stavbah zunaj naselij;
5. gozdna ograja je ograja, namenjena zaščiti mladja ali varstvu gozdov pred divjadjo;
6. ograja obore je ograja, s katero se preprečuje prehod oziroma pobeg divjadi iz obore v naravo.

9. člen (prostorski izvedbeni pogoji glede umeščanja in oblikovanja ograj)

(1) Medsosedske ograje se umeščajo in oblikujejo po naslednjih pravilih:

1. so iz strnjeno nasajenega grmičevja ali nizkega drevja (živa meja) ali lahke lesene ograje; zidane in druge masivne ograje niso dopustne;
2. za žive meje se praviloma uporabljajo avtohtone sorte drevnine (gaber, tisa ali smreka);
3. lahke lesene ograje so letvene, nebarvane; kovinska ali druga konstrukcija je skrita; usmeritev letev je pokončna, razmik med njimi je do polovice širine letve; v primeru obcestne ograje je lahko razmik med letvami tudi ožji;
4. lahke kovinske ali žične ograje so dopustne v območjih, ki ne vplivajo na arhitekturno in krajinsko podobo naselja, oblikovno sledijo lesenim ograjam;
5. priporočena višina ograje je 1,2 m, ne sme pa presegati 1,5 m, vključno z opornim zidcem;
6. na ulično stran višina in oblikovanje ograje sledi drugim ograjam, tako da nastaja in se ohranja višinsko in oblikovno poenoten niz.

³² V usmeritvah se podrobnejše vsebine glede oglaševanja napovedujejo šele z dokončanjem Projekta celostne grafične podobe Občine Solčava. Brez teh ni mogoče podati podrobnejših pogojev, ki bodo dejansko predstavljali osrednji del odloka, vendar pa to ni edini razlog za odkazovanje na prilogo – tudi ob določitvi njihovega dejanskega nabora je le-tega najbolje zapisati v prilogi. Trenutno je v slovenski praksi verjetno najcelovitejši podrobni prikaz tipologije in pravil za oblikovanje posegov za oglaševanje predstavljen v prilogi 3 izvedbenega dela OPN MOL, ki pa je seveda ne gre prevzeti v celoti, temveč je treba po tipu posega, lokaciji in oblikovnih pogojih presoditi, kaj, kje in kako to urediti v Solčavi.

(2) Varovalne ograje se umeščajo in oblikujejo po naslednjih pravilih:

1. 1. protiprašna ograja se izvede skladno z določbami 3. točke prejšnjega odstavka za obcestne ograje;
2. 2. druge varovalne ograje so čim bolj transparentne in nevpadljive, dopustno je le točkovno temeljenje, višina ograje do 1,8 m, v izjemnih³³ primerih do 2,0 m, in netransparentne.

(3) Kmetijske ograje, namenjene zaščiti kmetijskih pridelkov, oblikovno sledijo pravilom iz prvega odstavka tega člena, pri čemer so čim bolj transparentne in nevpadljive, dovoljeno je le točkovno temeljenje.

(4) Kmetijske ograje, namenjene paši živine, se umeščajo in oblikujejo po naslednjih pravilih:

1. če so trajne, so lesene konstrukcije, iz okroglih stebrov in zatičev ter dveh vodoravnih okroglih lat, višina je okrog 1,2 m;
2. če so začasne, se izvedejo z lesenimi stebri z napeto žico ali kot premične električne ograje, pri čemer se žica v naravnem okolju in na območjih, kjer je možen prehod ljudi, zaradi varnosti jasno označi.

(5) Vrtne ograje so lahke lesene ograje, so letvene, nebarvane; lesena ali druga konstrukcija je skrita; usmeritev letev je pokončna, razmik med njimi je do širine letve; višina ograje je do 1,5 m.

(6) Gozdna ograja je dopustna le na lokacijah, ki jih določi gozdnogojitveni načrt po predpisih, ki urejajo gozdove, za njeno oblikovanje pa se smiselno upoštevajo pravila iz tretjega in četrtega odstavka tega člena.

(7) Obore za divjad se lahko postavljajo zunaj zavarovanih območij oziroma na vidno manj izpostavljenih območjih znotraj zavarovanih območij in so lahko izjemoma izvedene iz drugih materialov, na primer vitkih betonskih ali kovinskih stebrov in mreže, pri čemer mora biti ograja v celoti odstranljiva.

(8) Dopustne vrste ograj ter podrobnejši pogoji za njihovo oblikovanje so določeni v prilogi S2, ki je sestavni del tega odloka.³⁴

IV. POMOŽNI OBJEKTI ZA LASTNE POTREBE

10. člen

(pomožni objekti za lastne potrebe)³⁵

Pomožni objekti za lastne potrebe po tem odloku so:

1. zunanji bazen, to je montažni ali obzidan prostor za vodo, namenjen kopanju;

³³ Čeprav se velja v predpisu besedi »izjemoma« izogibati, je tukaj uporabljena namenoma, saj v nekaterih primerih splošno pravilo zaradi okoliščin ni uporabno. V primeru odločitve, da se v končni verziji občina odloči za dovoljevanje teh posegov, pa 12. člen odloka dopušča odstopanje in presojo urbanista.

³⁴ Glede podrobnejših pravil glede oblikovanja ograj smiselno velja zapis iz pripombe št. 9.

³⁵ Pojem pomožni objekti je zakonsko definiran, zato ga tukaj ni treba ponavljati, čeprav morda za uporabnike odloka to ni najbolj prijazno. Pojem se ne sme opredeljevati drugače. Če se zaradi prijaznosti do uporabnikov odloči, da se definicija iz ZUreP-3 ponovi tukaj, bo/je potreben natančen prepis (razen njenega zadnjega dela, da pomožne objekte določi občina z odlokom). Pomožne objekte za lastne potrebe pa je obravnaval (zdaj sicer že neveljaven) Pravilnik o vrstah zahtevnih, manj zahtevnih in enostavnih objektov, o pogojih za gradnjo enostavnih objektov brez gradbenega dovoljenja in o vrstah del, ki so v zvezi z objekti in pripadajočimi zemljišči (Uradni list RS, št. 114/03, 130/04, 100/05 in 37/08). Pri tem naj ne zmoti, da so po tem pravilniku ograje razvrščene med pomožne objekte, medtem ko so v tem testnem odloku obravnavane posebej, saj je prevladala odločitev, da se obravnavajo kot ločen sklop.

2. drvarnica, to je pritlična stavba, katere streha je hkrati strop nad prostorom, ki je namenjen hrambi trdega kuriva;
3. garaža, to je pritlična stavba, katere streha je hkrati strop nad prostorom, ki je namenjen shranjevanju osebnih motornih vozil;
4. lopa, to je pritlična stavba, katere streha je hkrati strop nad prostorom, ki je namenjen shranjevanju orodja, vrtno opreme in podobno;
5. pesjak ali drug prostor za ljubiteljsko rejo živali, to je pritlična stavba oziroma ograda, ki je namenjena nastanitvi psov ali drugih živali;
6. nadstrešnica, to je manjša streha, odprta ali deloma zaprta, pred vhodom v objekt ali nad gostinskim vrtom, ali namenjena zaščiti osebnih motornih vozil in koles, zbirnih mest za komunalne odpadke in podobno;
7. rastlinjak oziroma steklenjak, to je s folijo ali steklom pokrit prostor za gojenje vrtnin in drugih rastlin (za ljubiteljsko dejavnost);
8. uta oziroma senčnica, to je manjša, navadno lesena, delno odprta pritlična stavba, katere streha je hkrati strop nad prostorom, ki je namenjen sedenju in počitku;
9. pomožni objekti in naprave za oskrbo z energijo in obnovljivimi viri energije, na primer: rezervoar za utekočinjeni naftni plin ali nafto do prostornine 5 m³, s priključkom na objekt; sončne celice, sončni kolektorji, vetrne elektrarne.

11. člen

(prostorski izvedbeni pogoji glede umeščanja in oblikovanja pomožnih objektov)

- (1) Pomožni objekti se ne umeščajo v območja pomembnih vedut, objektov kulturne dediščine, naravnih vrednot in drugih pomembnih objektov.
- (2) Pomožni objekti se praviloma³⁶ umeščajo za stavbo, ki jo dopolnjujejo, tako da se ohrani vidni stik med glavno stavbo in ulico.
- (3) Pri gradnji več pomožnih objektov se ti združujejo (npr. garaža in drvarnica v skupnem objektu).
- (4) Temelji pomožnega objekta so točkovni, če je potrebna temeljna plošča, naj bo ta skrita z leseno oblogo oziroma poravnana z nivojem tal.
- (5) Pomožni objekti so iz naravnih materialov (nebarvan les, kamen). Pomožni objekti, ki se umeščajo ob stavbo, se oblikujejo skladno z oblikovanjem in materiali osnovnega objekta ali pa nevpadljivo ter podrejeno glavni stavbi. Streha je v sivi ali rjavi barvi oziroma usklajena z barvo streh na glavnem objektu.
- (6) Pomožni objekt ne sme biti konstrukcijsko povezan z glavno stavbo, ki jo dopolnjuje.
- (7) Tipske rešitve in objekti, ki niso prilagojeni osnovni stavbi in arhitekturni tipologiji, niso dopustni.
- (8) Območja za postavitev pomožnih objektov in podrobnejši pogoji za njihovo oblikovanje so določeni v prilogi S3, ki je sestavni del tega odloka.

³⁶ Čeprav se velja v predpisu besedi »praviloma« izogibati, je tukaj uporabljena namenoma, saj v nekaterih primerih (npr. naselje Solčava) zaradi konfiguracije terena umeščanje za stavbo ni mogoče. V primeru, da se navsezadnje občina odloči dovoliti te posege, pa 12. člen odloka dopušča odstopanje in presojo urbanista.

V. IZVEDBA POSEGOV

12. člen (priglasitev izvedbe posega)

Za izvedbo posegov iz prvega odstavka 1. člena tega odloka je potrebna predhodna priglasitev na občini, razen če gre za objekt, za katerega je po predpisih, ki urejajo graditev, treba pridobiti gradbeno dovoljenje, ali če bo poseg izveden kot del graditve takega objekta.

13. člen (priglasitev izvedbe posega)

(1) Soglasje k priglasitvi izda _____ (*navedba organa občine*) na podlagi pisne vloge investitorja. Vloga vsebuje naziv posega, navedbo zemljišč, na katerih bo poseg izveden, opis posega z morebitnimi grafičnimi prikazi in utemeljitev skladnosti posega s tem odlokom.

(2) Če je za izvedbo posega po predpisih s področja varstva kulturne dediščine ali drugih predpisih treba pridobiti soglasje, mnenje, dovoljenje ali drugo privolitev pristojne službe, je tak akt treba pridobiti in priložiti vlogi iz prejšnjega odstavka. Če je za izdajo tega akta po predpisih iz prejšnjega stavka pristojna katera od služb Občine Solčava, ga ni treba pridobiti posebej, temveč se izpolnjevanje pogojev po teh predpisih preveri v soglasju k priglasitvi.

(3) Soglasje k priglasitvi se izda, če je nameravana izvedba posega skladna s pravili tega odloka, sicer se zavrne.

(4) Rok za izdajo soglasja k priglasitvi je 15 dni od prejema popolne vloge³⁷. Če soglasje k priglasitvi v tem roku ni izdano ali zavrnjeno, se šteje, da je priglašeni poseg skladen s pravili tega odloka in ga investitor lahko izvede.³⁸

14. člen (dopuščanje odstopanj)³⁹

Investitor posega lahko v vlogi za priglasitev zaprosi za odobritev odstopanj od določb tega odloka, kar mora posebej utemeljiti, soglasje pa mora vsebovati obrazložitev občinskega urbanista, zakaj se tako zaprosilo zavrne ali se mu ugodí.

³⁷ Rok je predpisan z zakonom, zato njegovo spreminjanje z odlokom ni mogoče.

³⁸ ZUreP-3 v 46. členu vsebuje določbo, da ta soglasja potrjuje občinski urbanist. V praksi bi načeloma to soglasje lahko izdal sistemizirani del občinske uprave, torej tudi občinski uradnik, ki ni urbanist, a mora v takem primeru soglasje vsebovati izrecno izjavo urbanista, da soglasje potrjuje oziroma se z njim strinja. Seveda te zadrege ni, če je občinski urbanist tisti, ki izda soglasje. Verjetno so glede tega med občinami znatne razlike, saj ene te storitve najemajo, druge pa imajo uradnike, ki izpolnjujejo pogoje za občinskega urbanista. Glej še naslednjo pripombo.

³⁹ V sistem dovoljevanja je smiselno vpeljati določeno prožnost. Ne gre za tolerance, ki bodo zapisane že v (posebne) PIP, ampak za posebno odobritev drugačne izvedbe posega, saj bodo vedno možne določene specifične, pri čemer je zaželen več diskrecije stroke. V takem primeru naj urbanist ne bi zgolj »potrdil« soglasja (glej prejšnjo pripombo), ampak mora v obrazložitvi soglasja izrecno povedati, zakaj se to dopušča. Načeloma je mogoče (čeprav ZUreP-3 tega ne predvideva), da bo lahko soglasje izdano kar kot klavzula na vlogi (npr. s štampiljko »Soglašam!« ter številko soglasja, podpisom, datumom in žigom), pri odstopanjih pa to ne bi prišlo v primer, ampak bi moral urbanist izrecno pisno obrazložiti svojo odločitev.

VI. PREKRŠKI

15. člen (prekrškovne določbe)

(Določijo se prekrški za izvedbo posegov v nasprotju s pravili tega odloka glede umeščanja, oblikovanja in prigrisatve za fizične in pravne osebe ter odgovorne osebe slednjih. Politika glede tega in višina prekrškov je seveda odvisna od odločitev občine.)⁴⁰

VII. PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

16. člen (prehodna določba glede obstoječih posegov)⁴¹

Poseg iz prvega odstavka 1. člena tega odloka, ki z dnem uveljavitve tega odloka ni izveden v skladu z njegovimi določbami, je treba odstraniti v enem letu po uveljavitvi tega odloka, ali ga z njim v tem roku uskladiti in za uskladitev pridobiti soglasje k prigrisatvi, razen če je bil izveden:

- na podlagi gradbenega dovoljenja, odločbe o prigrisatvi del ali drugega upravnega akta, s katerim je bila dovoljena izvedba takšnega posega;
- v skladu s tedaj veljavnim prostorskim aktom in v času njihove izvedbe ni bilo treba pridobiti gradbenega dovoljenja ali drugega upravnega akta iz prejšnje alineje.

17. člen (razveljavitev predpisov)

(Na tem mestu bo treba zlasti urediti relacijo z drugimi predpisi občine. Če se bo občina odločila, da v OUNK prenese dotedanja določila OPN ali OPPN glede posegov, ki so lahko regulirani z OUNK, bo treba določiti prenehanje veljavnosti teh aktov v delih, ki zdaj urejajo te vsebine. Tukaj še posebej pride do izraza relacija med EUP po OPN in EUP po OUNK, saj je derogacija bistveno lažja in preglednejša, če se nanaša na tovrstne entitete. Splošna derogacijska (razveljavitvena) klavzula v smislu: »Z dnem uveljavitve tega odloka prenehajo veljati določila OPN v delu, ki ureja posege v prostor, ki so zdaj urejeni s tem odlokom.« je seveda možna, a je precej neustrezna in lahko ustvarja zmedo pri uporabnikih. Potencialno se ne bodo razveljavljali samo občinski PIA, ampak tudi drugi odloki, ki urejajo materijo, za katero jim zdaj (boljšo) podlago nudi OUNK, recimo odloki (ali njihovi deli) o splošni in posebni rabi javnih površin.)

⁴⁰ Glej še točki 3.2.2.4 in 3.4.2.5 v prikazu Zakonodajnega okvirja oziroma pravne ureditve OUNK.

⁴¹ Posebno pozornost je treba nameniti zahtevi po uskladitvi že izvedenih posegov v prostor, ki ne bodo več skladni s tem odlokom. Kadar bodo ti posegi izvedeni na podlagi posamičnih aktov, gre za pridobljene pravice, v katere ni mogoče posegati (npr. gradbena dovoljenja, lokacijska dovoljenja, odločbe o dovolitvi prigrisanih del po nekdanji republiški zakonodaji). Drugače je pri posegih, ki so bili izvedeni brez posamičnih aktov, pri čemer gre lahko za posege, ki so bili skladni z dosedanja regulacija prostora ali pa so jo kršili. Druga alineja prvega odstavka predvideva tudi dopustitev nadaljnjega obstoja posegov, ki niso bili postavljeni v nasprotju z dosedanja izvedbeno regulacijo prostora, a njihovi lastniki nimajo pridobljenih pravic. Občina pa se seveda lahko odloči, da bo zahtevala uskladitev tudi zanje. V takem primeru se ta alineja izbriše. Občina se lahko celo odloči, da ne bo terjala nobene uskladitve glede obstoječih posegov, tudi če so ti bili izvedeni v nasprotju s prostorskimi akti. Take določbe ta člen ne vsebuje, saj jo odsvetujemo. V vsakem primeru pa je odločitev glede ravnanja z zatečenim stanjem odvisna od konkretne analize stanja tovrstnih posegov v posamezni občini.

18. člen
(končna določba)

Ta odlok začne veljati petnajsti dan po objavi v ____ (navedba uradnega glasila).

Št. ____

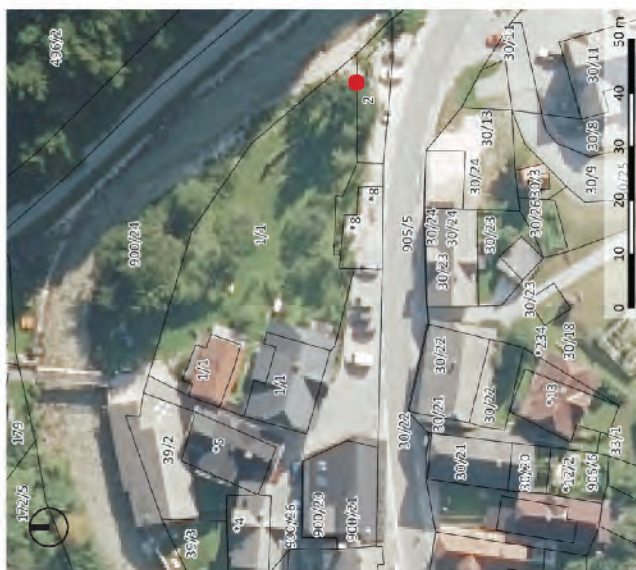
____ (kraj), dne ____ (datum)

župan/županja
Občine Solčava

B) Osnutek grafičnih prilog OUNK

- **Priloga S1.1:** Območja in lokacije za postavitev, dopustne vrste posegov za obveščanje ter podrobnejši pogoji za njihovo oblikovanje
- **Priloga S1.2:** Območja in lokacije za postavitev, dopustne vrste posegov za oglaševanje ter podrobnejši pogoji za njihovo oblikovanje
- **Priloga S2:** Dopustne vrste ograj ter podrobnejši pogoji za njihovo oblikovanje
- **Priloga S3:** Območja za postavitev pomožnih objektov ter podrobnejši pogoji za njihovo oblikovanje

**LOKACIJA A ZA UMESTITEV NOVEGA OBJEKTA (TABLE)
ZA OGLAŠEVANJE V NASELJU SOLČAVA**

**LOKACIJA B ZA UMESTITEV NOVEGA OBJEKTA (TABLE)
ZA OBVEŠČANJE NA POMOŽNEM OBJEKTU TIC
V LOGARSKI DOLINI**

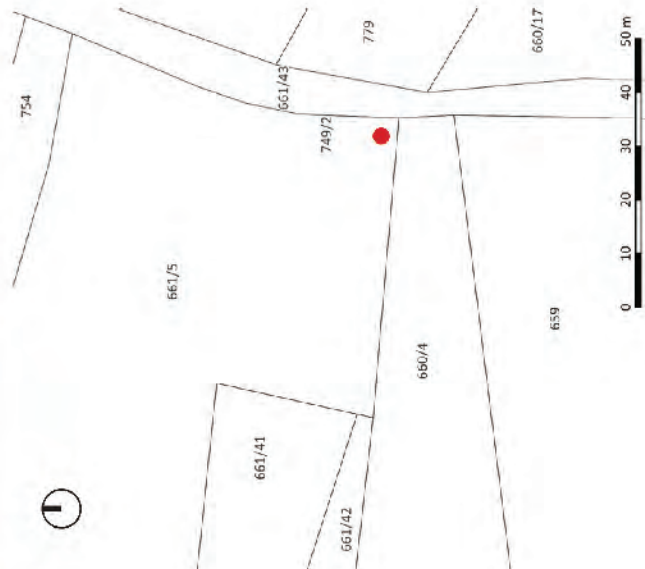
Tabla je lahko delno zaprta in mora biti neosveljena.

Lokacija A za umestitev nove table za oglaševanje v naselju Solčava.

Lokacija B za umestitev nove table za oglaševanje na pomožnem objektu TIC.

LEGENDA

● predvidena lokacija table za oglaševanje

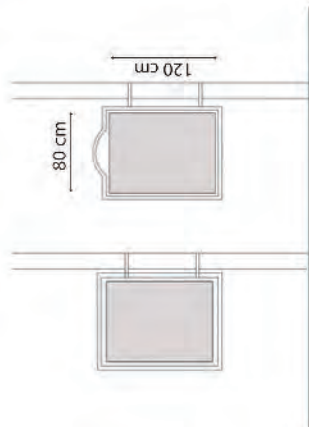
➔ lokacija umestitve nove table za oglaševanje

**Osnutek odloka o urejenosti naselij
in krajin Občine Solčava za področje
ograj, oglasnih posegov in pomožnih
objektov**

POSEGI ZA OGLAŠEVANJE IN OBVEŠČANJE:
Lokaciji umestitve

Priloga: S1.1
Številka akta:
Datum:

TABLE ZA OGLAŠEVANJE V NASELJU

Dvostranski oglasni pano na javni razsvetljavi, kovinski okvir

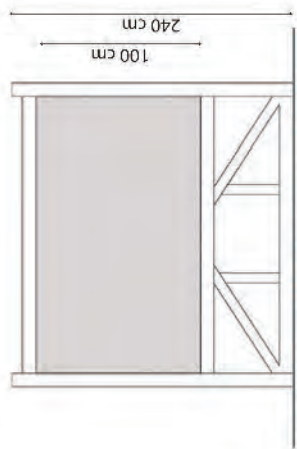

Table na strehi objekta, neiztopajajoče

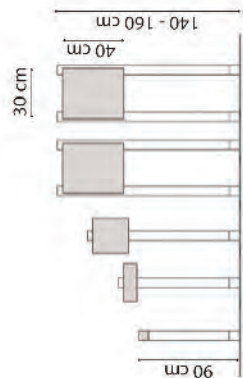

Table na objektu ob vhodu, neiztopajajoče

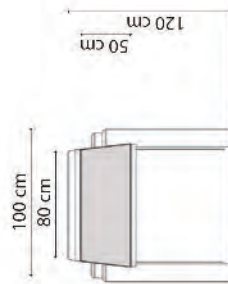
TABLE ZA OGLAŠEVANJE V NASELJU IN IZVEN NASELJA

Velika (turistično) informacijska tabla, lesena, nebarvan les

Usmerjevalne table in table manjšega formata, lesene, nebarvan les

Mala (turistično) informacijska tabla, lesena, nebarvan les

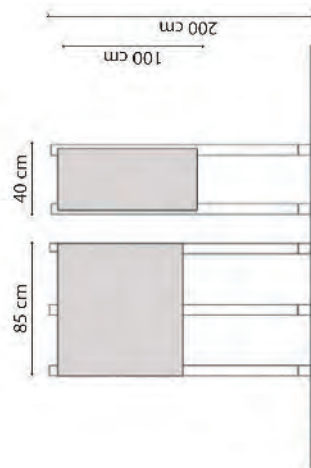
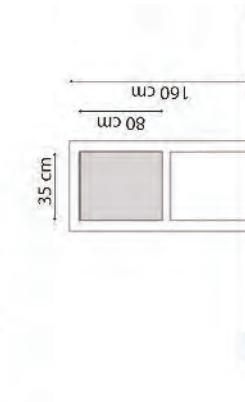
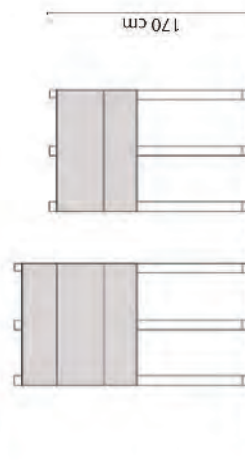

Table večjega formata, lesene, nebarvan les

Oglasna tabla, lesena

Združevanje več informacij na enem mestu

Oglaševanje za lastne potrebe ob objektu izven naselja

Odlok o urejenosti naselij in krajine Občine Solčava za področje posegov za obveščanje in oglaševanje, ograj in pomožnih objektov

OGLASNI POSEGI

Dopustne vrste oglasnih posegov ter podrobnejši pogoji za njihovo oblikovanje

Priloga: S1.2
Številka akta:
Datum:

MEDSOSSESKE OGRAJE

Lesena, nebarvana ograja

Lesena nebarvana ograja na opornem betonskem zidu – le na ulično stran

Kovana ograja

Živa meja iz avtohtonih vrst drevnine (gaber, bukev, rdeči dren, češmin, glog, tisa, smreka, liguster)

Panelna kovinska ograja, barvana zeleno ali temno sivo. Prepovedana na ulični strani vrta.

Žičnata ograja, barvana zeleno ali temno sivo. Prepovedana na ulični strani vrta.

OBORE ZA REJO DIVJIH ŽIVALI

Oboira iz tankih, betonskih stebrov z žičnato ograjo. Lahko postavljena le na manj izpostavljenih delih in le tam kjer je višina ograje nujna zaradi značilnosti živali (npr. damjaki, jeleni).

VRTNE OGRAJE (GARTLC)

Lesena, nebarvana, transparentna ograja

Lesena, nebarvana, transparentna ograja

LEGENDA

primerno

pogojno primerno

neprimerno

Osnutek odloka o urejenosti naselij in krajine Občine Solčava za področje ograj, Solčava za področje posegov in pomožnih objektov

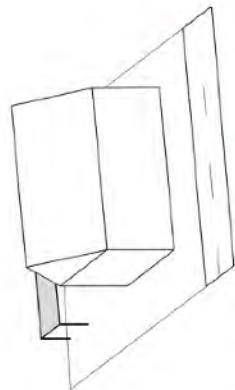
OGRAJE: Dostupne vrste in podrobnejši pogoji oblikovanja

Priloga: S2

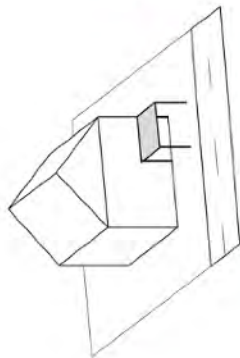
Številka akta:

Datum:

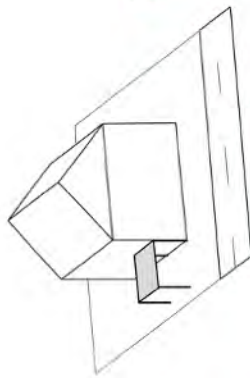
V naselju in izven naselja
a. postavitev

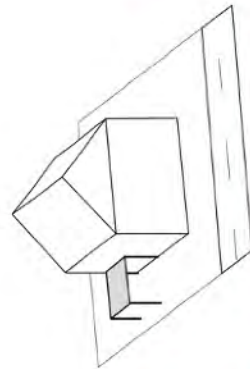
Za glavno stavbo (npr. nadstrešek, drvarnica, lopa...)

Ob ulici pred čelno fasado glavne stavbe (npr. nadstrešek, drvarnica...)

Ob glavni stavbi v bližini ulice (npr. nadstrešek, drvarnica, lopa)

Ob glavni stavbi odmaknjeno od ulice (npr. nadstrešek, drvarnica, lopa)

b. uporaba materialov in oblikovanje

Ustrezna uporaba materialov in oblikovanja

LEGENDA

primerno

pogojno primerno

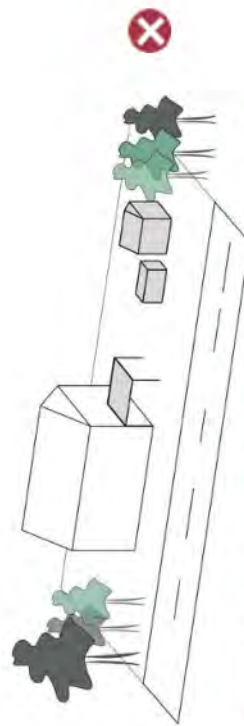
neprimerno

**Osnutek odloka o urejenosti
naselij in krajine Občine
Solčava za področje ograj,
oglasnih posegov in
pomožnih objektov**

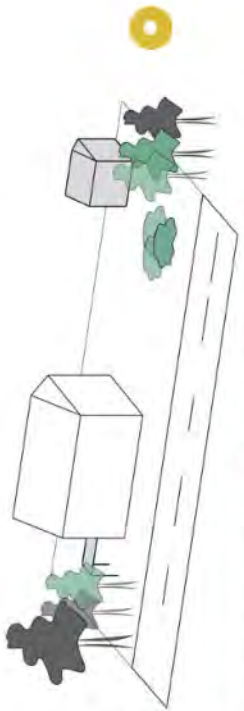
**POMOŽNI OBJEKTI ZA LASTNE
POTREBE:** Postavitve in podrobnejši
pogoji oblikovanja

Priloga: S3
Številka akta:
Datum:

c. številčnost/združevanje

Številčni pomožni objekti ob cesti v prostor vnašajo vizualni nered

Združevanje pomožnih objektov in umeščanje objektov iz vidnega polja

PRILOGA 4

Osnutek odloka o urejenosti naselij in krajine Občine Moravske Toplice za področje fasad in postajališč za avtodome

A) Osnutek tekstualnega dela OUNK

Na podlagi drugega odstavka 133. člena Zakona o urejanju prostora (Uradni list RS, št. ___ / ___) in ___ člena Statuta Občine Moravske Toplice (___) je Občinski svet Občine Moravske Toplice na ___ seji dne ___ sprejel

O D L O K

o urejenosti naselij in krajine Občine Moravske Toplice za področje fasad in postajališč za avtodome

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen **(vsebina odloka in območje urejanja)**

(1) Ta odlok določa prostorske izvedbene pogoje za oblikovanje fasad ter za graditev in ureditev postajališč za avtodome (v nadaljnjem besedilu: postajališče) v Občini Moravske Toplice.⁴²

(2) S tem odlokom se določa tudi obveznost priglasitve izvedbe posegov v prostor (v nadaljnjem besedilu: poseg) iz prejšnjega odstavka.⁴³

(3) Ta odlok se uporablja za celotno območje Občine Moravske Toplice.

II. OBLIKOVANJE FASAD

2. člen **(uporabljen barvni sistem)**

Alfanumerične kode barv, uporabljene v tem odloku, so določene po sistemu NCS. Barve, ki ustrezajo uporabljenim kodam, so prikazane v prilogi MT1.1, ki je sestavni del tega odloka.

3. člen **(dopustne barve fasad stanovanjskih stavb)**

(1) Za barvo fasade na stanovanjskih stavbah je poleg osnovne bele barve dopustno uporabiti barve 0602-Y02R, 0703-G45Y, 0603-Y08R, 0703-Y55R, 0903-Y22R, 0715-G99Y, 0709-G94Y, 0605-G92Y, 0610-G90Y, 0710-G87Y, 0613-G86Y, 0506-G80Y, 0611-G92Y, 0608-Y22R, 0604-Y32R, 0705-Y09R, 0708-Y21R, 0606-Y34R, 0706-Y51R, 1105-Y72R, 1003-B01G, 1202-G48Y, 0602-Y08R, 1103-Y31R, 0908-Y22R, 0709-Y26R, 0812-Y25R, 1005-Y20R, 0906-Y22R, 1006-Y13R in 0808-Y35R.

⁴² Zaradi raznorodnosti obravnavanih vsebin (barve fasad in postajališč za avtodome) bi bilo mogoče pripraviti tudi dva ločena odloka, a sta obe vsebini v tem primeru združeni v en odlok kot oris možnosti, da so tudi raznorodne vsebine obravnavane v enem odloku. Z relativno malo truda bi se ju dalo razdružiti in narediti dva odloka.

⁴³ Ker je dovoljevanje posegov v prostor s strani občine opsijsko, so vse določbe, ki se nanašajo na to, v splošnem opsijske narave in se iz odloka umaknejo, če se občina za dovoljevanje ne odloči, kar pa ni priporočljivo.

(2) V naseljih, ki ležijo v Ravenskem delu občine, so za barvo fasade stanovanjskih stavb poleg barv iz prejšnjega odstavka dopustne tudi barve 0802-B73G, 0707-B01G, 0606-B89G in 1010-R98B.

(3) V naseljih, ki ležijo v območju Krajinskega parka Goričko, ki je grafično prikazano v prilogi MT1.2, so za barvo fasade stanovanjskih stavb poleg barv iz prvega odstavka tega člena dopustne tudi barve 1006-G78Y, 1104-G68Y, 0508-G36Y, 0509-G51Y.

(4) Pri izvedbi fasade na stavbi, v katere neposredni bližini je stavba, ki že ima izvedeno fasado v skladu s prvim do tretjim odstavkom tega člena, se lahko fasada izvede samo v barvi, ki spada v isto skupino barv kot barva že izvedene fasade. Skupine barv so prikazane v prilogi MT1.1.

(5) Za fasadne površine, ki niso neposredno vidne z javnih površin, je poleg barv iz prvega do tretjega odstavka tega člena dopustno uporabiti tudi temnejše barve rdečkastih in rjavkastih tonov, ki so lokalno tipične ali so značilne za tradicionalno arhitekturo (5517-Y85R in 4831-Y68R).

(6) Barva talnega zidca stanovanjskih stavb je temnejša od barve fasade. Uporabijo se lahko sivi, rjavi, peščeni in drugi barvni toni zemeljskih barv v temnejših odtenkih.

(7) Likovna členitev fasad stanovanjskih stavb s pasovi, progami, poševnicami, liki, uporabo različnih barv na istem objektu in podobno ni dopustna.

(8) Če stanovanjske stavbe dopolnjujejo druge stavbe (npr. pomožni objekti, nestanovanjske kmetijske stavbe ipd.), veljajo za dopustne barve fasade in barve talnega zidca enaka pravila kot za stanovanjske stavbe.

4. člen **(dopustne barve fasad nestanovanjskih stavb)**

(1) Barve fasad nestanovanjskih stavb so lahko svetlih, pastelnih in neizstopajočih odtenkov.

(2) Uporaba signalnih, kričečih in fluorescentnih barv, ki so v prostoru izrazito moteče, izstopajo in/ali so neavtohtone (npr. citronsko rumena, živo rdeča, vijolična, živo oziroma travniško zelena, živo oziroma turkizno modra in podobno), ni dopustna.

(3) Likovna členitev fasad nestanovanjskih stavb s pasovi, progami, poševnicami, liki, uporabo različnih barv na istem objektu in podobno ni dopustna.

5. člen **(arhitekturni elementi fasad⁴⁴)**

(1) Dopustni so elementi, ki na sodoben način interpretirajo značilnosti tradicionalne arhitekture, kot so⁴⁵:

- poudarjeni robovi fasad (šivan rob),
- poudarjene odprtine oken in vrat v rahlem reliefu ali barvnem odtenku, ki rahlo odstopa od barve fasade,
- navidezni odzračniki, ki so naslikani v zatrepu fasade,
- viden les na fasadi bodisi kot zaključni sloj bodisi kot vidna lesena konstrukcija, če gre za manjši delež fasadnih ploskev, uporabljeni les je avtohton in uporabljen skladno z lokalno stavbarsko tradicijo.

(2) Barva stavbnega pohištva je usklajena z barvo fasade, okenske odprtine so pokončne in simetrične glede na fasadno os.

III. GRADITEV IN UREDITEV POSTAJALIŠČ

6. člen **(velikost in zmogljivost postajališča)**

(1) Minimalna površina postajališča brez dodatne ponudbe je 500 m².⁴⁶

(2) Postajališče ima vsaj štiri parkirna mesta, pri čemer je dolžina parkirnega mesta 10 m, širina 6 m, nosilnost tal pa vsaj 3,5 t.

7. člen **(vklapljanje postajališča v okolico)**

Ulična linija postajališča in drugi stiki z javnimi površinami se uredijo kot zelene površine z zasaditvijo, enako se lahko zamejijo tudi drugi obodi postajališča. Zamejevanje z ograjami je dopustno le zaradi zagotavljanja varnosti in se izvede za zelenimi površinami.

8. člen **(organizacija in talne površine postajališča)**

(1) Če so parkirna mesta nanizana vzdolžno eno ob drugem, je vsaj na vsaka štiri parkirna mesta treba zagotoviti ozelenjeno površino širine vsaj 3 m.

(2) Zasnova prostora mora omogočati manevriranje vozil. Kjer je mogoče, se zagotovita krožna pot ter ločen uvoz in izvoz na/s postajališča.

⁴⁴ Besedna zveza »arhitekturni element« je skupaj z besedno zvezo »barvni videz« uporabljena v Pravilniku o vsebini, obliki in načinu priprave občinskega prostorskega načrta ter pogojih za določitev območij sanacij razpršene gradnje in območij za razvoj in širitev naselij (Uradni list RS, št. 99/07 in 61/17 – ZUreP-2), konkretno v 21. členu, ki med drugim ureja prostorske izvedbene pogoje glede oblikovanja fasad, zato jo uporabljamo tudi v tem členu, saj gre za uveljavljen termin.

⁴⁵ Določb, ki bi se nanašale na prepoved nameščanja velikih reklamnih panojev in drugih elementov, ki zastirajo pogled na fasado, tukaj ni, saj jih je primerneje celostno obravnavati v sklopu oglasnih posegov.

⁴⁶ Glej naslednjo pripombo (k 11. členu).

(3) Talna površina za parkirana vozila mora biti vodoravna ali v rahlem naklonu, z nagibom do največ 5 kotnih stopinj.

(4) Talna površina, namenjena uvozu, izvozu in manevriranju ter parkiranju vozil ali dejavnostim na prostem, ki zahtevajo takšno podlago, mora biti utrjena. Preostale talne površine postajališča se uredijo kot raščen teren.

9. člen **(oprema postajališča)**

(1) Neposredno ob uvozu na postajališče se namesti obvestilna tabla, na kateri so objavljeni kontakti oskrbnika, cenik, pravila uporabe oziroma hišni red, zemljevid neposredne okolice z označenimi lokacijami servisnih, zdravstvenih, turističnih in drugih pomembnih programov, osnovnim omrežjem povezav, predlogi za izlete in ogleda, gostinsko ponudbo in drugimi bistvenimi informacijami.

(2) Uvoz in izvoz na postajališče varujejo avtomatska vrata ali dvižna zapornica, morebiten plačilni avtomat je nameščen ob izvozu.

(3) Postajališče mora biti opremljeno z oskrbno postajo ali več postajami, ki zagotavljajo:

- dostop do pitne vode,
- dostop do elektrike,
- izpust odpadne vode in
- možnost praznjenja straniščnih kaset.

(4) Postajališče mora imeti posode za smeti za ločeno odlaganje odpadkov. Posode za smeti morajo biti zaprtega tipa (s pokrovom) in obdane z zastiralom.

(5) Na postajališčih z vsaj petimi parkirnimi prostori se zagotovi nočna razsvetljava, ki je diskretna, indirektna in ne povzroča svetlobnega onesnaženja. Uporabijo se svetilke, vgrajene v talno površino, svetilke na nizkih drogovi ali pa svetilke na objektih.

(6) Na postajališčih z vsaj petimi parkirnimi prostori se uredi prostor za druženje, ki se opremlja vsaj z mizo minimalnih dimenzij 1,5 x 0,75 m in vsaj dvema klopema. Za vsakih nadaljnjih pet parkirnih prostorov se dodajo enaka miza in dve klopi.

(7) Če je na postajališču deset ali več parkirnih mest, se v okviru postajališča zagotovi otroško igrišče z vsaj tremi igrali, od tega vsaj eno gugalnico, ki jo lahko uporabljajo tudi odrasle osebe.

(8) Prostor za druženje in otroško igrišče se umestita v nehrupni del postajališča.

(9) Prostor za druženje se obvezno naravno senči z visokoraslo drevnino, senčenje se čim večjem obsegu zagotavlja tudi drugim površinam postajališča.

(10) Na območju celotnega postajališča se lahko zagotovi brezžični dostop do interneta.

(11) Če prostorske razmere in določila odloka o OPN to dopuščajo, je na območja postajališč za avtodome dopustno urediti tudi dodatno ponudbo, kot na primer avtomate za hrano in pijačo z lokalnimi proizvodi, izposojevalnice koles in avtomobilov v sistemu skupne souporabe.

(12) Vsa oprema po tem členu se izvede z avtohtonimi, tradicionalnimi in lokalno dostopnimi materiali, razen kjer to ni mogoče zaradi tehničnih, tehnoloških, zdravstvenih in varnostnih zahtev. Podrobnejši pogoji ureditve postajališč so grafično prikazani v prilogi MT2.

IV. IZVEDBA POSEGOV

10. člen (izvedba posegov)

(1) Pred izvedbo fasade je treba to priglasiti na občini, razen če se izvaja kot del gradnje, za katero je v skladu s predpisi, ki urejajo graditev, treba pridobiti gradbeno dovoljenje.

(2) Za gradnjo postajališča je treba pridobiti gradbeno dovoljenje v skladu s predpisi, ki urejajo graditev.⁴⁷

(3) Za spremembo opreme iz prejšnjega člena tega odloka po tem, ko je postajališče že zgrajeno, se zahteva priglasitev po tem odloku.⁴⁸

11. člen (priglasitev izvedbe posega)

(1) Soglasje k priglasitvi izda ____ (navedba organa občine) na podlagi pisne vloge.

(2) Če je za izvedbo posega po predpisih s področja varstva kulturne dediščine ali drugih predpisih treba pridobiti soglasje, mnenje, dovoljenje ali drugo privolitev pristojne službe, je tak akt treba pridobiti in priložiti vlogi iz prejšnjega odstavka. Če je za izdajo tega akta po predpisih iz prejšnjega stavka pristojna katera od služb Občine Moravske Toplice, ga ni treba pridobiti posebej, temveč se izpolnjevanje pogojev po teh predpisih preveri v soglasju k priglasitvi.

(3) Soglasje k priglasitvi se izda, če je nameravana izvedba posega skladna s pravili tega odloka, sicer se zavrne.

(4) Rok za izdajo soglasja k priglasitvi je 15 dni od prejema popolne vloge.⁴⁹ Če soglasje k priglasitvi v tem roku ni izdano, se šteje, da je priglašena izvedba fasade skladna s pravili tega odloka in jo investitor lahko izvede.⁵⁰

47 Priloga 1 Uredbe o razvrščanju objektov (Uradni list RS, št. 37/18) pozna tri vrste počivališč: tista, ki so del avtocestne mreže, tista, ki so del regionalne mreže, in tista, ki so del lokalne mreže. Nobeno od teh ni enostaven objekt, do 200 m² so nezahtevni objekti, od tam dalje do 5000 m² pa manj zahtevni objekti, kar pomeni, da bodo ta počivališča zaradi pogoja o minimalni velikosti iz prvega odstavka 7. člena tega odloka potrebovala gradbeno dovoljenje. Če bo v novi uredbi, ki ureja razvrščanje objektov, prišlo do spremembe površinskih pragov, je treba razmisliti tudi o ustrezni spremembi odloka v tem delu.

48 Določba omogoča, da se na postajališčih, potem ko so ta že zgrajena, nova oprema postavlja ali pa obstoječa spreminja s soglasjem občine, da ne bi prišlo do razumevanja, da je tudi za te spremembe nato potrebno gradbeno dovoljenje.

49 Rok je predpisan z zakonom, zato njegovo spreminjanje z odlokom ni mogoče.

50 ZUreP-3 v 46. členu vsebuje določbo, da ta soglasja potrjuje občinski urbanist. V praksi bi načeloma to soglasje lahko izdal sistemiziran del občinske uprave, torej tudi občinski uradnik, ki ni urbanist, a mora v takem primeru soglasje vsebovati izrecno izjavo urbanista, da soglasje potrjuje oziroma se z njim strinja. Seveda te zadrege ni, če je občinski urbanist tisti, ki izda soglasje. Verjetno so glede tega med občinami znatne razlike, saj ene te storitve najemajo, ene pa imajo uradnike, ki izpolnjujejo pogoje za občinskega urbanista. Glej še naslednjo pripombo.

12. člen (dopuščanje odstopanj)⁵¹

Investitor posega lahko v vlogi za prigrasitev zaprosi za odobritev odstopanj od določb tega odloka, kar mora posebej utemeljiti, soglasje pa mora vsebovati obrazložitev občinskega urbanista, zakaj se tako zaprosilo zavrne ali se mu ugodí.

V. PREKRŠKI

13. člen (prekrškovne določbe)

(Določijo se prekrški za izvedbo posegov v nasprotju s pravili tega odloka glede umeščanja, oblikovanja in prigrasitve za fizične in pravne osebe ter odgovorne osebe slednjih. Politika glede tega in višina prekrškov je seveda odvisna od odločitev občine).⁵²

VI. PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

14. člen (prehodna določba glede obstoječih posegov)

(1) Fasado, ki z dnem uveljavitve tega odloka ni izvedena v skladu z njegovimi določbami, je treba z njimi uskladiti in za uskladičev pridobiti soglasje k prigrasitvi v enem letu po uveljavitvi tega odloka, razen če je bila izvedena:

- na podlagi gradbenega dovoljenja, odločbe o prigrasitvi del ali drugega upravnega akta, s katerim je bila dovoljena izvedba takšnega posega;
- v skladu s tedaj veljavnim prostorskim aktom in v času njihove izvedbe ni bilo treba pridobiti gradbenega dovoljenja ali drugega upravnega akta iz prejšnje alineje.⁵³

(2) Postajališče, ki z dnem uveljavitve tega odloka glede vkapljanja v okolico, organizacije, talnih površin in opreme ni izvedeno v skladu z njegovimi določbami, je treba z njimi uskladiti in za uskladičev pridobiti soglasje k prigrasitvi v enem letu po uveljavitvi tega odloka.⁵⁴

51 V sistem dovoljevanja je smiselno vpeljati določeno prožnost. Ne gre za tolerance, ki bodo zapisane že v (posebne) PIP, ampak za posebno odobritev drugačne izvedbe posega, saj bodo vedno možne določene specifike, pri čemer je zaželen več diskrecije stroke. V takem primeru naj urbanist ne bi zgolj »potrdil« soglasja (glej prejšnjo pripombo), ampak mora v obrazložitvi soglasja izrecno povedati, zakaj se to dopušta. Načeloma je mogoče (čeprav ZUreP-3 tega ne predvideva), da bo lahko soglasje izdano kar kot klavzula na vlogi (npr. s štampiljko »Soglašam!« ter številko soglasja, podpisom, datumom in žigom), v primeru odstopanj pa to ne bi prišlo v primer, ampak bi moral urbanist izrecno pisno obrazložiti svojo odločitev.

52 Glej še točki 3.2.2.4 in 3.4.2.5 v prikazu Zakonodajnega okvirja oziroma pravne ureditve OUNK.

53 Posebno pozornost je treba nameniti zahtevi po uskladičvi že izvedenih posegov v prostor, ki ne bodo več skladni s tem odlokom. Kadar bodo ti posegi izvedeni na podlagi posamičnih aktov, gre za pridobljene pravice, v katere ni mogoče posegati (npr. gradbena dovoljenja, lokacijska dovoljenja, odločbe o dovolitvi prigrasitvenih del po nekdanji republiški zakonodaji). Drugače je pri posegih, ki so bili izvedeni brez posamičnih aktov, pri čemer gre lahko za posege, ki so bili skladni z dosedanjim regulacijo prostora ali pa so jo kršili. Druga alineja prvega odstavka predvideva tudi dopustitev nadaljnjega obstoja posegov, ki niso bili postavljeni v nasprotju z dosedanjim izvedbeno regulacijo prostora, a njihovi lastniki nimajo pridobljenih pravic. Občina pa se seveda lahko odloči, da bo zahtevala uskladičev tudi zanje. V takem primeru se ta alineja pobriše. Občina se lahko celo odloči, da ne bo zahtevala nobene uskladičve glede obstoječih posegov, tudi če so ti bili izvedeni v nasprotju s prostorskimi akti. Take določbe ta člen ne vsebuje, saj jo odsvetujemo. V vsakem primeru pa je odločitev glede ravnanja z zatečenim stanjem odvisna od konkretne analize stanja tovrstnih posegov v posamezni občini.

54 Zahteva se samo uskladičev opremljenosti, organizacije in talnih površin že zgrajenih postajališč. Zaradi dejstva, da bi za gradnjo obstoječih počivališč investitorji potrebovali gradbena dovoljenja, se skladnost dimenzij in zmogljivosti ne preverja.

15. člen
(razveljavitev predpisov)

(Na tem mestu bo treba zlasti urediti relacijo z drugimi predpisi občine. Če se bo občina odločila, da v OUNK prenese dotedanja določila OPN ali OPPN glede posegov, ki so lahko regulirani z OUNK, bo treba določiti prenehanje veljavnosti teh aktov v delih, ki zdaj urejajo te vsebine. Tukaj še posebej pride do izraza relacija med EUP po OPN in EUP po OUNK, saj je derogacija bistveno lažja in preglednejša, če se nanaša na tovrstne entitete. Splošna derogacijska (razveljavitvena) klavzula v smislu: »Z dnem uveljavitve tega odloka prenehajo veljati določila OPN v delu, ki ureja posege v prostor, ki so zdaj urejeni s tem odlokom.« je seveda možna, a je precej neustrezna in zna ustvarjati zmedo pri uporabnikih. Morda se ne bodo razveljavljali samo občinski PIA, ampak tudi drugi odloki, ki urejajo materijo, za katero jim zdaj (boljšo) podlago nudi OUNK, recimo odloki (ali njihovi deli) o splošni in posebni rabi javnih površin.)

16. člen
(končna določba)

Ta odlok začne veljati petnajsti dan po objavi v ____ (navedba uradnega glasila).

Št. ____
____ (kraj), ____ (datum)

župan/županja
Občine Moravske Toplice

B) Osnutek grafičnih prilog OUNK

- **Priloga MT1.1:** Fasade: Prikaz dopustnih barv
- **Priloga MT1.2:** Fasade: Območje Krajinskega parka Goričko
- **Priloga MT2:** Postajališča za avtodome: Podrobnejši pogoji ureditve

Dovoljene fasadne barve po barvnih skupinah od A do G

A
0300-N
0500-V09R
0500-V09V
0700-V09V
0700-V09V
0700-V09V

B
0300-N
0500-V09R
0700-V09V
0700-V09V
0700-V09V

C
0300-N
0500-V09R
0700-V09V
0700-V09V
0700-V09V

D
0300-N
0700-V09V
0700-V09V
0700-V09V

Primer upoštevanja barvna laststva v naselju

0300-N
0500-V09R
0700-V09V
0700-V09V
0700-V09V

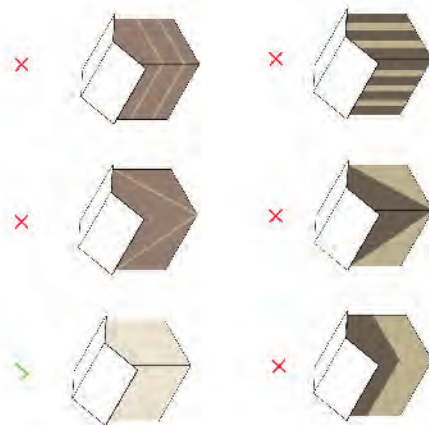

E
0300-N
0500-V09R
0700-V09V
0700-V09V
0700-V09V

F
0300-N
0500-V09R
0700-V09V
0700-V09V
0700-V09V

G
0300-N
0500-V09R
0700-V09V
0700-V09V
0700-V09V

Fasadni vzori in poslikave niso dovoljeni.

GORIČKO - DODATNE FASADNE BARVE
0300-N
0500-V09R
0700-V09V
0700-V09V

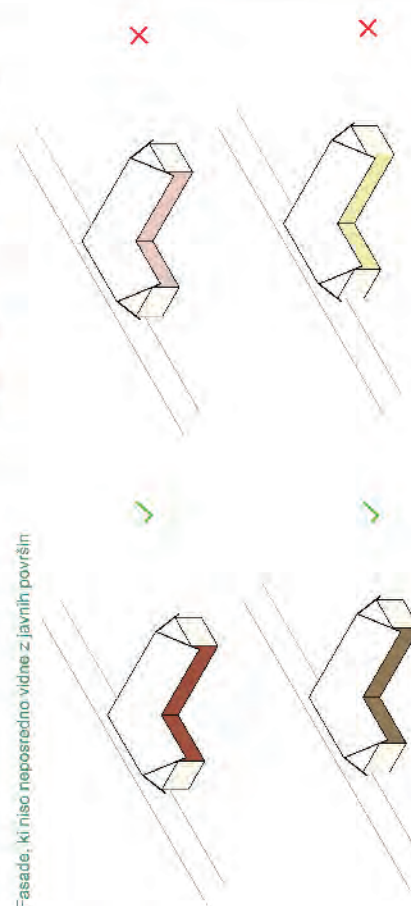
RAVENSKO - DODATNE FASADNE BARVE
0300-N
0500-V09R
0700-V09V
0700-V09V

DVORIŠČNA STRAN
0300-N
0500-V09R
0700-V09V

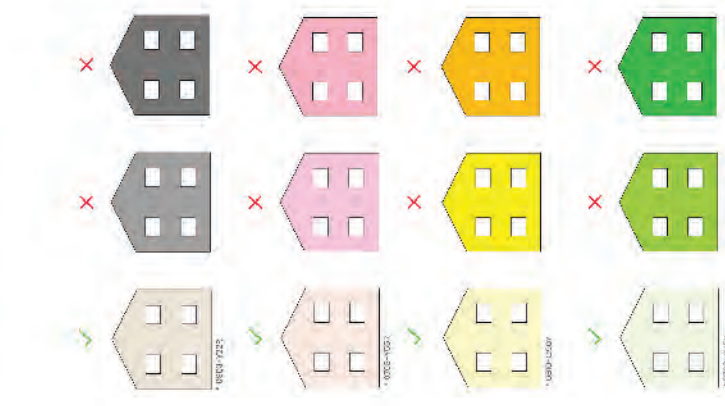
Fasade vidne z javnih površin

Fasade, ki niso neposredno vidne z javnih površin

Močni barvni odtenki niso dovoljeni.

*barve povezane so predlagani barvi laststva

Osnutek odloka o urejenosti naselij
in krajin Občine Moravske Toplice
za področje fasad in postajališč za
avtodome

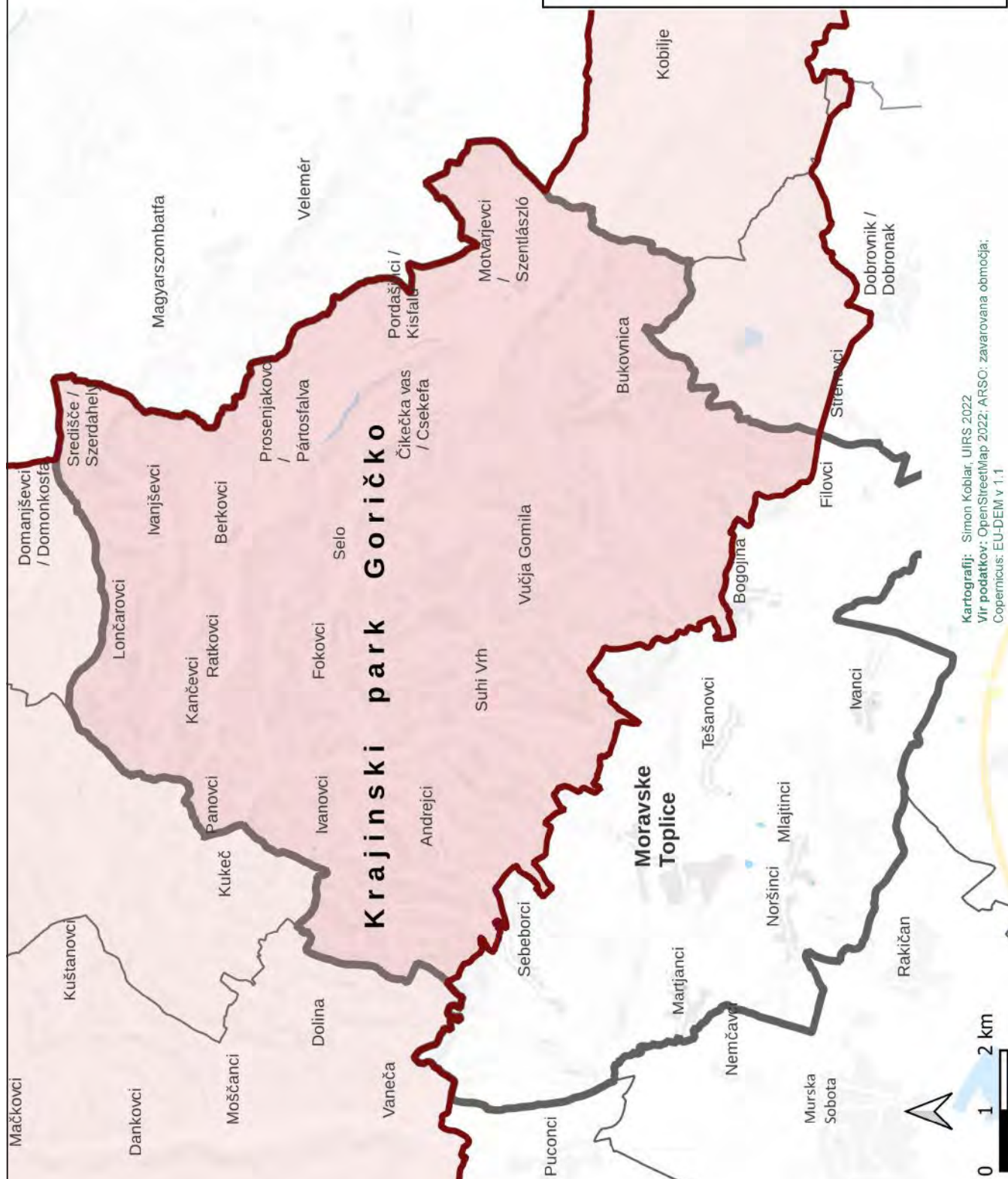
FASADE: Prikaz dopustnih barv

Priloga: MT1.1
Številka akta:
Datum:

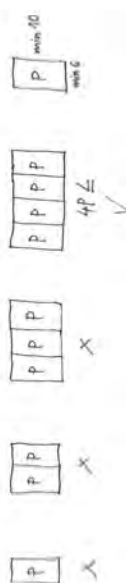
**Osnutek odloka o
urejenosti naselij in krajine
Občine Moravske Toplice
za področje fasad in
postajališč za avtodome**

FASADE: Območje Krajinskega
parka Goričko

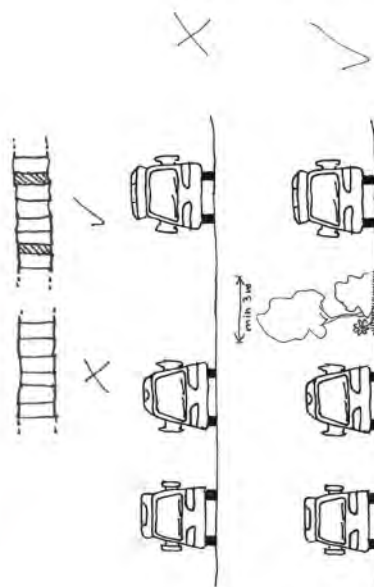
Priloga: MT1.2
Številka akta:
Datum:

Parkirna mesta - minimalno število in dimenzije

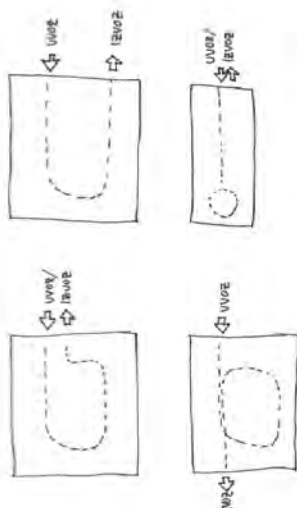
Parkiranje v strnjeni vrsti - obvezni zeleni predah:

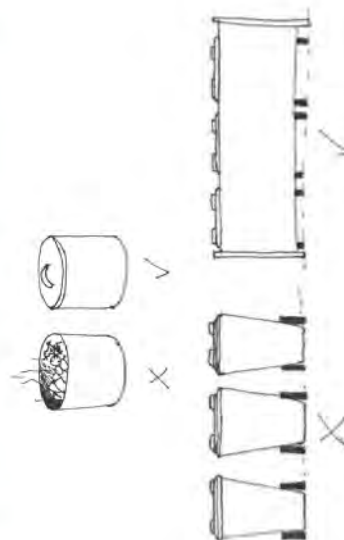
Naklon talne površine.

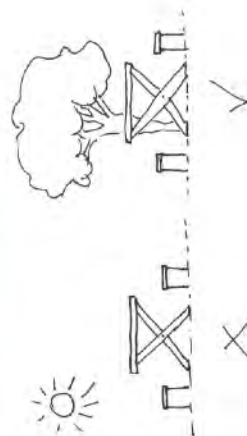
Zagotovljeno manevriranje in obračanje

Odlaganje odpadkov - obvezen pokrov in zasiranje pogledov

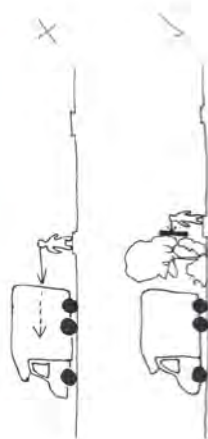
Senčenje prostorov za druženje

Nočna razsvetljava

Zapiranje pogledov iz javnega prostora

Osnutek odloka o urejenosti naselij in krajine Občine Moravske Toplice za področje fasad in postajališč za avtodome

POSTAJALIŠČA ZA AVTODOME:
Podrobnejši pogoji ureditve

Priloga: MT2
Številka akta:
Datum:

PRILOGA 5

Osnutek odloka o urejenosti naselij in krajine Občine Kočevje za področje zelenih površin

A) Osnutek tekstualnega dela OUNK

Na podlagi drugega odstavka 133. člena Zakona o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 199/21) in četrtega odstavka 233. člena Zakona o varstvu okolja (uradni list RS, št. 44/22) je Občinski svet Občine Kočevje na ___ redni seji dne ___ sprejel

ODLOK o urejenosti naselij in krajine Občine Kočevje za področje zelenih površin

I. del: SPLOŠNO

1. člen (vsebina odloka)

(1) Ta odlok ureja prostorske izvedbene pogoje za sajenje, vzdrževanje in varstvo zelenih površin Občine Kočevje (v nadaljnjem besedilu: občina) in določa njihovo splošno rabo.

(2) V delu, ki se nanaša na sajenje, vzdrževanje in varstvo zelenih površin v lasti občine, ta odlok ureja tudi pravila in ukrepe za izvajanje obvezne občinske gospodarske javne službe urejanja in čiščenja javnih površin po predpisih, ki urejajo varstvo okolja.

(3) Ta odlok ureja tudi kataster zelenih površin v splošni rabi (v nadaljnjem besedilu: kataster).

II. del: SAJENJE

2. člen (izvajanje novih saditev)

(1) Pri načrtovanju novih saditev se upoštevajo vidiki trajnosti, pestrosti pri izboru vrst in avtohtonosti glede na potrebne funkcije zasaditve.

(2) Na zelenih površinah v lasti občine se ne sadijo kroglasti in povešavi kultivarji ter vrste pacipres (*Chamaecyparis*) in klekov (*Thuja*).

(3) Na vseh zelenih površinah je zaradi ohranjanja vseh lokalnih vrst prepovedano sajenje in vzdrževanje naslednjih vrst: dresnik (*Fallopia*), orjaški dežen (*Heracleum mantegazzianum*), veliki pajesen (*Ailanthus*), kudzu (*Pueraria montana*) in žlezava nedotika (*Impatiens glandulifera*).

III. del: VZDRŽEVANJE ZELENIH POVRŠIN

3. člen (redno vzdrževanje)

- (1) Zelene površine se redno in strokovno vzdržujejo tako, da se ohranjajo njihove funkcije iz 15. člena tega zakona.
- (2) Pri urejanju zelenih površin v zasebni lasti je treba zagotavljati varnost in urejenost površin v javni lasti, zlasti zagotavljati predvideno prehodnost površin za pešce, preprečevati oviranje prometa in preglednosti prometne signalizacije in emisije odpadlega listja in vejevja nanje.
- (3) Obrezovanje drevnine opravljajo ustrezno usposobljeni izvajalci s potrebnimi znanji na področju arboristike. Izvedeno je lahko največ v obsegu do 10 % obreza krošnje. Obreze se izvedejo v poletnih mesecih, a ne po dolgotrajni suši.
- (4) Samo izjemoma se obreže več kot 10 % krošnje, poseg pa mora odobriti stroka.
- (5) Obrezovanje drevnine v skladu s tem členom je grafično prikazano v prilogi 1, ki je sestavni del tega odloka.

IV. del: SAJENJE IN VZDRŽEVANJE ZELENIH POVRŠIN V LASTI OBČINE

4. člen (izbor vrst drevnine)

- (1) Glede na lokacijo mora biti izbrana primerna vrsta glede na velikost drevesa v odrasli dobi, tako da bo drevo imelo prostor za krošnjo in koreninski sistem. Velika drevesa, ki dosegajo višino od 20 do 40 m, potrebujejo nad zemljo od 1500 do 4000 m³. Manjša drevesa in večje grmovnice, ki dosegajo višino do 15 m, potrebujejo do 1500 m³ nadzemnega prostora. Zaradi tega je treba pri sajenju predvideti dovolj velike odmike od objektov.
- (2) Vrsta mora biti prilagojena morebitni obremenitvi z zimskim soljenjem in mestnemu okolju (zbita tla, večja temperaturna nihanja, suša).
- (3) V podzemnem prostoru mora biti za vsa drevesa v času sajenja zagotovljeno minimalno 2 m³ substrata na posamezno sadiko, za grmovnice pa 0,13 m³.

5. člen (kakovost sadike)

- (1) Dobavljena sadika mora biti iz drevesnic s podobnim ali enakim podnebjem, kot bo na mestu sajenja.

(2) Sadika drevesa naj bo dobavljena s koreninsko grudo, vsaj trikrat presajeno, z uravnoteženo razvito krošnjo, enim vrhom in nepoškodovanim deblom in krošnjo.

(3) Koreničnik mora biti viden. Velikost sadike naj bo vsaj 14 cm in do 25 cm obsega na prsni višini. Ob prometnicah je treba vgraditi sadike z dvignjeno krošnjo na minimalno 2 m. Premer koreninske grude mora biti vsaj trikratnik obsega debla na 1 m višine.

(4) Pri sajenju sadik iz posod je treba odstraniti morebitne krožne korenine. Premer posode mora biti vsaj trikratnik obsega debla na 1 m višine.

6. člen **(sajenje)**

(1) Pri sajenju je treba zagotoviti, da je koreničnik sadike viden in nad zemljo. Pri sajenju mora odprta površina okoli sadike drevesa znašati vsaj 6 m², prostor pod sadilno jamo mora biti prepusten vsaj 1,5 m v globino, prostega substrata naj bo po 2 m³ na eno sadike.

(2) Pri sajenju je priporočljivo dodajanje počasi topnih gnojil in mikoriz.

(3) Obvezno je nameščanje treh opornih kolov s tremi povezovalnimi prečkami in privezovanjem sadike z elastičnim širokim trakom.

(4) Izdelati je treba zalivalno kotanjo in celotno površino pod krošnjo prekriti z zastirko iz naravnega materiala, ki naj se ohranja vsaj prva tri leta vraščanja. Po sajenju se izdelava zalivalna kotanja in prekrije z zastirko.

(5) Sajenje v skladu s tem členom je grafično prikazano v prilogi 2, ki je sestavni del tega odloka.

7. člen **(začetno vzdrževanje drevnine)**

(1) Drevo je treba v prvem letu od sajenja, preden se zemlja okoli sadike razsuši, vzdrževati z zalivanjem z 10 do 75 l vode/m² na teden obvezno v prvem letu vrasti, priporočljivo pa v prvih treh letih vraščanja. Če je le mogoče, se mladim sadikam namestijo zalivalne vreče ali namakalni sistem.

(2) V petih letih po prvem letu vraščanja se z manjšimi rezi oblikuje krošnja mlade sadike glede na lokacijo rasti in potrebno oblikovanje optimalne oblike in habitusa krošnje.

8. člen **(uporaba določb za zelene površine v zasebni lasti)**

Določbe 4. do 7. člena tega odloka se kot priporočila uporabljajo tudi za drevnino v zasebni lasti.

V. del: VAROVANJE ZELENIH POVRŠIN PRED SAMOSTOJNIM POSEKOM IN POSEGANJEM

9. člen

(varstvo odraslih dreves kot osrednjih struktur zelenih površin)

Posek odraslega drevja, vpisanega v kataster zelenih površin, ali večje poseganje v njegov podzemni ali nadzemni del, ni dovoljeno brez soglasja občine po tem odloku.

VI. del: VAROVANJE ZELENIH POVRŠIN PRI IZVAJANJU POSEGOV V PROSTOR

10. člen

(splošno glede načrtovanja posegov v prostor v območju zelenih površin)

(1) Posegi v prostor naj se načrtujejo in izvajajo izven zaščitne cone dreves. Če to ni mogoče, je za ohranjanje funkcije in varnosti zelenih površin obvezna izvedba varovalnih ukrepov po tem odloku.

(2) Zaščitna cona drevesa iz prejšnjega odstavka je grafično prikazana v prilogi 3, ki je sestavni del tega odloka.

(3) Določbe tega dela odloka se smiselno uporabljajo tudi za zvezna območja zelenih površin ali pasove grmovnic.

11. člen

(zaščita dreves na gradbišču)

(1) Vsa drevesa, ki rastejo na gradbišču, je treba pred začetkom izvajanja del zaščititi z ustrežno ograjo. Lokacija zaščitne ograje mora biti izven zaščitne cone drevesa. Ograja naj bo visoka minimalno 2 m.

(2) Če zaradi pomanjkanja prostora ni mogoče zaščititi celotnega območja korenin, naj bo zaščitena površina velika kolikor je le mogoče. Če v izjemnih primerih tudi to ni mogoče, se deblo zaščiti z najmanj 2 m visoko oblogo iz desk, ki so oblazinjene na notranji strani proti deblu. Zaščita se postavi na dodano zastirko.

(3) V celotnem vplivnem območju drevesa se po tleh namesti zastirka v debelini 10 cm, ki se po končanih gradbenih posegih takoj odstrani.

(4) Drevesna krošnja se zaščiti pred poškodbami, ki bi jih lahko povzročili stroji in vozila. Če je treba, se spodnje veje povlečejo in privežejo navzgor.

(5) Koreničnik drevesa se ne sme niti začasno zasuti.

(6) Zaščita dreves v skladu s tem členom je grafično prikazana v prilogi 4a, ki je sestavni del tega odloka.

12. člen **(izvedba izkopov)**

(1) V vplivnem območju dreves se je treba izogibati gradnji temeljev. Če to ni mogoče, se namesto pasovnih izdelajo točkovni temelji. Svetla razdalja med posameznim temeljem ter med temeljem in deblom drevesa naj znaša 1,5 m. Točkovni temelji se postavijo tako, da se ohranijo korenine s pomembno statično funkcijo.

(2) V vplivnem območju drevesa je prepovedano izkopavati zemljino, kopati jarke, koritnice in gradbene jame. Če to ni mogoče, se dela izvedejo ročno ali s tehniko odsesavanja.

(3) Pri izkopih se ne smejo presekati korenine s premerom 2 cm in več. Poškodbe korenin se popravijo tako, da se korenina nad mestom poškodbe gladko odreže pod pravim kotom. Odrezani del korenine pri premeru korenine 2 cm in manj se zaščiti s pripravki, ki pospešujejo rast; pri premeru korenine, ki je večji od 2 cm, pa s pripravki, ki poškodbe zarastejo. Korenine, ki niso prekrte z zemljo, je treba nemudoma zaščititi pred zmrzaljo in izsušitvijo z nasipom materiala, ki prispeva k regeneraciji korenin.

(4) V primeru preobsežne izgube korenin je treba ustrezno obrezati oziroma krajšati krošnjo.

13. člen **(zaščita drevesnih korenin)**

(1) Vplivno območje dreves se ne sme obremenjevati s stalno hojo, vožnjo, parkiranjem, gradbiščno opremo in skladiščenjem materiala.

(2) Če se začasni uporabi vplivnega območja dreves ne da izogniti, se površina prekrije z geotekstilom, ki razprši pritisk teže, in z najmanj 20 cm debelo plastjo drenažnega nasutja, na katero se položi stabilno prekritje iz desk ali podobnega materiala.

(3) Na območju korenin nasipavanje zemljine ali drugih materialov ni dovoljeno. Če to ni mogoče, naj bo nanos zemljine izveden po območjih. Območja, namenjena prezračevanju, naj zavzamejo vsaj tretjino površine območja korenin.

14. člen **(kemično onesnaženje)**

Zelenih površin ni dovoljeno obdelati ali politi s snovmi, ki so škodljive za drevesa in druge rastline ter tla; kot na primer topila, mineralna olja, goriva, kisline, baze, barve, sol, cement, beton, druga veziva. V vplivnem območju dreves brez ustrezne talne zaščite ni dovoljeno skladiščiti, pretakati ali kako drugače uporabljati zgoraj naštetih snovi.

VII. del: SPLOŠNA RABA ZELENIH POVRŠIN

15. člen (splošna raba zelenih površin)

(1) Zaradi senčenja, nujenja zavetrja in drugih mikroklimatskih, zdravstvenih, bivanjskih, družbenih in ekoloških funkcij, ki jih zagotavljajo za ljudi, prostoživeče živali in rastline v naseljih, ter za strukturo in kakovost oblikovanja naselij so zelene površine v splošni rabi.

(2) V splošni rabi so vse zelene površine v lasti občine.

(3) Zaradi zagotavljanja funkcij iz prvega odstavka tega člena so lahko v splošni rabi tudi zelene površine v zasebni lasti, če

- imajo neposreden stik z javno površino v lasti občine s parcelno mejo ali s krošnjo drevesa, ali
- imajo pomemben vpliv na preglednost, varnost in mikroklimo javne površine v lasti občine, ali
- imajo pomemben estetski in uporabni vpliv na podobo ter uporabo ulice ali vedute kraja, ali
- imajo pomemben vpliv na javno površino v lasti občine zaradi svoje velikosti, strukture, starosti in umestitve v prostoru in
- so vpisane v zbirni kataster zelenih površin.

VIII. del: KATASTER

16. člen (vsebina in vodenje katastra)

(1) V kataster se vpisujejo zelene površine kot zvezna območja in posamezne strukture drevnine, grmovnic in druge vegetacije, in sicer:

- vsa območja in posamezne strukture v lastni občine;
- območja in posamezne strukture v zasebni lasti, ki izpolnjujejo pogoje iz tretjega odstavka 15. člena tega odloka.

(2) Pred vpisom zelenih površin iz druge alineje prejšnjega odstavka občina lastnika obvesti o nameravanem vpisu, le-tega utemelji z razlogi iz prve do četrte alineje tretjega odstavka 15. člena tega odloka in lastniku ponudi dogovor, s katerim zaradi splošne rabe te zelene površine prevzame del izvedbenega in/ali finančnega bremena njenega vzdrževanja. Vpis v kataster brez sklenitve dogovora ni mogoč.

(3) V katastru se vodijo podatki o:

- legi zelenih površin s parcelno številko in podrobnejšim opisom lege na zemljišču, če zelena površina zaseda le njegov del ali je njegova sestavina,
- kvalitetni prvini, zaradi katere je zelena površina vpisana v kataster,
- vrsti posamezne zelene površine,
- potrebnih sanacijskih oziroma vzdrževalnih ukrepov,
- časovnici posegov (npr. sajenje, obrezovanje, drugi posegi) in
- evidenčni številki pri drevnini.

(4) Kataster vodi občinska služba, pristojna za urejanje prostora, občina pa lahko za njegovo vodenje pooblasti tudi izvajalca gospodarske javne službe urejanja in čiščenja javnih površin.

IX. del: IZVEDBA SAJENJA, VZDRŽEVANJA IN VAROVANJA

17. člen

(izvedba sajenja in vzdrževanja)

(1) Zelene površine v lasti občine sadi in vzdržuje občina, zelene površine v zasebni lasti pa lastniki zemljišč.

(2) Zelene površine iz tretjega odstavka 15. člena tega odloka vzdržujejo lastniki v sodelovanju z občino skladno z dogovorom iz drugega odstavka 16. člena tega odloka.

18. člen

(izvedba varovanja)

(1) Varovanje pred posekom ali posegom v odraslo drevje po 9. členu tega odloka se izvaja v postopku priglasitve po tem odloku.

(2) Če gre v primerih iz VI. dela tega odloka za izvajanje posegov v prostor, za katere je treba pridobiti gradbeno dovoljenje v skladu s predpisi, ki urejajo graditev, se varovanje zelenih površin zagotavlja v postopku graditve objektov. Občina je v tem primeru mnenjedajalec glede skladnosti nameravanega posega s tem odlokom.

(3) Če gre v primerih iz VI. dela tega odloka za izvajanje posegov v prostor, za katere ni treba pridobiti gradbenega dovoljenja, je pa v skladu z občinskim odlokom zanje treba pridobiti soglasje k priglasitvi, se varovanje zelenih površin zagotavlja v postopku izdaje tega soglasja.

(4) Za namen izdaje soglasja k priglasitvi, projektnih pogojev in mnenj po prejšnjih odstavkih tega člena lahko občina ob sodelovanju predstavnika arboristične ali gozdarske stroke opravi ogled drevja in drugih zelenih površin na mestu načrtovanega posega, na podlagi katerega lahko v teh aktih določi pogoje in ukrepe za izvedbo posega.

19. člen

(priglasitev poseka ali posega v odraslo drevje)

(1) Soglasje k priglasitvi izda služba, pristojna za urejanje prostora, na podlagi pisne vloge investitorja. Vloga vsebuje opis in utemeljitev nameravanega posega ter navedbo zemljišč, na katerih bo poseg izveden.

(2) Če je za izvedbo posega po predpisih s področja varstva kulturne ter naravne dediščine ali drugih predpisih treba pridobiti soglasje, mnenje, dovoljenje ali drugo privolitev pristojne službe, je tak akt treba priložiti vlogi iz prejšnjega odstavka. Če je za izdajo tega akta po predpisih iz prejšnjega stavka pristojna katera od služb občine, ga ni treba pridobiti posebej, temveč se izpolnjevanje pogojev po teh predpisih preveri v soglasju k priglasitvi.

(3) Soglasje k priglasitvi se izda, če je nameravana izvedba posega skladna s pravili tega odloka, sicer se zavrne.

(4) Rok za izdajo soglasja k priglasitvi je 15 dni od prejema popolne vloge. Če soglasje k priglasitvi v tem roku ni izdano ali zavrnjeno, se šteje, da je priglašen poseg skladen s pravili tega odloka in ga investitor lahko izvede.

20. člen **(nadomestno sajenje)**

(1) Če se pri izdaji soglasja k priglasitvi ugotovi, da gre za utemeljeno odstranitev vegetacije in varovalni ukrepi niso mogoči, ali če gre za gradbeni poseg v območje degradiranega sestoja ali slabše vitalnega sestoja drevja, se lahko določi odstranitev vse obstoječe drevnine in nadomestno sajenje, ki ga zagotovi investitor posega.

(2) Potrebno število nove drevnine se določi tako, da bo zagotovljena enaka ali boljša funkcija zelenih površin v primerjavi z odstranjenim sestojem.

(3) Če se obstoječa zelena površina povsem izniči in sajenje v enakem obsegu na obstoječo lokacijo ni mogoče, se potrebna kvota drevnine posadi na drugi lokaciji. Lokacijo in načrt zasaditve zagotovi lastnik, določi občina, izvede pa jo investitor.

21. člen **(nujna dela na gospodarski ali družbeni javni infrastrukturi)**

V primeru poseganja v zelene površine zaradi nujnih vzdrževalnih del na gospodarski ali družbeni javni infrastrukturi ali zaradi preprečevanja in odpravljanja posledic naravnih in drugih nesreč, izvajalcu teh del ni treba pridobiti soglasja k priglasitvi, vendar mora tudi v teh primerih čim bolj upoštevati določila tega odloka o varovanju zelenih površin, v 24 urah po izvedbi teh del o njih obvestiti službo, pristojno za urejanje prostora, in po njenih usmeritvah v najkrajšem možnem času povrniti zelene površine v njihovo prvotno stanje.

X. PREKRŠKI

22. člen **(prekrškovne določbe)**

(Določijo se prekrški za izvedbo posegov v nasprotju s pravili tega odloka glede umeščanja, oblikovanja in priglasitve za fizične in pravne osebe ter odgovorne osebe slednjih. Politika glede tega in višina prekrškov je seveda odvisna od odločitev občine.)

XI. PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

23. člen (razveljavitev predpisov)

(Na tem mestu bo treba zlasti urediti relacijo z drugimi predpisi občine, zlasti OPN in OPPN ter njenimi drugimi splošnimi akti, če so z njimi urejene vsebine iz tega odloka.)

24. člen (začetek veljavnosti)

Ta odlok začne veljati petnajsti dan po objavi v ____ (navedba uradnega glasila).

Št.
Kočevje, dne ____

župan/županja
Občine Kočevje

B) Osnutek grafičnih prilog OUNK

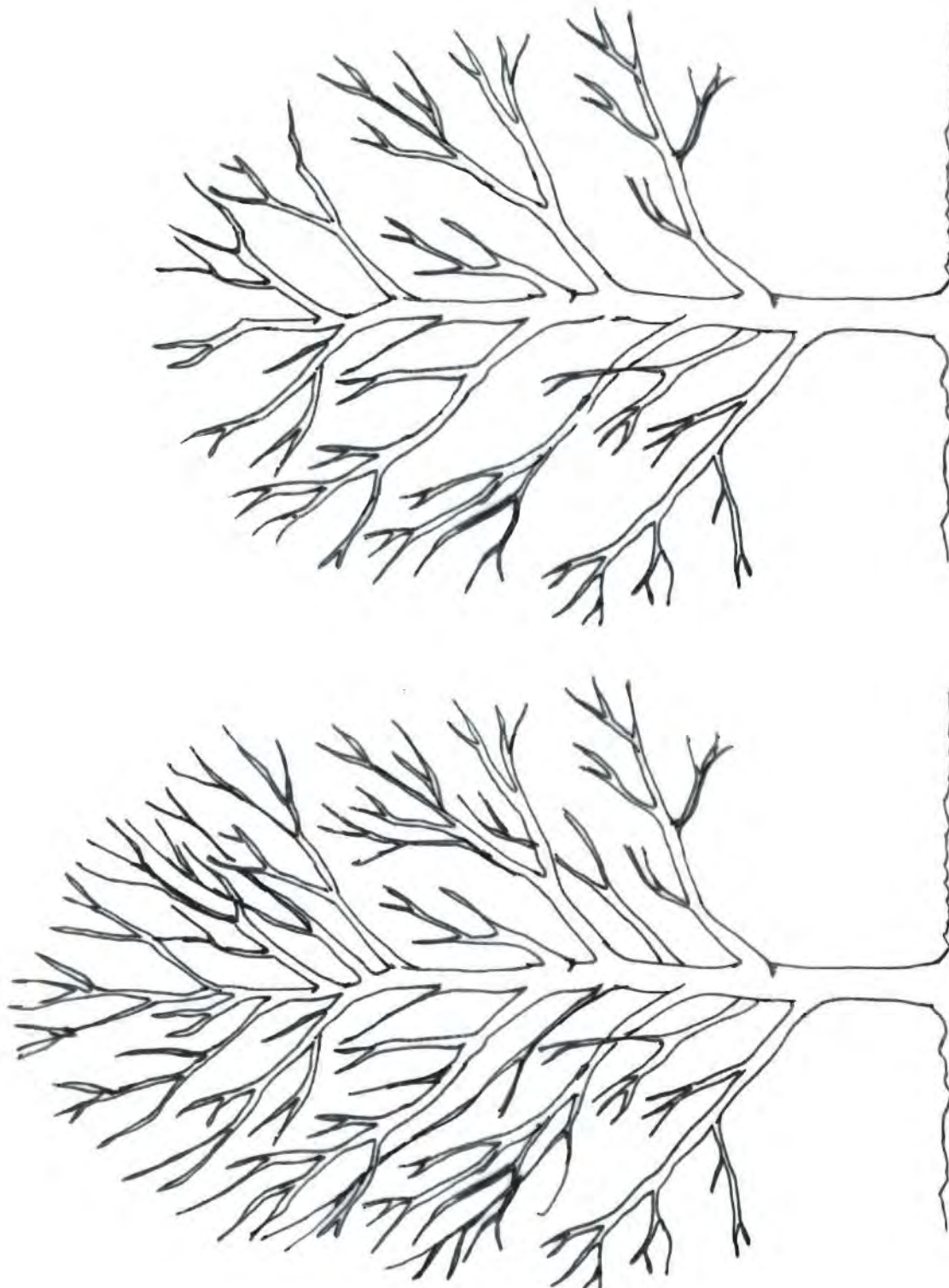
- **Priloga 1:** Redno obrezovanje odraslih dreves
- **Priloga 2:** Sajenje sadike z grudo
- **Priloga 3:** Zaščitna cona dreves
- **Priloga 4a:** Postavitev varovalne ograje na gradbišču izven zaščitne cone drevesa

DREVO PRED OBREZOM

PRIMERNO OBREZANO DREVO

REDNO OBREZOVANJE ODRASLIH
DREVES

risba k 3. členu Odloka

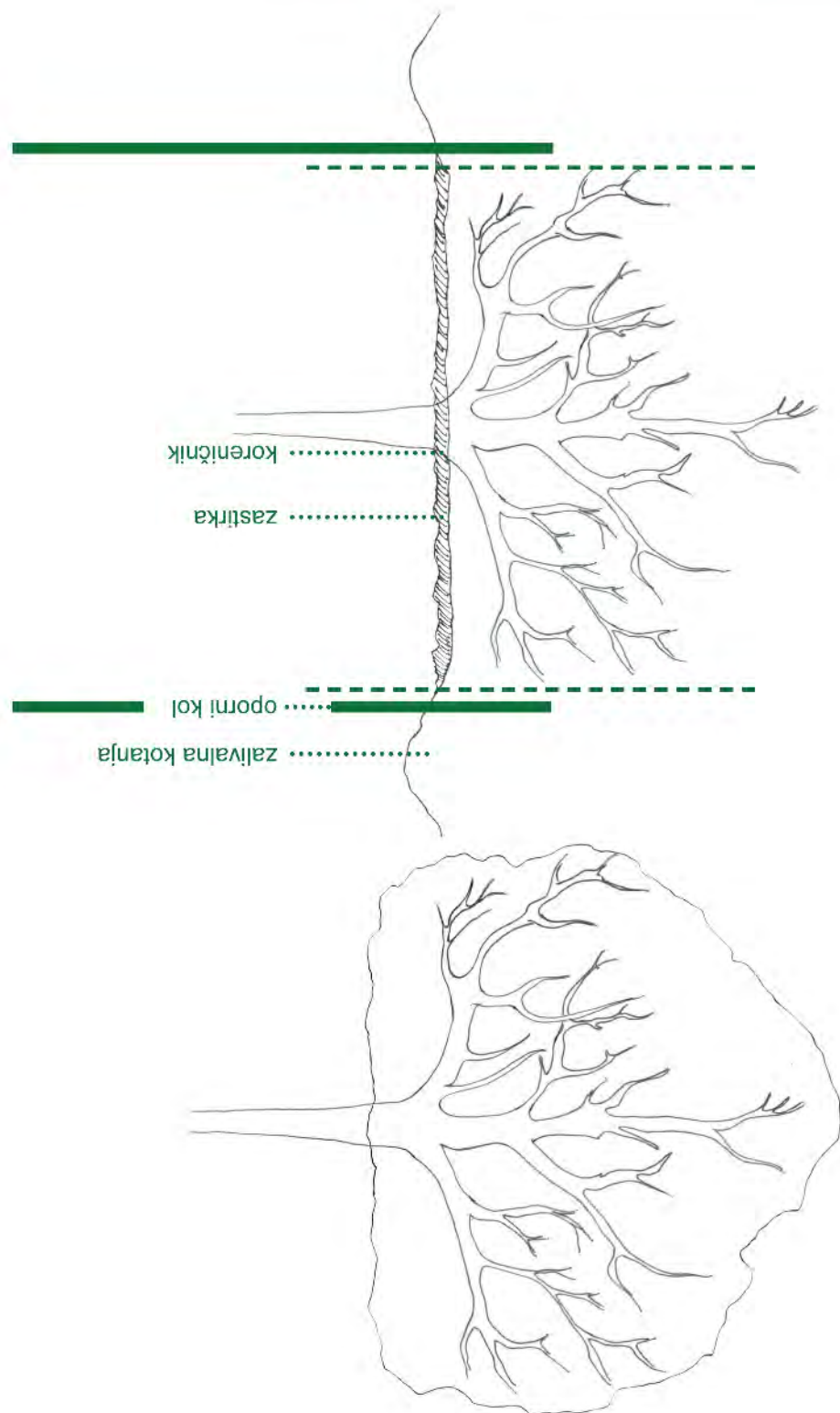
Odlok o urejenosti naselij in
krajine Občine Kočevje za
področje zelenih površin

Priloga 1
Številka akta:
Datum:

SADIKA IZ DREVESNICE S KORENINSKO
GRUDO OZ. BALO, POGOSTO POSAJENA
PREGLOBOKO, Z ZASUTIM KORENIČNIKOM

POSAJENA SADIKA Z OBLIKOVANO
ZALIVALNO KOTANJO IN NAMEŠČENO
ZASTIRKO

SAJENJE SADIKE Z GRUDO
risba k 6. členu Odloka

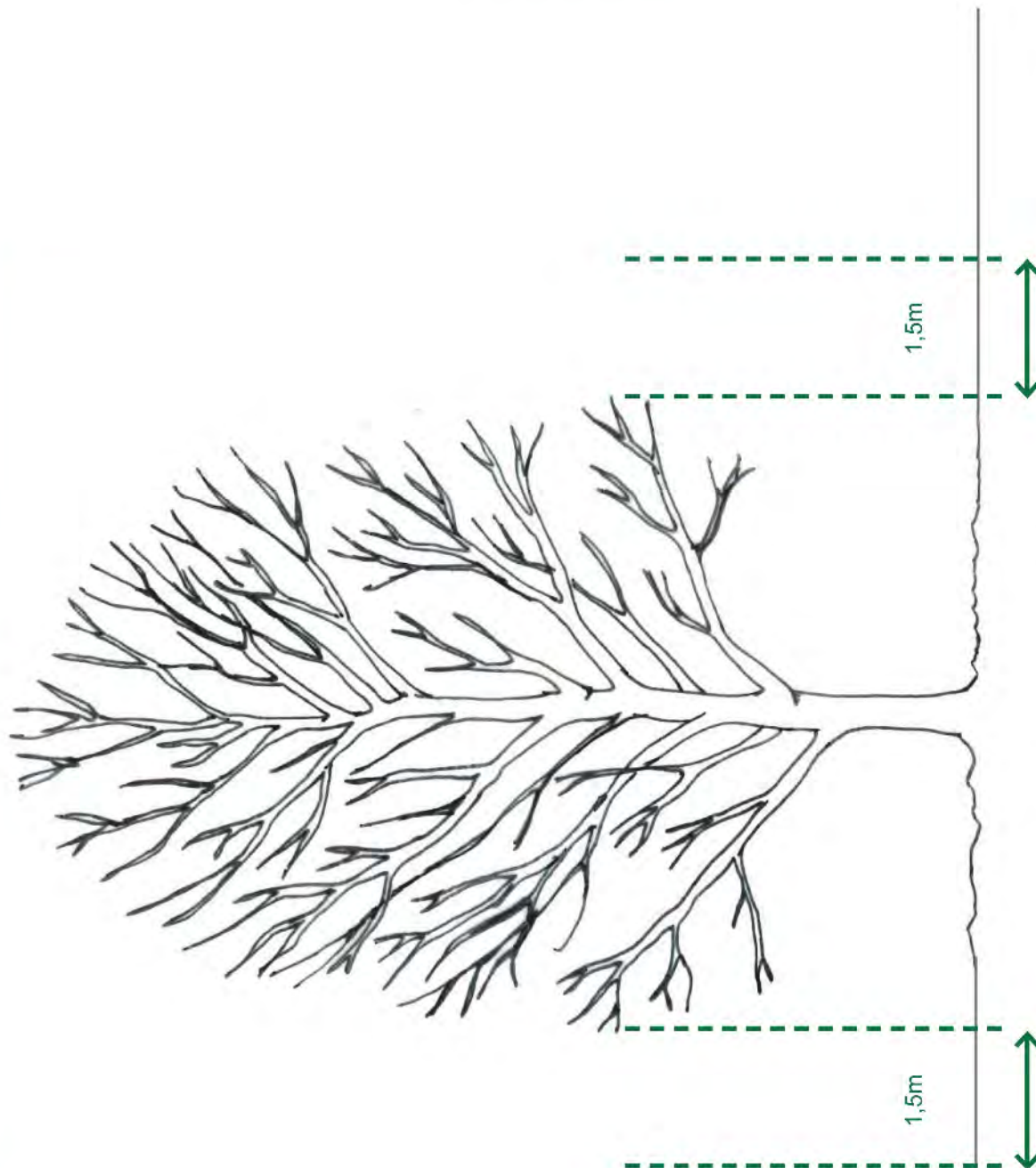

Odlok o urejenosti naselij in
krajine Občine Kočevje za
področje zelenih površin
Povzeto po Šiftar A., Maljevac T.,
Simonec M., Bavcon J. (2011).
*Mestno drevje. Ljubljana: Botanični
vrt.*

Priloga 2
Številka akta:
Datum:

ZAŠČITNA CONA DREVES
risba k 10. členu Odloka

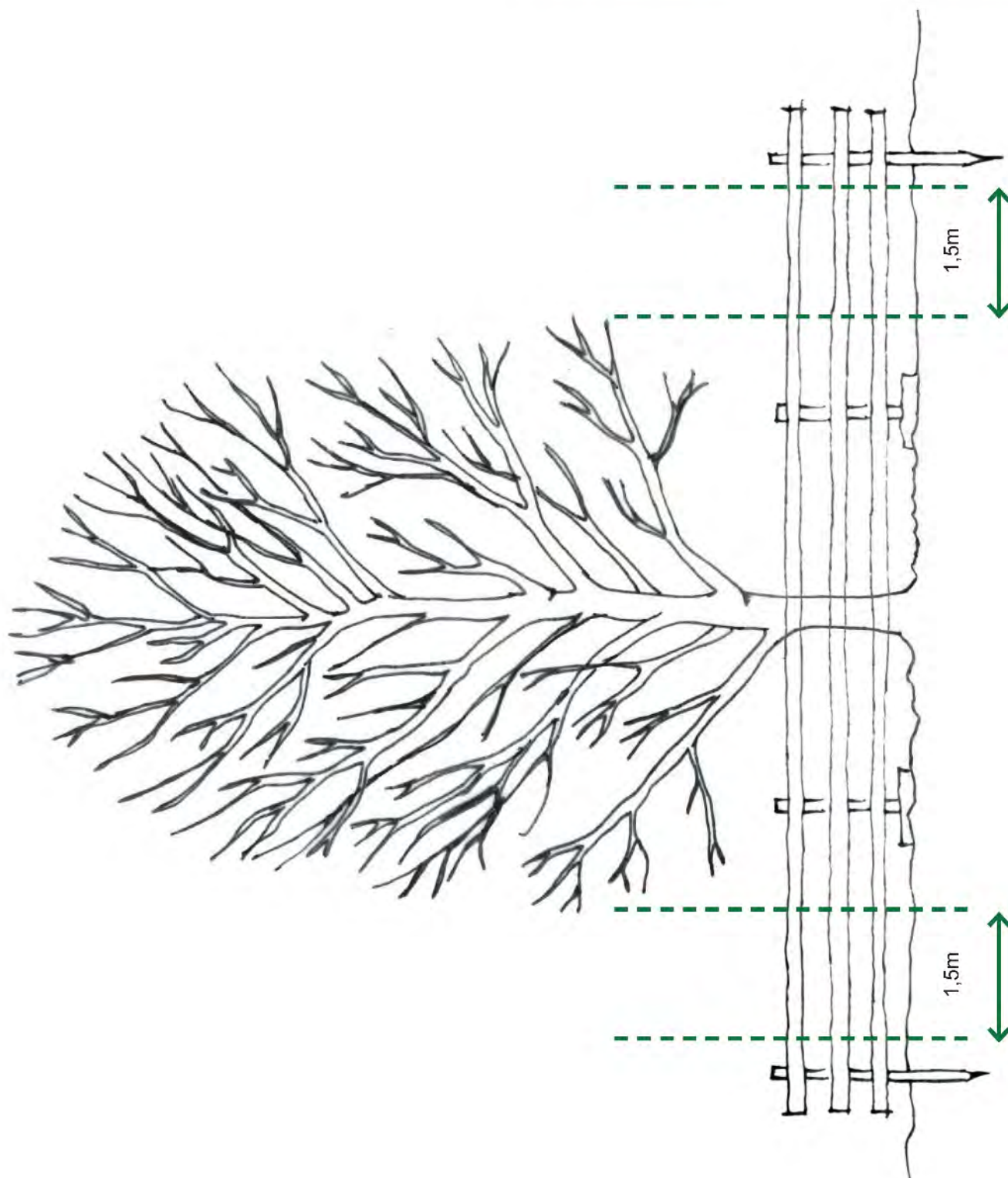
ZAŠČITNA CONA DREVEVA

Odlok o urejenosti naselij in
krajine Občine Kočevje za
področje zelenih površin
Povzeto po Šiftar A., Maljevac T.,
Simoneti M., Bavcon J. (2011).
*Mestno drevje. Ljubljana: Botanični
vrt.*

Priloga 3
Številka akta:
Datum:

POSTAVITEV VAROVALNE OGRAJE
NA GRADBIŠČU IZVEN ZAŠČITNE
CONE DREVESA
risba 4a k 11. členu Odloka

Odlok o urejenosti naselij in
krajine Občine Kočevje za
področje zelenih površin
Povzeto po Šiftar A., Maljevac T.,
Simoneti M., Bavcon J. (2011).
*Mestno drevje. Ljubljana: Botanični
vrt.*

Priloga 4a
Številka akta:
Datum:

Obrazložitev odloka:

Zakon o urejanju prostora⁵⁵ (v nadaljnjem besedilu: ZUreP-3) v prvem odstavku 132. člena določa, da občina z odlokom o urejenosti naselij in krajine (v nadaljnjem besedilu: OUNK) določi prostorske izvedbene pogoje glede namembnosti, lege, velikosti in oblikovanja posegov v prostor, da se ti izvajajo in vzdržujejo tako, da se ustvarjajo, ohranjajo in krepijo kakovostne prepoznavne značilnosti prostora in njegova identiteta. Med te prostorske izvedbene pogoje na podlagi določb drugega odstavka istega člena spadajo tudi tisti za urejanje zelenih površin (kot npr. sečnja), kar zaradi opredelitve slednjih v 61. točki prvega odstavka 3. člena ZUreP-3 lahko pomeni tako poseganje v posamezne naravne fizične strukture (drevo) ali pa urejanje večjih kompleksov zelenih površin (npr. drevored ali park). Ker je OUNK neobvezen prostorski akt in ker ni zasnovan tako, da bi občina v primeru, da se odloči zanj, morala vanj vključiti vse vsebine iz drugega odstavka 132. člena ZUreP-3, se lahko občine prosto odločajo o tem, ali in katere vsebine urediti z njim. Pričujoči vzorčni odlok je tako nastal na podlagi potreb Občine Kočevje, da uredi vprašanje poseganja v zelene površine.

Medtem ko je načrtovanje kompleksov zelenih površin tradicionalno del prostorskega načrtovanja, pa ZUreP-3 s tem, ko v 32. točki prvega odstavka 3. člena izrecno uvaja negradbene posege v prostor in mednje uvršča tudi ustvarjanje, spreminjanje in vzdrževanje naravnih fizičnih struktur, tudi posameznih, kot so drevesa in grmovnice, te strukture izvzema iz dosedanjega pojmovanja, po katerem so te zgolj pasivne naravne sestavine sicer praviloma grajenega okolja poselitvenih območij, in jim daje drugačen pomen. Posamezne naravne fizične strukture vegetacije s tem postanejo polnopravni poseg v prostor in predmet prostorskih izvedbenih pogojev, ki urejajo njihovo sajenje, vzdrževanje in varovanje, poseganje vanje pa je poleg inšpekcijskega nadziranja lahko tudi predmet upravnega dovoljevanja. S tem se lahko temeljna pravila urejanja prostora (prepoznavnost naselij in krajine, razvoj poselitve, notranji razvoj naselja, zagotavljanje zadostnih javnih površin v naseljih), ki glede zelenih površin v konkretnem prostorskem načrtovanju pogosto ostajajo na ravni določanja podrobnejše namenske rabe ali pa pavšalnih zahtev po ozelenitvi objektov, bistveno bolj konkretizirajo, zelene površine pa pridobijo pomen in težo.

Pričujoči odlok tako določa prostorske izvedbene pogoje, ki so pravzaprav analogni tistim, ki se uporabljajo za gradbene posege. Določene so prepovedi glede nekaterih vrst vegetacije (obratni pristop od določanja dopustnih vrst gradenj), določeni so pogoji glede sajenja (analogno gradnji), obrezovanja (analogno vzdrževanju) in sečnje (analogno odstranitvi objekta). Posebej so določeni pogoji glede varovanja obstoječe vegetacije, zato ima v tem delu odlok poleg narave prostorskega akta pravzaprav tudi naravo predpisov, ki varujejo določene dobrine, zlasti javno infrastrukturo. S tem odlok dejansko sledi sicer v ZUreP-3 le omenjenemu⁵⁶, a nato popolnoma neopredeljenemu pojmu »zelene infrastrukture«. Ta bi bila verjetno primernejši izraz za zajem tako »poligonskih« kot tudi »točkovnih« vegetacijskih struktur v poselitvenih območjih, saj zelena površina implicira bolj območje (npr. park) kot pa posamezno drevo, a je zakonska opredelitev pač takšna, kot je.

Poleg splošnih pravil glede sajenja in vzdrževanja vegetacije so v IV. delu odloka določena še posebna pravila za tiste zelene površine, ki so v lasti občine. V tem delu odlok zavezuje samo občino glede načina oziroma standardov izvajanja izbirne gospodarske javne službe urejanja in čiščenja javnih površin, med katere spadajo tudi zelene javne površine. Gre za gospodarsko javno službo, ki jo ureja Zakon o varstvu okolja⁵⁷ (v nadaljnjem besedilu: ZVO-2), ki (enako kot pred njim njegov predhodnik ZVO-1) določa, da vlada podrobneje predpiše metodologijo za oblikovanje cen, oskrbovalne standarde, tehnične, vzdrževalne, organizacijske in druge ukrepe ter normative za opravljanje občinskih javnih služb, občina

⁵⁵ Uradni list RS, št. 199/21.

⁵⁶ 58. točka prvega odstavka 3. člena ZUreP-3.

⁵⁷ Uradni list RS, št. 44/22.

pa predpiše ureditev občinskih javnih služb ter zagotovi njihovo izvajanje v skladu z določbami tega zakona, predpisi, izdanimi na njegovi podlagi, in predpisi, ki urejajo gospodarske javne službe. Pričujoči odlok seveda ne more nadomestiti vladne uredbe niti se z njim ne urejajo vse vsebine, katerih sprejetje ZVO-2 glede te javne službe nalaga občini, vendar pa je bilo pri njegovi pripravi ocenjeno, da mora glede ravnanja z vegetacijo še posebej zavezovati tudi izvajalce urejanja in čiščenja javnih površin in da je v trenutni odsotnosti normativov in usmeritev to potrebno. Določbe tega dela so zato obvezujoče za izvajalce te občinske javne službe, za preostale subjekte pa je ta del odloka priporočilne narave.

Odlok nadalje ureja tudi področje splošne rabe zelenih površin in katastra le-teh. V opredelitvi splošne rabe je opredeljen pomen teh površin in utemeljen tudi razlog, zakaj jih urejati s predpisanimi prostorskimi izvedbenimi pogoji (glej prvi odstavek 15. člena). Predvsem pa opredelitev splošne rabe zelenih površin zapolnjuje relativen manko v ZUreP-3, ki splošno rabo javnih (torej tudi zelenih) površin v 259. členu opredeljuje predvsem kot *rabo, ki je namenjena prostemu gibanju oseb, predvsem za prehod in dostop do drugih javnih površin, zelenega sistema, bivališč, poslovnih objektov, gospodarske javne infrastrukture in družbene infrastrukture ter rekreaciji, igri in drugim prostočasnim dejavnostim na prostem*. Medtem ko takšna opredelitev nedvomno drži, pa so v njej spregledane nekatere druge funkcije javnih zelenih površin, ki so neposredno sicer manj otipljive, a vedno bolj pomembne in nedvomno služijo vsem (kar je osnovni postulat splošne rabe): klimatska, zdravstvena in ekološka funkcija. Odlok zato to splošno rabo izrecno opredeljuje, obenem pa s tem daje podlago tudi za vzpostavitev splošne rabe na zasebnih površinah. Ta je mogoča, če je poleg materialnih meril izpolnjen tudi pogoj vpisa v kataster zelenih površin, ta vpis pa je vezan na predhodno sklenitev dogovora, s katerim se lastnik zelene površine in občina dogovorita o medsebojnih obveznostih vzdrževanja te površine. S tem se ustvarja podlaga za splošno rabo zelenih površin v zasebni lasti in za potencialno razglasitev le-teh za grajeno javno dobro, kot to omogoča šesti odstavek 260. člena ZUreP-3.

Namen in vloga katastra pa ni zgolj v omogočanju zasebne rabe, ampak je primarno mišljen kot upravljavsko orodje. Za razliko od gradbenih posegov, ki se praviloma evidentirajo na način in po postopkih, kot jih določajo predpisi, ki urejajo geodezijo, za evidentiranje zelenih površin in struktur ni neposredne zakonske podlage. A ker je za učinkovito upravljanje tega področja potrebno tudi njegovo evidentiranje, odlok vzpostavlja tako evidenco.

Odlok izkorišča tudi možnost, ki jo daje ZUreP-3 v 284. členu, in poleg splošnih pravil za izvajanje posegov v zelene površine ali na njih (17. in 18. člen) uvaja dovoljevanje za posek ali poseganje v odraslo drevje, vpisano v kataster zelenih površin. Določbe odloka v zvezi s prigrasitvijo v celoti temeljijo na postopku, predpisanem po ZUreP-3, dodatno pa se uvaja izjema glede obveznosti prigrasitve v primerih nujnih del ali preprečevanja in odpravljanja posledic naravnih ali drugih nesreč na javni infrastrukturi ter možnost nadomestnega ukrepanja ob utemeljeni odstranitvi zelenih površin.

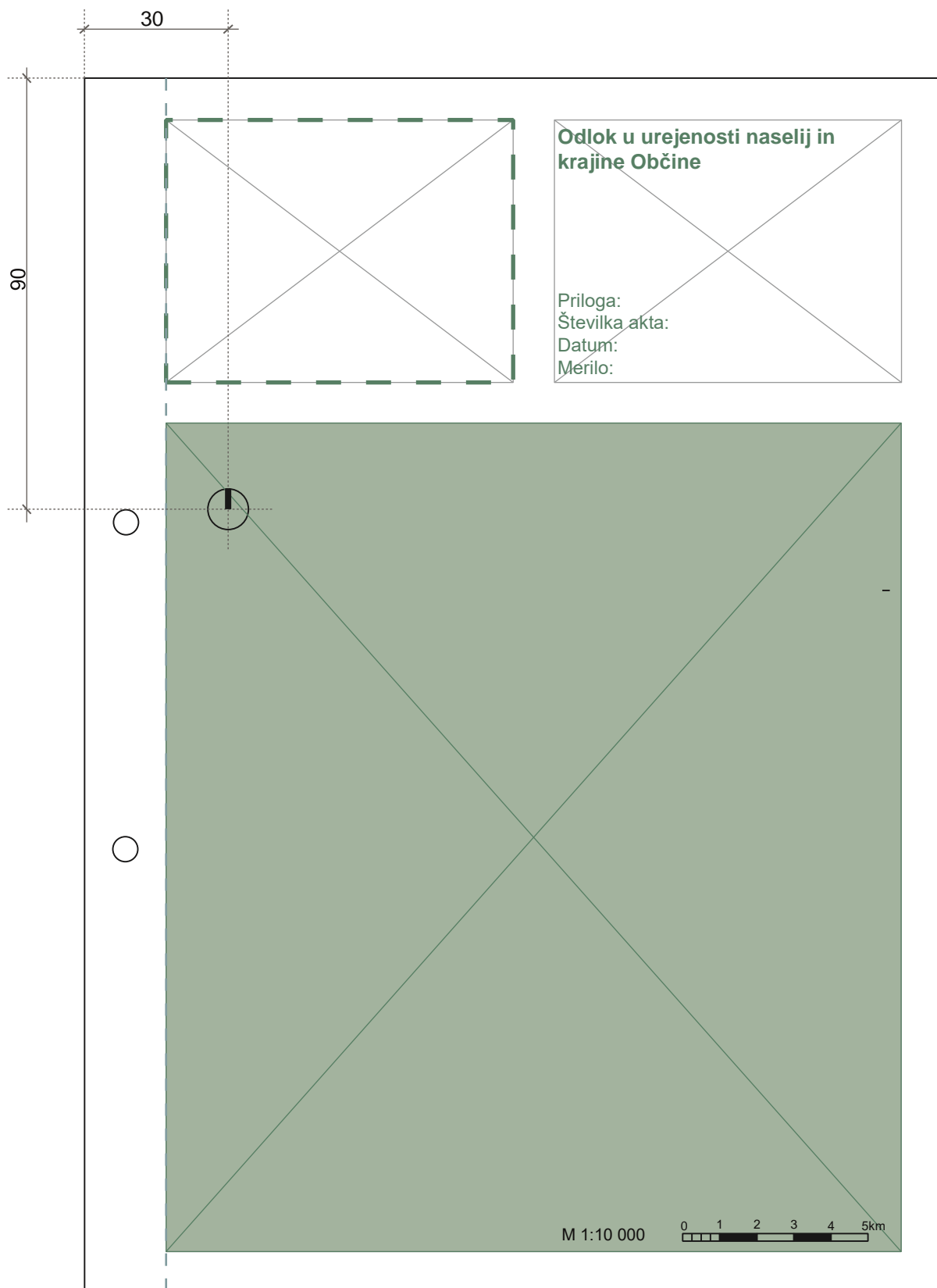
Prekrškovne in prehodne določbe zaradi vzorčne narave odloka niso podane in jih bo glede na svojo kaznovalno politiko ter morebitno urejenost vsebin tega odloka v drugih prostorskih aktih dopolnila občina.

PRILOGA 6

Priporočila za pripravo grafičnih prilog

- **Priloga 1:** Postavitev grafičnega dela (karta)
- **Priloga 2:** Postavitev besedila A1
- **Priloga 3:** Postavitev besedila B1
- **Priloga 4:** Postavitev besedila A2
- **Priloga 5:** Postavitev besedila B2
- **Priloga 6:** Postavitev besedila A3
- **Priloga 7:** Postavitev besedila B3
- **Priloga 8:** Postavitev grafike
- **Priloga 9:** Postavitev grafike
- **Priloga 10:** Zgib prilog
- **Priloga 11:** Umestitev vsebin na prilogo
- **Priloga 1:** Postavitev grafičnega dela (karta)
- **Priloga 2:** Postavitev besedila
- **Priloga 3:** Postavitev grafičnega dela

PRILOGA 1 - POSTAVITEV GRAFIČNEGA DELA (KARTA)

smer proti severu

informacija za vlaganje v mapo

robovi za vezavo

prostor za legendo

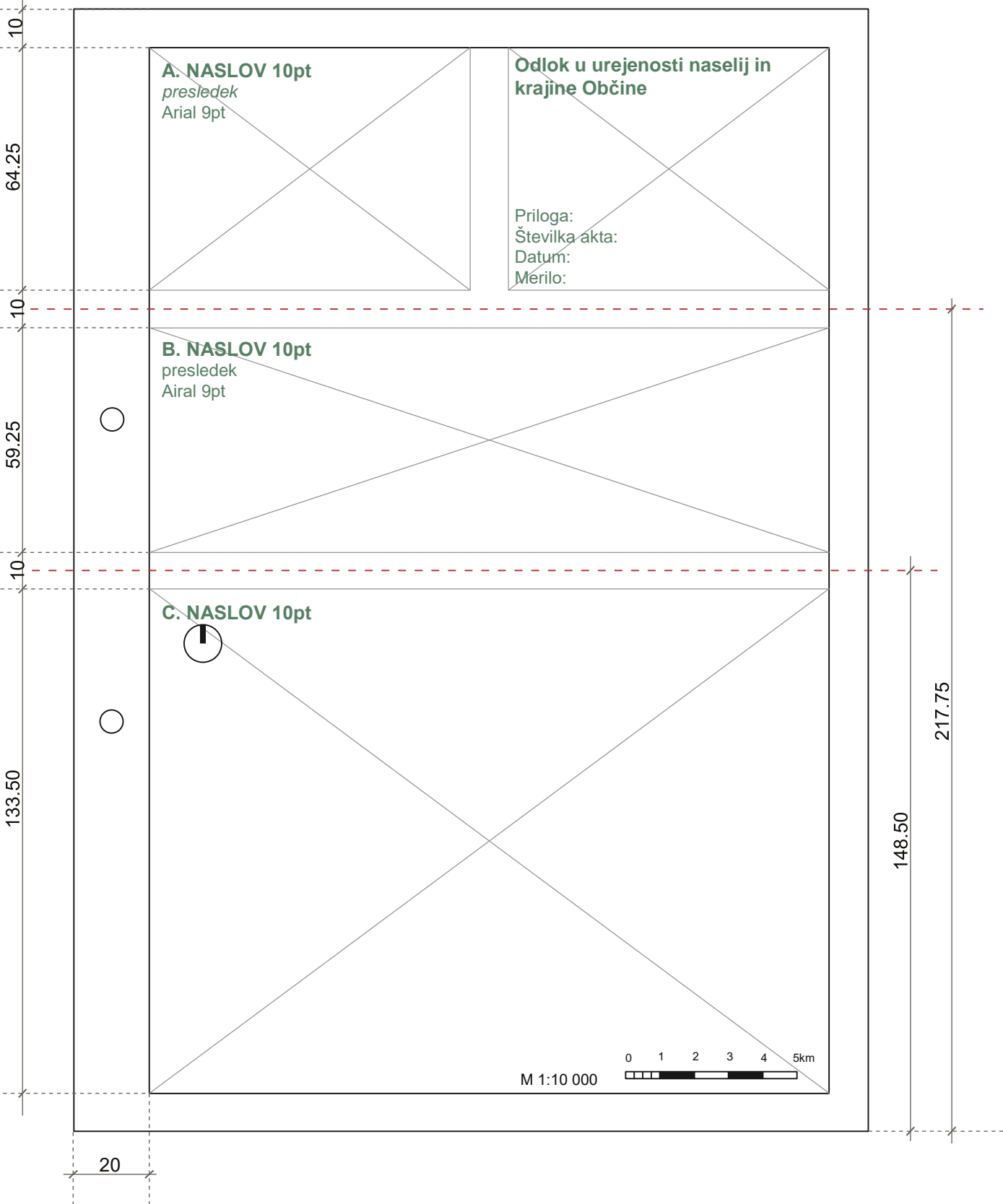

položaj znaka za smer proti severu

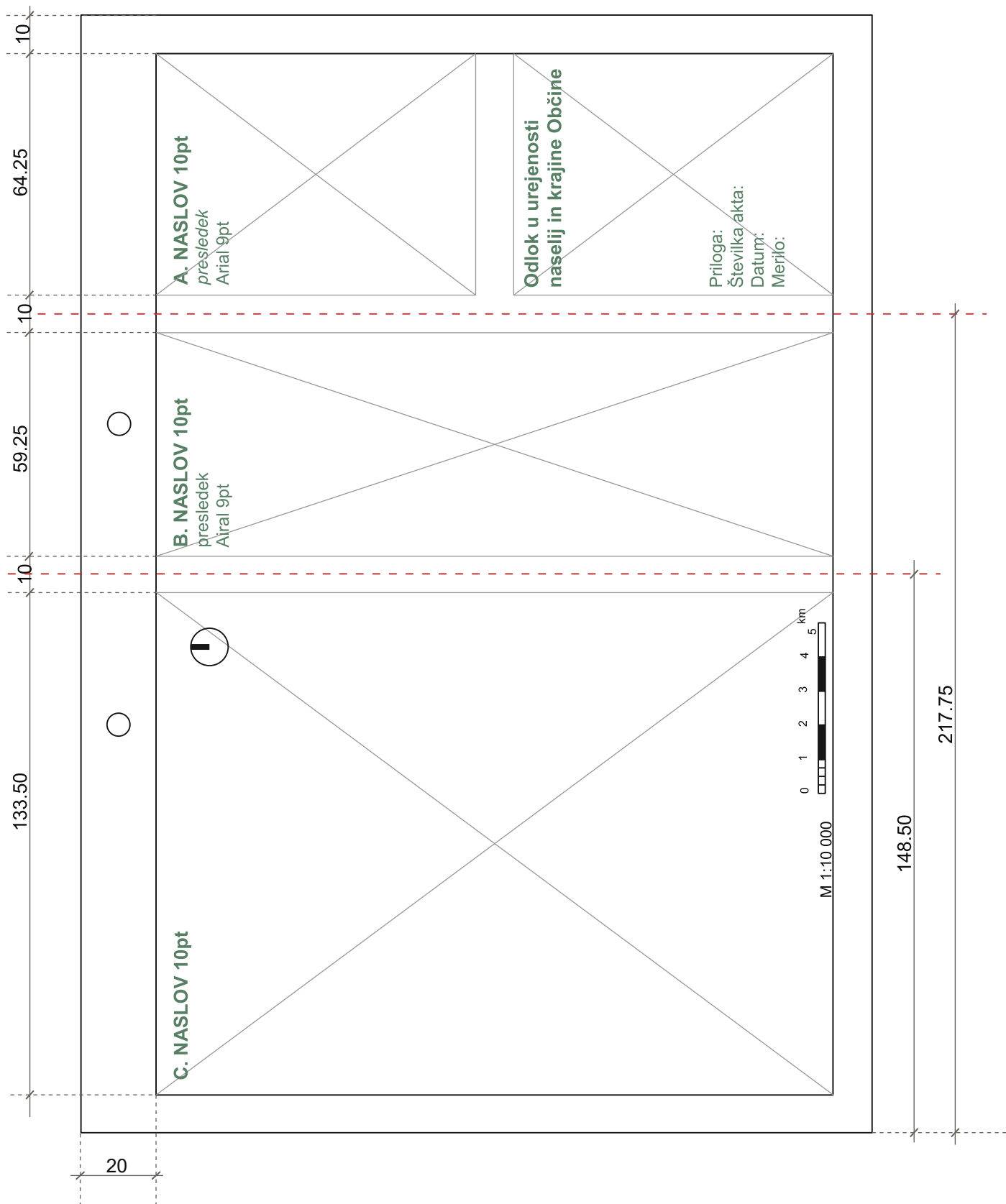

karta

Priloga 1: POSTAVITEV GRAFIČNEGA DELA (KARTA)

Priloga 2: POSTAVITEV BESEDILA A1

Priloga 3: POSTAVITEV BESEDILA B1

PRILOGA 2 - POSTAVITEV BESEDILA

A2

The diagram illustrates the layout of an A2 map. It features a large central rectangular area for the map, with a diagonal crosshair. To the left of the map area, there are two circular punch holes. The top of the map area is divided into two sections by a vertical line. The left section is labeled 'A. NASLOV 10pt' and 'presledek Arial 9pt'. The right section is labeled 'Odlok u urejenosti naselij in krajine Občine' and contains fields for 'Priloga:', 'Številka akta:', 'Datum:', and 'Merilo:'. The bottom right corner of the map area contains a scale bar labeled 'M 1:10 000' and a scale from 0 to 5 km. Dimensions are indicated on the left and right sides: 64.25, 10, 202.75, and 217.75. A dimension of 20 is indicated at the bottom left.

10

64.25

10

202.75

217.75

20

A. NASLOV 10pt
presledek
Arial 9pt

Odlok u urejenosti naselij in krajine Občine

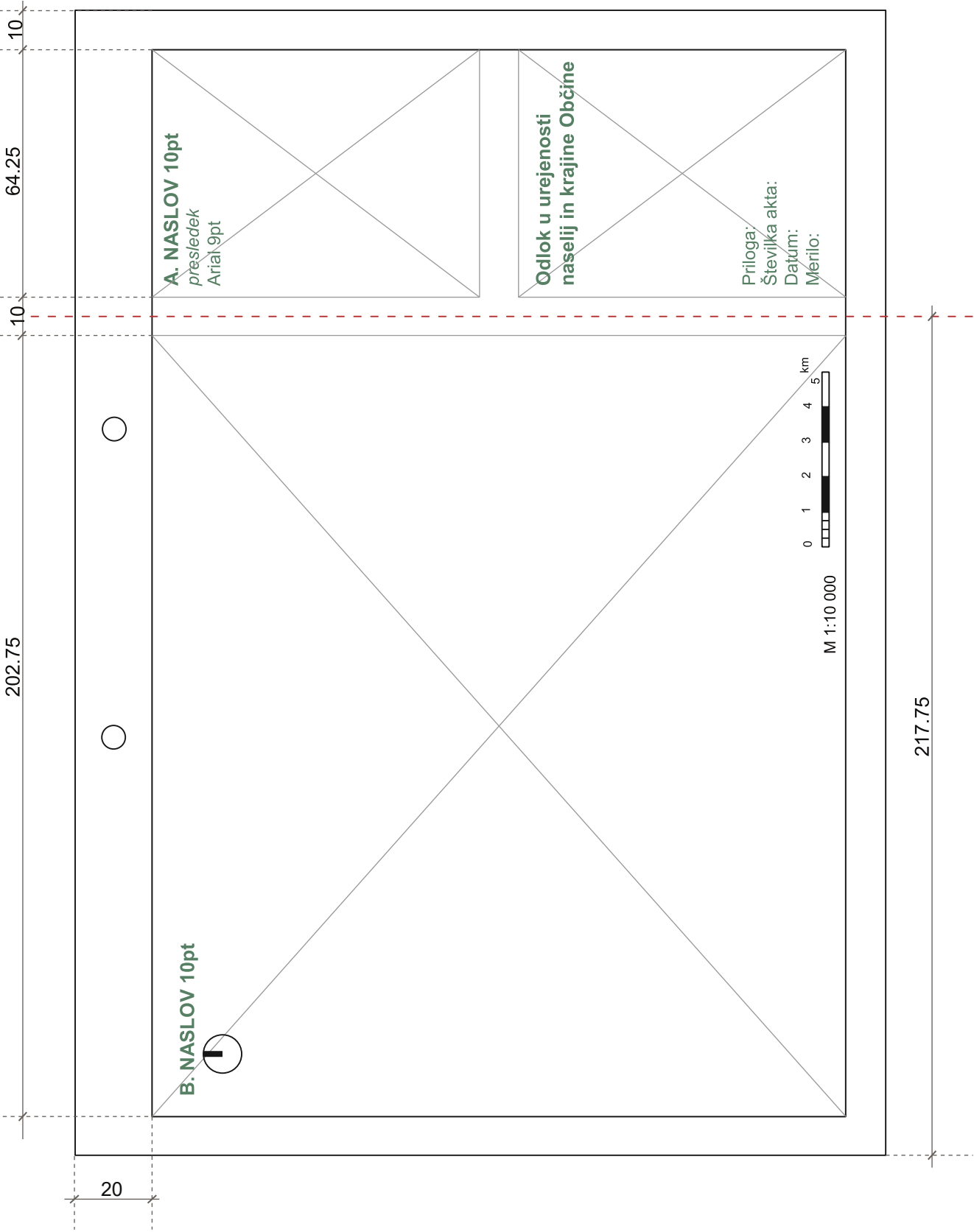
Priloga:
Številka akta:
Datum:
Merilo:

B. NASLOV 10pt

0 1 2 3 4 5km

M 1:10 000

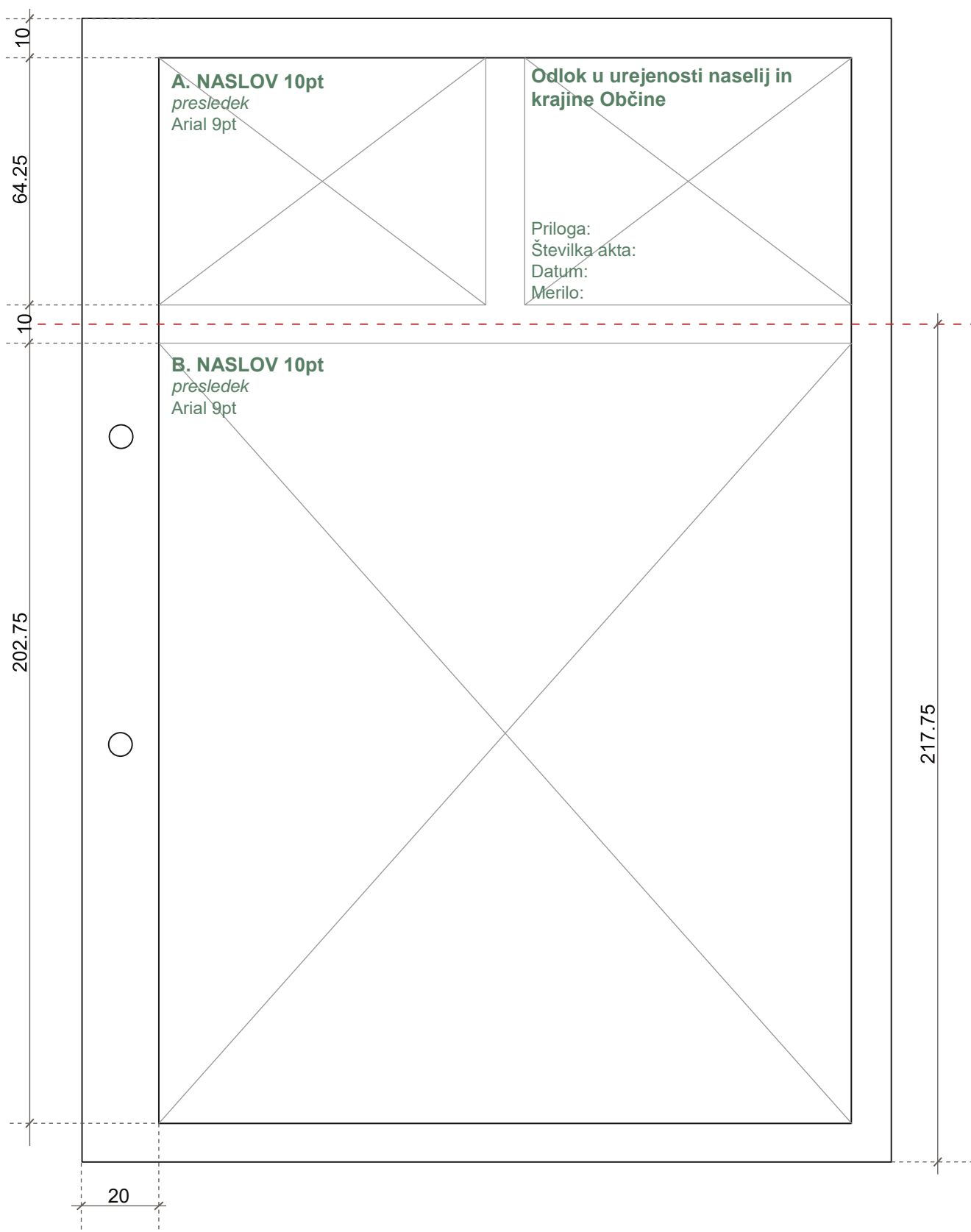
Priloga 4: POSTAVITEV BESEDILA A2

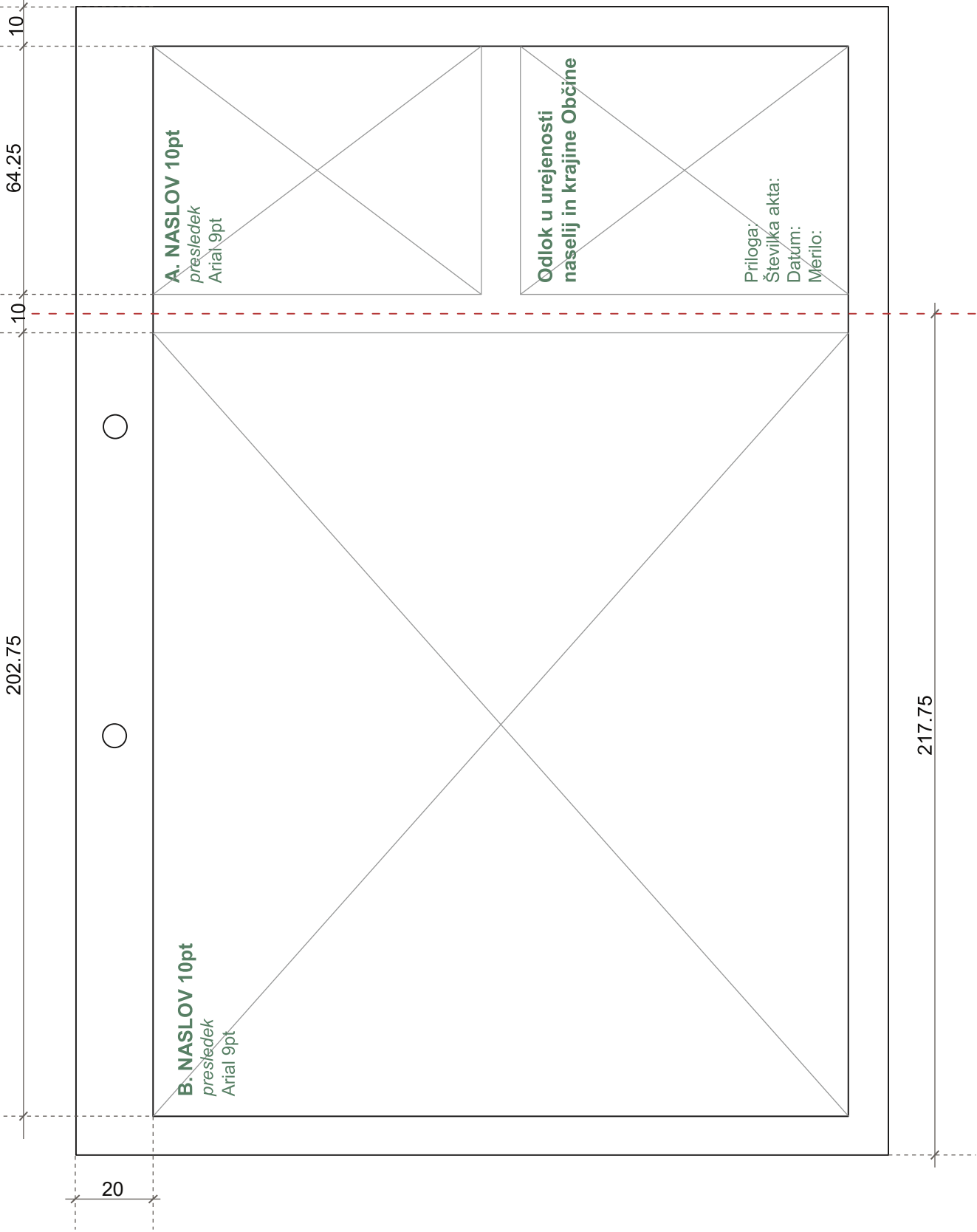
Priloga 5: POSTAVITEV BESEDILA B2

PRILOGA 2 - POSTAVITEV BESEDILA

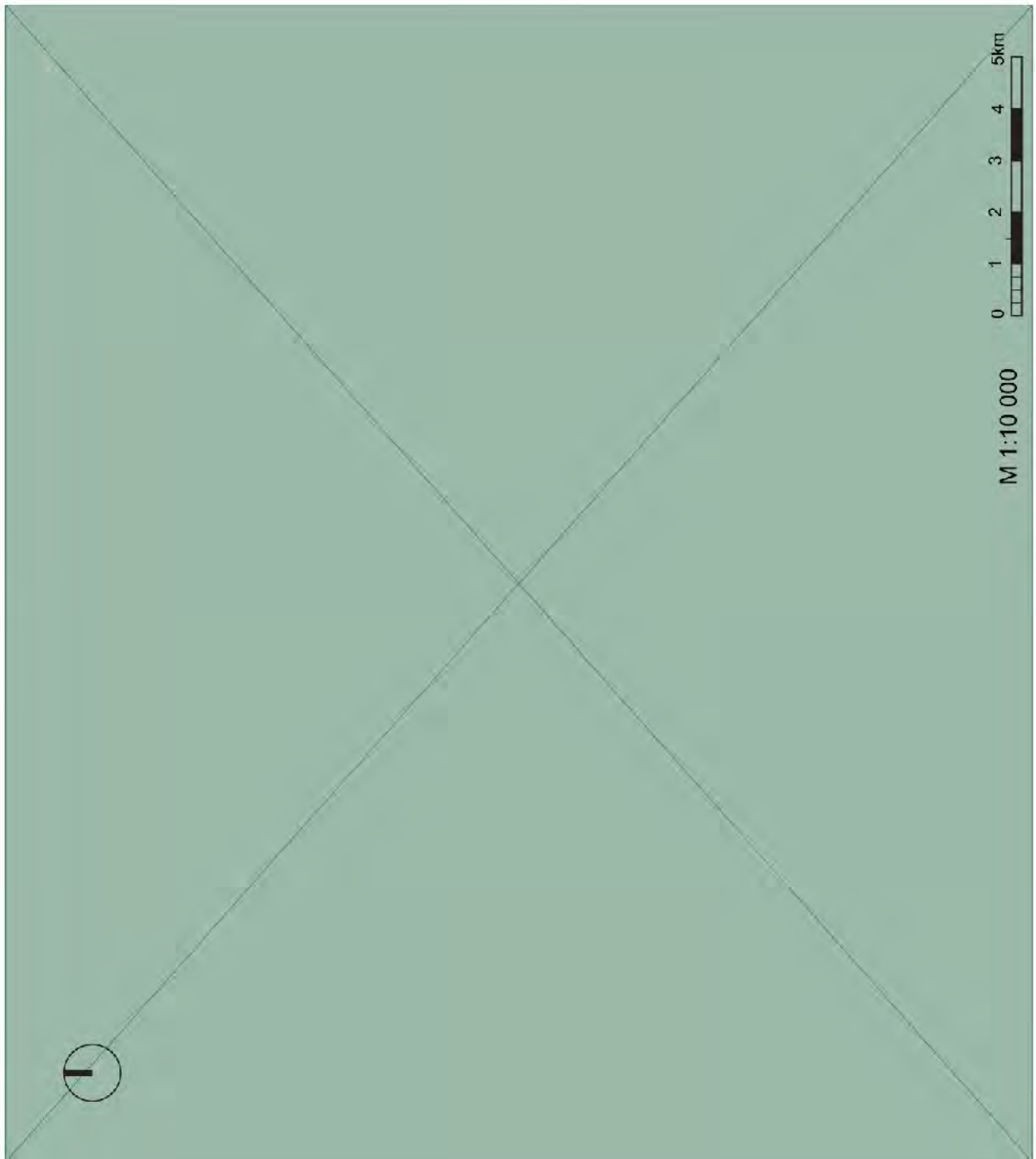
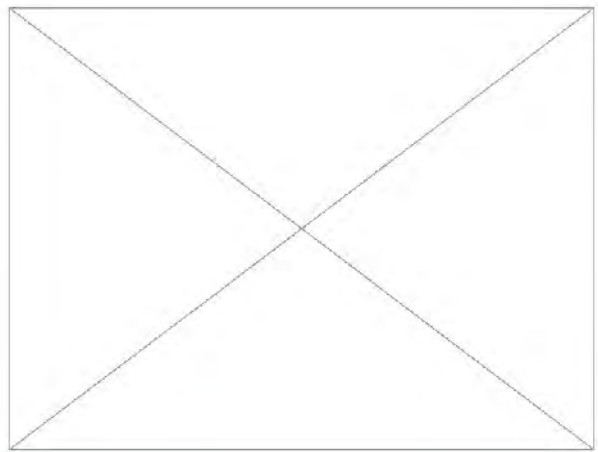
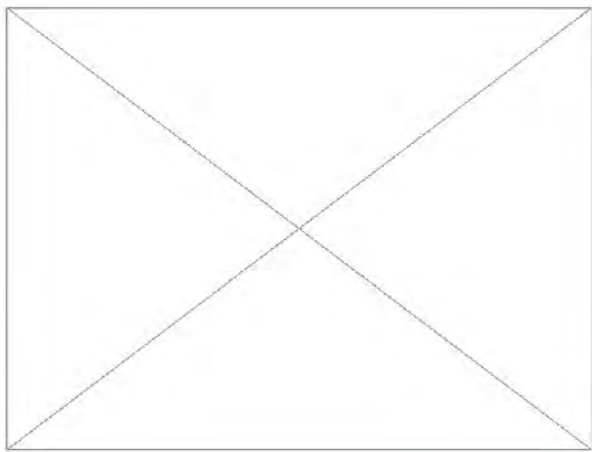
A3

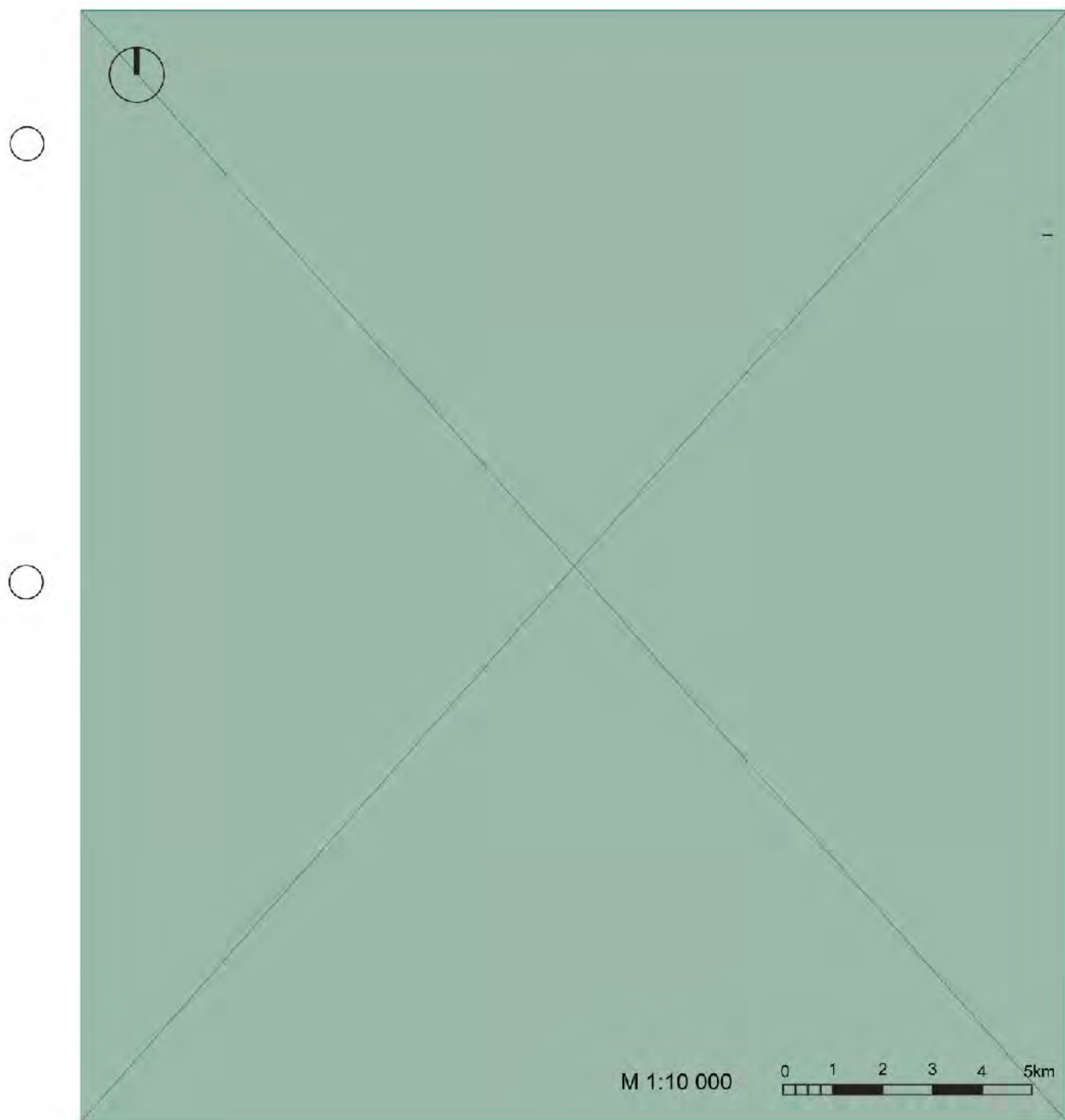
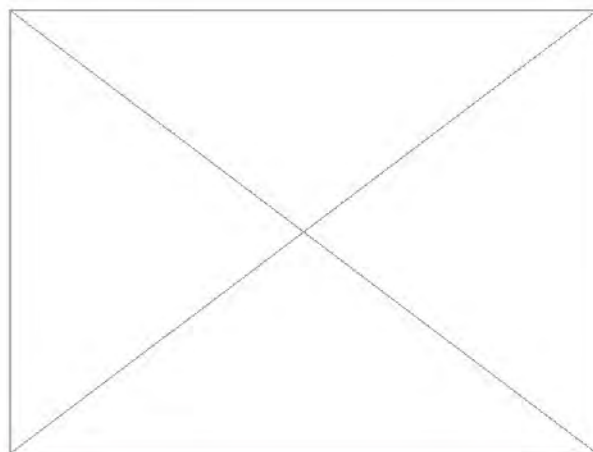
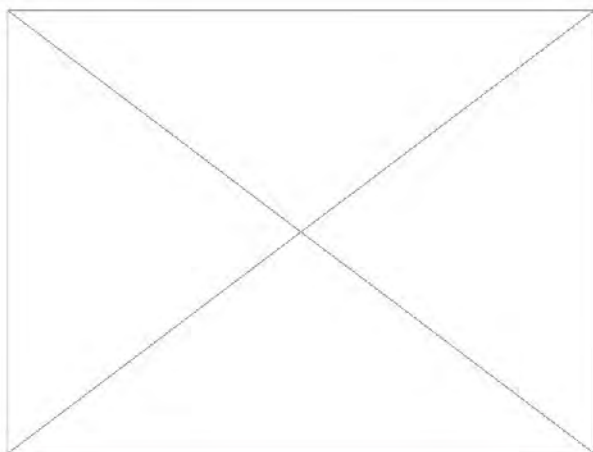

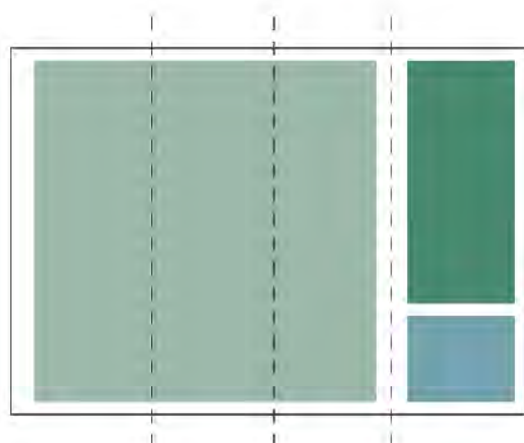
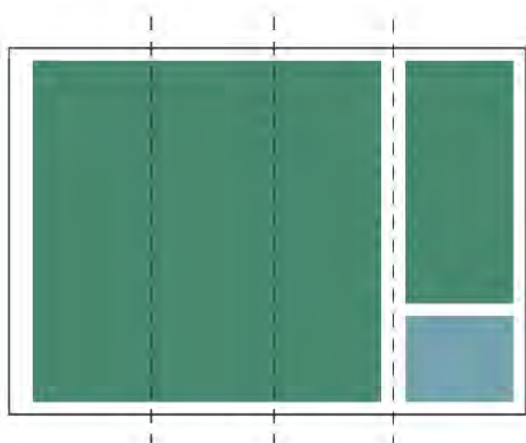
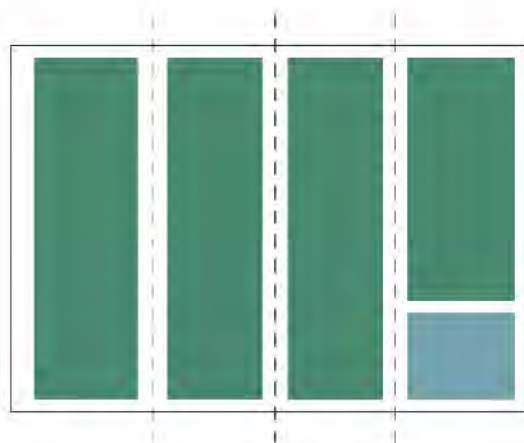
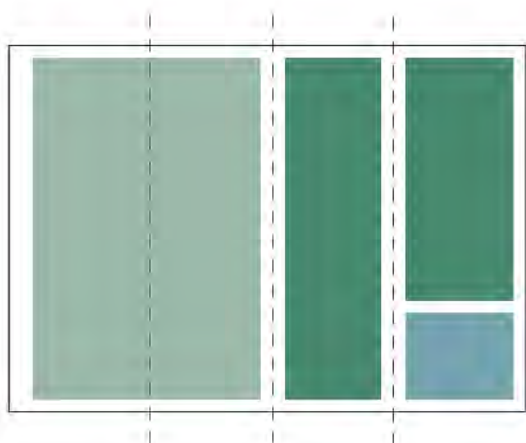
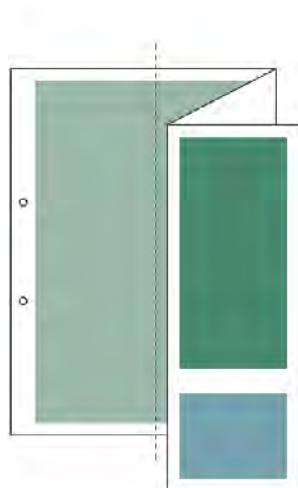
Priloga 6: POSTAVITEV BESEDILA A3

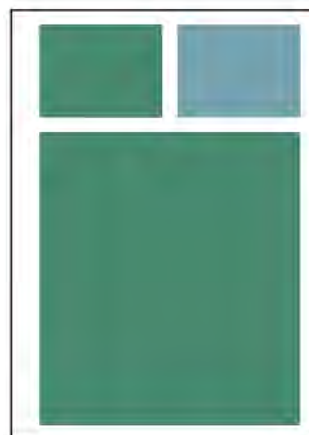
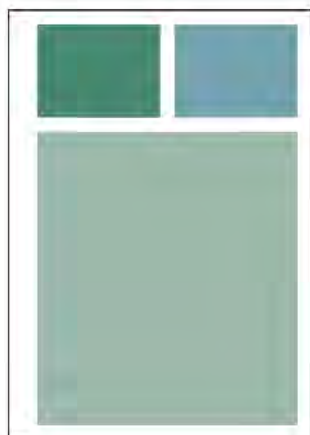
Priloga 7: POSTAVITEV BESEDILA B3

- kartografski del
- grafični del
- podatki

kartografski del

grafični del

podatki

Priloga 11: UMESTITEV VSEBIN NA PRILOGO

PRILOGA 1 - POSTAVITEV GRAFIČNEGA DELA (KARTA)

-

smer proti severu
-

robovi za zgibanje
-

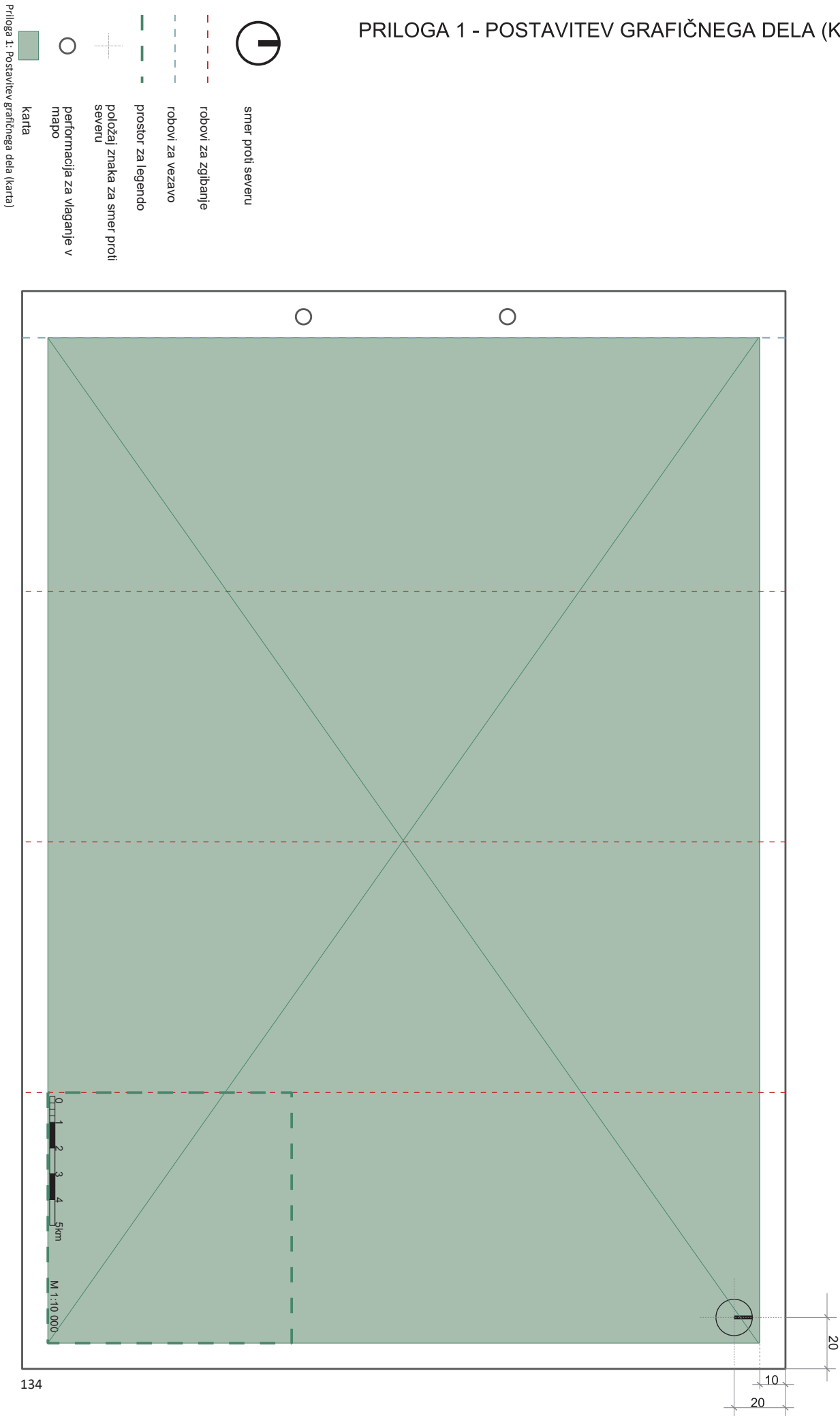
robovi za vezavo
-

prostor za legendo
-

položaj znaka za smer proti severu
-

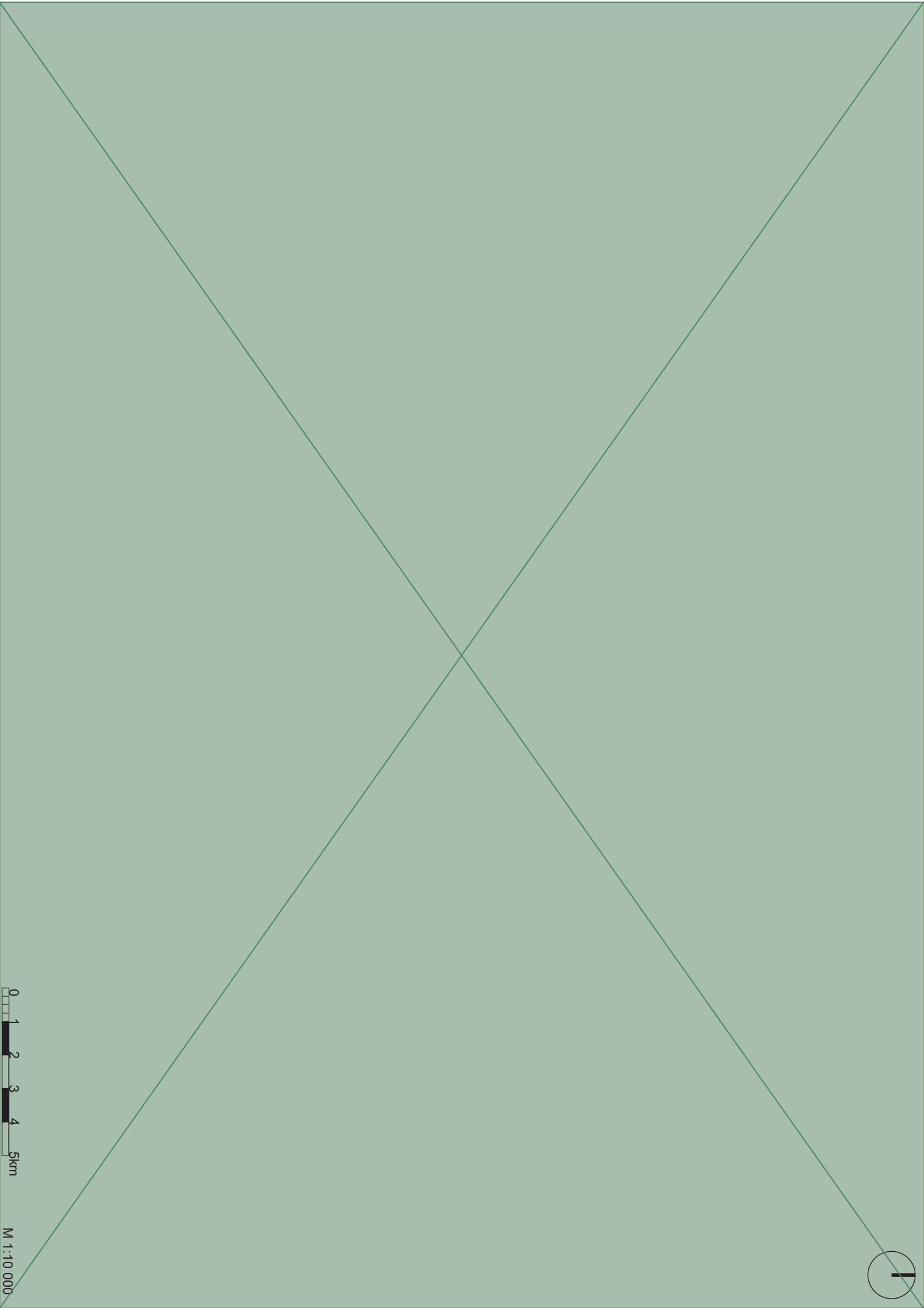
performacija za vlaganje v mapo
-

karta

A. NASLOV presledek Arial 10pt		B. NASLOV 12pt presledek Arial 10pt		C. NASLOV 12pt presledek Arial 10pt		D. NASLOV 12pt presledek Arial 10pt	
87.50		77.50		77.50		87.50	
20		20		20		20	
105		105		105		105	
210		210		210		210	
315		315		315		315	
robovi za pregibanje		robovi za pregibanje		robovi za pregibanje		robovi za pregibanje	
Odlok u urejenosti naselij in krajine Občine		Priloga: Številka akta: Datum: Merilo:					

format A3
kotirano v milimetrih

M 1:10 000

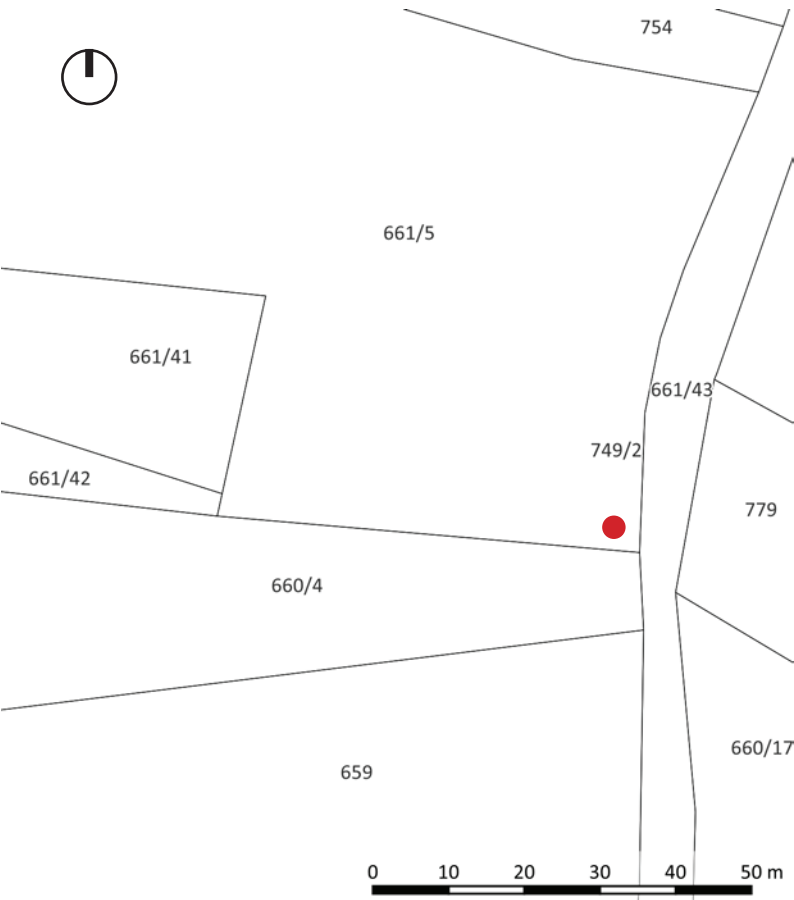
PRILOGA 7

Grafični prikazi v originalni velikosti

**LOKACIJA A ZA UMEŠTITEV NOVEGA OBJEKTA (TABLE)
ZA OGLAŠEVANJE V NASELJU SOLČAVA**

**LOKACIJA B ZA UMEŠTITEV NOVEGA OBJEKTA (TABLE)
ZA OBVEŠČANJE NA POMOŽNEM OBJEKTU TIC
V LOGARSKI DOLINI**
Tabla je lahko delno zaprta in mora biti neosvetljena.

Lokacija A za umestitev nove table za oglaševanje
v naselju Solčava.

Lokacija B za umestitev nove table za oglaševanje
na pomožnem objektu TIC.

LEGENDA

- predvidena lokacija table za oglaševanje
- ↓ lokacija umestitve nove table za oglaševanje

**Osnutek odloka o urejenosti naselij
in krajine Občine Solčava za področje
ograj, oglasnih posegov in pomožnih
objektov**

POSEGI ZA OGLAŠEVANJE IN OBVEŠČANJE:
Lokaciji umestitve

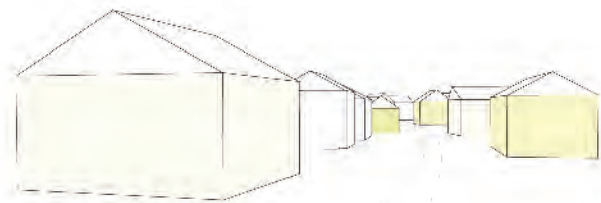
Priloga: S1.1
Številka akta:
Datum:

Dovoljene fasadne barve po barvnih skupinah od A do G

A	0300-N
	0602-Y02R
	0610-G90Y
	0709-G94Y
	0715-G99Y
B	0300-N
	0605-G92Y
	0710-G87Y
	0613-G86Y
	0611-G82Y
C	0300-N
	0603-Y08R
	0606-G80Y
	0703-G45Y
	0705-Y09R
D	0300-N
	0703-Y55R
	0706-Y51R
	1105-Y72R
E	0300-N
	0604-Y32R
	0708-Y21R
	0606-Y34R
	0906-Y22R
F	0300-N
	1103-Y31R
	1005-Y20R
	0903-Y22R
	1202-G48Y
G	0300-N
	0602-Y08R
	0808-Y22R
	0709-Y28R
	0908-Y22R
	0812-Y25R

Primer upoštevanja barvne lestvice v naselju

0602-Y02R
0610-G90Y
0709-G94Y
0715-G99Y

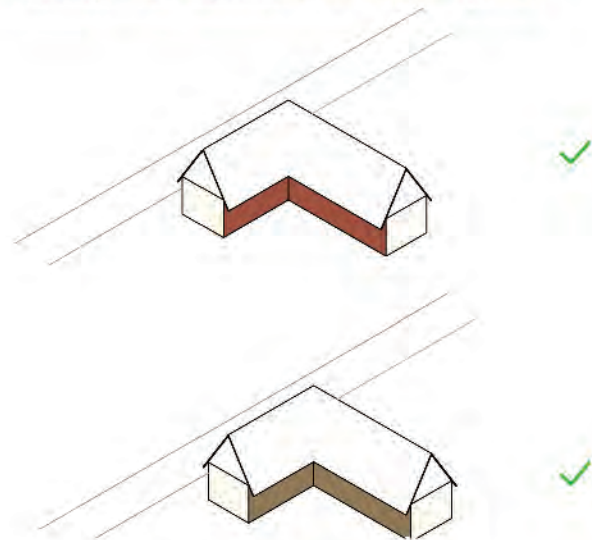

GORIČKO – DODATNE FASADNE BARVE			
0300-N	0707-B01G		
0802-B73G	1010-R98B		
0606-B89G			
RAVENSKO – DODATNE FASADNE BARVE			
0300-N	1104-G68Y		
1006-G78Y	0509-G51Y		
0508-G36Y			
DVORIŠČNA STRAN			

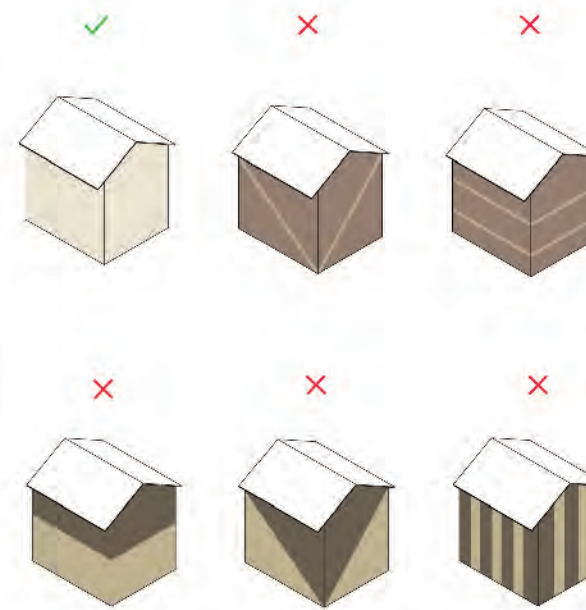
Fasade vidne z javnih površin

Fasade, ki niso neposredno vidne z javnih površin

Fasadni vzorci in poslikave niso dovoljeni.

Močni barvni odtenki niso dovoljeni.

*barve povzete po predlagani barvni lestvici

Osnutek odloka o urejenosti naselij in krajine Občine Moravske Toplice za področje fasad in postajališč za avtodome

FASADE: Prikaz dopustnih barv

Priloga: MT1.1
Številka akta:
Datum:

www.mnvp.gov.si

